



**STRATEGIA
INNYCH INSTRUMENTÓW TERYTORIALNYCH
SUBREGIONU POŁUDNIOWEGO
NA LATA 2021-2030**



Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER



Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1 Podstawa prawna	5
1.2 Komplementarność opracowania	7
2. Podsumowanie diagnoza obszaru realizacji IIT	10
2.1 Definicja obszaru wsparcia	10
2.2 Portret terytorialny – kluczowe powiązania gospodarcze, środowiskowe i społeczne	12
2.3 Identyfikacja problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych	21
2.4 Analiza SWOT	31
3. Część planistyczna	33
3.1 Cele Strategii IIT	33
3.2 Matryca interwencji	39
3.3 Lista projektów IIT	42
3.4 Projekty komplementarne do zadań realizowanych w formule IIT	84
4. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii IIT	93
4.1 Wdrażanie, monitoring i ewaluacja	93
4.2 Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych	100
4.3 Ocena oddziaływania na środowisko	105
Załącznik nr 1 Uwarunkowania transportowe i komunikacyjnego Subregionu Południowego	106



1. Wprowadzenie

Strategia Innych Instrumentów Terytorialnych Subregionu Południowego na lata 2021-2030 stanowi reakcję lokalnych władz zrzeszonych w Stowarzyszeniu Subregion Południowy na wyzwania związane z tworzeniem sprzyjających warunków dla stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w Subregionie oraz na jego terytorium funkcjonalnym, a także na dostosowanie Subregionu do wyzwań stawianych przez nowe perspektywy finansowe budżetu Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

Przedmiotowy dokument (Strategia IIT) stanowi kontynuację i operacjonalizację zapisów *Strategii Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2021-2030 (Strategia ponadlokalna)*, jako dokumentu planistycznego o charakterze ponadlokalnym oraz jest podstawowym dokumentem realizacji działań wdrażanych dla Subregionu Południowego w formule Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT) wskazanych w ustawie wdrożeniowej.

Subregion Południowy tworzy łącznie 20 samorządów: 11 gmin miejsko-wiejskich oraz 6 gmin wiejskich należących do 3 powiatów współtworzących Subregion: nyskiego, prudnickiego i głubczyckiego, zlokalizowanych w południowej części województwa opolskiego. Struktura osadnicza subregionu koncentruje się wokół 3 miast powiatowych: Nysy, Prudnika i Głubczyc.

Subregion Południowy, jako obszar funkcjonalny, napotyka szereg wyzwań związanych z rozwojem, które obejmują kwestie jakości relacji na poziomie subregionalnym, dostępu mieszkańców do usług publicznych, postępującej suburbanizacji oraz konieczności rozwiązania problemów komunikacyjnych (integracja transportu publicznego, poprawa dostępności komunikacyjnej). Ponadto, region musi sprostać wyzwaniu związanemu z koniecznością wspólnego przeciwdziałania zmianom klimatu i wynikającym z nich zagrożeniom. Działania powinny być także ukierunkowane na problemy związane z poprawą jakości powietrza i wzmocnieniem bezpieczeństwa energetycznego.

Najważniejszym celem ustanowionej współpracy jest rozwijanie konkurencyjnej pozycji Subregionu Południowego oraz wykorzystanie potencjału wszystkich zaangażowanych stron. Do roku 2030 przewiduje się znaczącą poprawę jakości życia mieszkańców, co zostało szczegółowo przedstawione w strategicznej części dokumentu.

Motywowane możliwościami stworzonymi przez Komisję Europejską w kontekście perspektywy finansowej 2021-2027, które mają na celu promowanie zrównoważonego rozwoju oraz zwiększanie partycypacji miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzaniu funduszami unijnymi, określone jednostki samorządu terytorialnego postanowiły podtrzymać działalność w obrębie Stowarzyszenia Subregionu Południowego. Jest to organizacja działająca na rzecz współpracy pomiędzy jednostkami

samorządu terytorialnego Subregionu Południowego, mająca na celu realizację zadań w obszarze kluczowych inwestycji i przedsięwzięć rozwojowych. Wszystkie te działania są realizowane, mając na uwadze optymalne wykorzystanie środków unijnych w kontekście Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT).

W perspektywie finansowej 2021-2027 inny instrument terytorialny (IIT) realizowany jest w oparciu o strategię terytorialną, w tym wypadku subregionalną, są jednym z instrumentów wsparcia rozwoju terytorialnego, zgodnie z art. 28 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. Realizacja instrumentu IIT zgodnie z programem Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 dotyczy w szczególności działań związanych z ochroną, rozwojem i promowaniem walorów i usług turystycznych, dziedzictwa kulturowego i naturalnego, mobilnością mieszkańców. Dodatkowo przewiduje się wsparcie na poziomie kształtowania polityk społecznych, w tym w zakresie edukacji przedszkolnej, kształcenia ogólnego i edukacji włączającej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, profilaktyki zachowań społecznych dzieci i młodzieży oraz usług zdrowotnych i społecznych oraz opieki długoterminowej skierowanej do seniorów oraz osób niesamodzielnych.

Projekty planowane do realizacji w ramach Strategii Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT) skupiają się na rozwiązywaniu wspólnie doświadczanych problemów, zwalczaniu zagrożeń i niwelowaniu zauważalnych deficytów. Implementacja działań zaplanowanych w ramach IIT umożliwi kompleksowe spełnienie potrzeb regionu oraz wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych na rzecz trwałego rozwoju Subregionu Południowego.

1.1 Podstawa prawna

W nowej perspektywie finansowej 2021-2027 dla obszarów funkcjonalnych, a tym samym Subregionu Południowego, przewiduje się wsparcie w postaci Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT). Istotą IIT w perspektywie 2021-2027 jest realizacja projektów zintegrowanych, przez które rozumie się w ramach Funduszy Europejskich dla Opolskiego 2021-2027 (FEO 2021-2027) przedsięwzięcia partnerskie mające na celu rozwiązywanie lub zaspokajanie potrzeb obszaru. W tym celu opracowywane są strategie rozwoju ponadlokalnego i strategie IIT.¹

Podstawę prawną realizacji instrumentu IIT w Subregionie Południowym stanowią następujące dokumenty:

- Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce,

¹ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-2021-2027/aktualnosci/zasady-realizacji-instrumentow-terytorialnych-w-polsce-w-perspektywie-finansowej-ue-na-lata-2021-2027/>
[Dostęp: 06.02.2023 r.]



- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej,
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027,
- Strategia Rozwoju Województwa opolskiego – Opolskie 2030,
- Statut Stowarzyszenia Subregionu Południowego.

Zgodnie z zapisami Ustawy wdrożeniowej 2021-2027², projekty ujęte w Strategii IIT muszą być projektami wynikającymi z celów, jakie mają być w jej ramach zrealizowane oraz wynikać z wykorzystanego podejścia zintegrowanego. Zapisy FEO 2021-2027, zgodnie z zawartymi kodami interwencji wskazują, że obligatoryjnie poprzez instrumenty terytorialne wdrażane muszą być projekty w:

- Priorytecie 3 Fundusze Europejskie na zrównoważony transport miejski województwa opolskiego – Cel Polityki 2 (w przypadku Subregionu Południowego działanie 3.1 Mobilność miejska).
- Priorytecie 10 Fundusze europejskie na wzmocnienie potencjałów endogenicznych opolskiego – Cel Polityki 5 (w przypadku Subregionu Południowego działanie 10.4 Dziedzictwo kulturowe i kultura, rozwój turystyki na obszarach innych niż miejskie – 4 Subregiony oraz działanie 10.6 Europejska Inicjatywa Społeczna – 4 Subregiony),

Pozostałe podobszary dedykowane Subregionom, w których IŻ FEO 2021-2027 wyodrębniła alokację Subregionom – mają charakter uzupełniający.

Projekty w strategii IIT w ramach ww. priorytetów/działań powinny spełniać jeden z poniższych warunków:

- I. być projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy wdrożeniowej,

² Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027

- II. deklorować wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólnie wykorzystywać stworzoną w jego ramach infrastrukturę w przypadku projektów „twardych”, lub objąć wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej 2 gmin wchodzących w skład Subregionu, co powinno znaleźć swoje uzasadnienie zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii.

W przypadku pozostałych działań dedykowanych Subregionowi premiowane będą projekty partnerskie.

Zgodnie z zapisami Ustawy wdrożeniowej, Strategia IIT pełniąca rolę strategii terytorialnej (art. 36 ust. 8) powinna zawierać:

- syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych,
- cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu,
- listę projektów realizujących cele wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami,
- opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.

Struktura przedmiotowego dokumentu odpowiada obligatoryjnym elementom strategii IIT wskazanym w Umowie Partnerstwa, ustawie wdrożeniowej i potwierdzonym w dokumencie: Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, stanowiących uzupełnienie i uszczegółowienie techniczne zapisów umowy.

1.2 Komplementarność opracowania

Działania związane z wdrażaniem IIT w Subregionie Południowym, zgodnie z Programem Fundusze Europejskie dla Opolskiego na lata 2021-2027, będą prowadzone w ramach priorytetu skierowanego na rozwój endogenicznych możliwości regionu Opolskiego (Priorytet 10 Fundusze europejskie na wzmocnienie potencjałów endogenicznych opolskiego) i celu szczegółowego (ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie.



Wsparcie będzie realizowane w ramach Celu Polityki 5 (CP5) Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych będzie realizowane w oparciu o instrumenty terytorialne, które zostaną uzupełnione o odpowiednie działania z:

1. CP2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej,
2. CP3 Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności,
3. CP4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych (EFS+).

Polityka wspierania obszarów funkcjonalnych skupia się w obrębie Funduszy Europejskiej w ramach CP5, województwo opolskie dodatkowo wzmacnia ten proces w ramach dodatkowych trzech celów polityki. Wynika to z programowania rozwoju regionu w oparciu o subregiony. Takie podejście wynikające w pierwszej kolejności ze Strategii Rozwoju Województwa opolskiego – Opolskie 2030, jest kontynuacją działań podejmowanych w poprzednim okresie programowania 2014 – 2020.

Przedstawione podejście odnajduje swoje odzwierciedlenie w szczegółowych zapisach FEO 2021-2027. Ich wskazanie w tym miejscu uznaje się za konieczne ze względu na operacyjny charakter Strategii IIT. Skupia się ona wokół konkretnych typów projektów. Wskazać można zatem następujące działania konkretyzujące wymienione cele polityki:

I Europejskie Fundusz Rozwoju Regionalnego

1. Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony środowiska naturalnego w województwie opolskim, w tym działania realizowane w ramach podejścia subregionalnego:
 - a. 2.1 Poprawa efektywności energetycznej w województwie opolskim
 - b. 2.7 Instrumenty finansowe w obszarze środowiska
 - c. 2.3 Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu
 - d. 2.4 Gospodarka wodno-ściekowa
 - e. 2.5 Odpady i gospodarka o obiegu zamkniętym
 - f. 2.6 Ochrona różnorodności biologicznej
2. Priorytet 3 Fundusze Europejskie na zrównoważony transport miejski województwa opolskiego, w tym działania realizowane w ramach podejścia subregionalnego:
 - a. 3.1 Mobilność miejska

3. Priorytet 4 Fundusze Europejskie na rzecz spójności i dostępności komunikacyjnej województwa opolskiego, w tym działanie realizowane w ramach podejścia subregionalnego:
 - a. 4.2 Mobilność mieszkańców
4. Priorytet 10 Fundusze Europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych opolskiego, w tym działanie realizowane w ramach podejścia subregionalnego:
 - a. 10.4 Dziedzictwo kulturowe i kultura, rozwój turystyki na obszarach innych niż miejskie - 4 subregiony
 - b. 10.6 Europejska Inicjatywa Społeczna – 4 subregiony

II Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)

1. Priorytet 5 Fundusze Europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację, w tym działania realizowane w ramach podejścia subregionalnego:
 - a. 5.6 Edukacja przedszkolna FEO 2021-2027
 - b. 5.7 Edukacja ogólna FEO 2021-2027
 - c. 5.10 Edukacja włączająca FEO 2021-2027
2. Priorytet 6 Fundusze Europejskie wspierające włączenie społeczne w opolskim, w tym działania realizowane w ramach podejścia subregionalnego:
 - a. 6.7 Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej
 - b. 6.8 Profilaktyka zachowań społecznych dzieci i młodzieży
3. Priorytet 7 Fundusze Europejskie wspierające usługi społeczne i zdrowotne w opolskim
 - a. 7.1 Usługi zdrowotne i społeczne oraz opieka długoterminowa

Pośród wymienionych powyżej działań wynikających z FEO 2021-2027 dedykowanych Subregionowi Południowemu, obligatoryjnie wdrażane przez inne instrumenty terytorialne muszą pozostać interwencje w zakresie:

- Priorytetu 10 Fundusze Europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych opolskiego;
- Priorytetu 3 Fundusze Europejskie na zrównoważony transport miejski województwa opolskiego FEO 2021-2027 (opis ww. Priorytetu 3 stanowił będzie Załącznik nr 1 do Strategii IIT).

Pozostałe, wymienione powyżej, obszary dedykowane Subregionowi Południowemu, w których IZ FEO 2021-2027 dedykował alokację mają charakter uzupełniający.

Wsparcie oferowane w kontekście polityki rozwoju obszarów funkcjonalnych jest niezwykle istotne. Niniejsza strategia ma na celu operacjonalizację wskazanych powyżej obszarów, przekładając problemy rozwojowe na konkretne rodzaje inicjatyw, które mogą je rozwiązać.

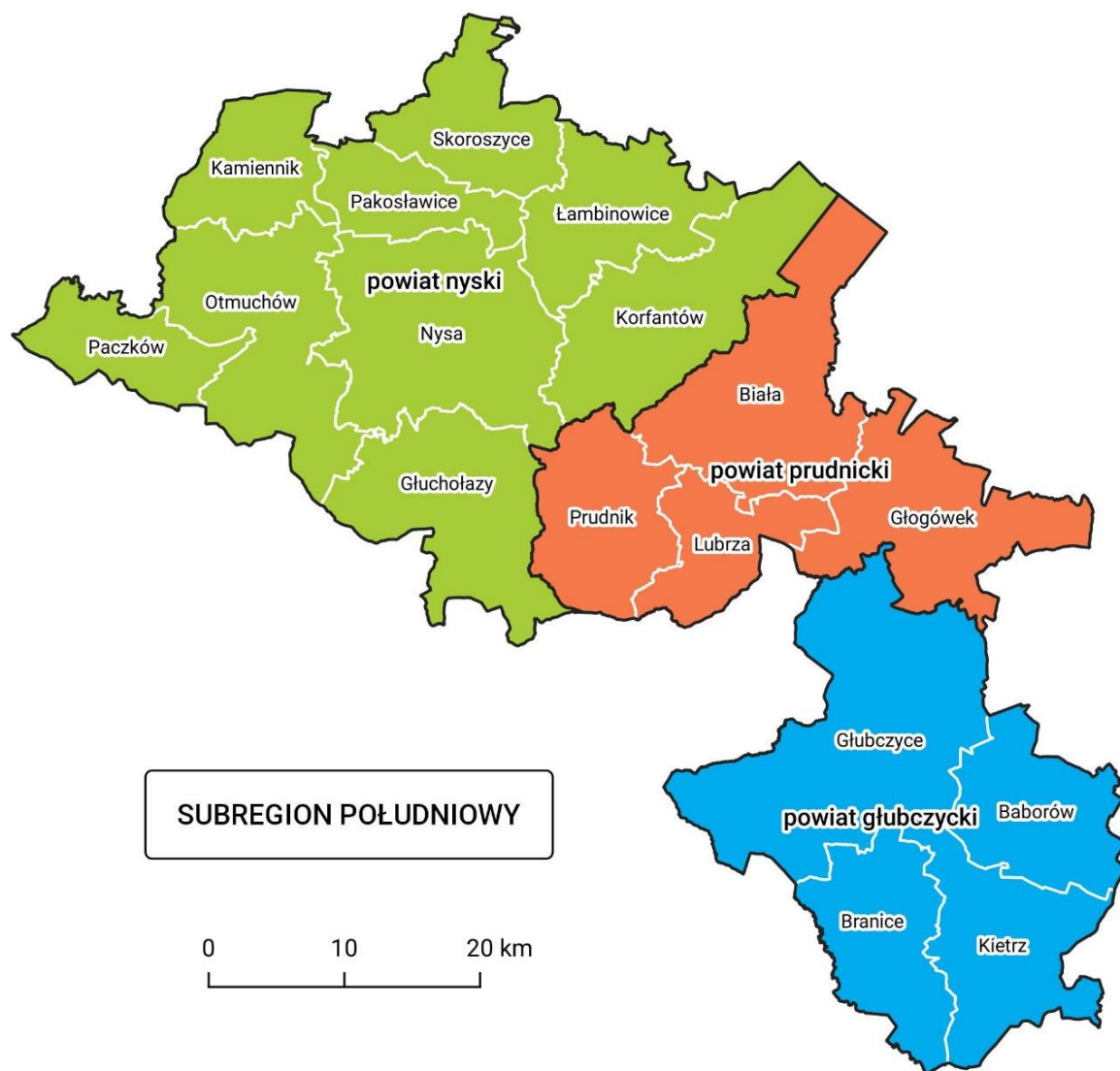


2. Podsumowanie diagnoza obszaru realizacji IIT

2.1 Definicja obszaru wsparcia

Subregion Południowy (przygraniczny) tworzy łącznie 20 samorządów: 11 gmin miejsko-wiejskich oraz 6 gmin wiejskich należących do 3 powiatów współtworzących Subregion: nyskiego, prudnickiego i głubczyckiego, zlokalizowanych w południowej części województwa opolskiego. Położenie gmin subregionu zaprezentowano poniżej.

Rysunek 1 Struktura terytorialna Subregionu Południowego



Źródło: opracowanie własne.

Tabela 1 Jednostki samorządu terytorialnego tworzące Subregion Południowy

Gminy	Rodzaj gminy	Powiaty
1. Baborów	miejsko-wiejska	18. głubczycki
2. Branice	wiejska	
3. Głubczyce	miejsko-wiejska	
4. Kietrz	miejsko-wiejska	
5. Głucholazy	miejsko-wiejska	19. nyski
6. Kamiennik	wiejska	
7. Korfantów	miejsko-wiejska	
8. Łambinowice	wiejska	
9. Nysa	miejsko-wiejska	
10. Otmuchów	miejsko-wiejska	
11. Paczków	miejsko-wiejska	
12. Pakosławice	wiejska	
13. Skoroszyce	wiejska	
14. Biała	miejsko-wiejska	20. prudnicki
15. Głogówek	miejsko-wiejska	
16. Lubrza	wiejska	
17. Prudnik	miejsko-wiejska	

Źródło: opracowanie własne

W strukturze Subregionu Południowego znajduje się 11 miast stanowiących obszar miejski gmin miejsko-wiejskich, w tym Nysa o charakterze subregionalnym oraz Prudnik i Głubczyce będące ośrodkami ponadlokalnymi. Dwa miasta subregionu: Nysa i Prudnik zakwalifikowane są w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) do OSI krajowych jako miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze (w KSRR 2030 nie ujęto Głubczyc). W subregionie znajdują się również gminy zagrożone trwałą marginalizacją, są nimi: Baborów, Branice, Kamiennik, Otmuchów, Paczków, Pakosławice oraz inne gminy o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej (Biała, Korfantów, Łambinowice, Skoroszyce, Kietrz i Branice).



2.2 Portret terytorialny – kluczowe powiązania gospodarcze, środowiskowe i społeczne

2.2.1 Portret Subregionu Południowego – ujęcie ogólne

Subregion Południowy, jako obszar funkcjonalny odznacza się występowaniem wielu cech wspólnych oraz potencjałów poszczególnych jednostek terytorialnych, które mogą zostać wykorzystane dla dobra subregionu, jako całości. Poszczególne jednostki subregionu uzupełniają się w wielu dziedzinach, co należy uznać za silną stronę całego obszaru. Do dziedzin tych można zaliczyć przede wszystkim komunikację i turystykę. Docelowym stanem pożądanym jest sytuacja, w której każdy samorząd wnosi do subregionu swój własny wkład w całościowy potencjał obszaru.

Najważniejsze cechy charakterystyczne i powiązania wewnątrz Subregionu Południowego:

- Gminy Subregionu Południowego charakteryzują 3 dziedziny: turystyka, rolnictwo i handel.
- Mieszkańcy realizują swoje potrzeby nie tylko na terenie gminy czy powiatu zamieszkania, ale również w innych lokalizacjach na terenie subregionu.
- Realizacji potrzeb mieszkańców służą nie tylko największe ośrodki miejskie regionu (Nysa, Prudnik, Głubczyce), ale również mniejsze jednostki. Te ostatnie nabierają znaczenia w przypadku dokonywania zakupów spożywczych, edukacji dzieci oraz opieki przedszkolnej.
- Analizując wskaźnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych, można zauważyć, że jego wartość w 2021 r. przekraczała 100% i wynosiła 104,84% w gminie Lubrza, co może świadczyć o uczęszczaniu do placówek zlokalizowanych w gminie, dzieci spoza jej obszaru.
- Ofertę rekreacyjną i rozrywkową oferują w największym stopniu: Nysa, Prudnik i Głuchołazy.
- W obszarze społecznym za główny problem można uznać relatywnie niski poziom zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców. Braki w zakresie opieki dotyczą szczególnie dzieci (żłobki i przedszkola), seniorów czy osób z niepełnosprawnościami. Kwestie te stanowią istotne wyzwanie z uwagi na obserwowane zmiany demograficzne.
- Wśród istotnych atutów Subregionu Południowego wskazuje się środowisko naturalne (dużo zieleni i terenów zielonych, widoki), atrakcyjną lokalizację i położenie oraz ogólnie rozumianą atrakcyjność turystyczną obszaru.
- W Subregionie zauważa się niedostateczną ofertę spędzania wolnego czasu – oferta (kulturalna, rekreacyjno-sportowa) nie jest w pełni dopasowana do potrzeb lokalnej społeczności (m.in. ze względu na braki w infrastrukturze).

- Główny problem w obszarze społecznym związany jest również z brakiem warunków do rozwoju kapitałów: ludzkiego oraz społecznego, który skutkuje niewielkim zaangażowaniem mieszkańców w życie społeczne i niższym poziomem integracji.
- Głównym problemem w obszarze gospodarki i rynku pracy jest niski poziom rozwoju gospodarczego. Część jego przyczyn powiązana jest z niskim poziomem przedsiębiorczości i innowacyjności (w tym w branży rolnictwa i przetwórstwa).
- Według przeprowadzonych badań wśród mieszkańców Subregionu Południowego podstawowym powodem do zmiany miejsca zamieszkania jest rynek pracy, a w szczególności niskie nasycenie dobrymi, atrakcyjnymi miejscami pracy oraz niski poziom zarobków.
- Analizując przepływy pracownicze, można zauważyć, że ponad 11 tys. osób dojeżdżało do pracy do innej gminy lub przemieszczało się między obszarem miejskim i wiejskim, z czego najwięcej 31,4% dojeżdżało do pracy do Nysy, a 19% wyjeżdżało z Nysy³. Średni czas dojazdu z terenu Subregionu do miasta wynosił 20 minut⁴.
- Analizując migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według gmin zamieszkania, można zauważyć, że najwięcej osób (289) wyemigrowało z Nysy (obszar miejski), co świadczy o postępującej suburbanizacji. Przemawia za tym również liczba osób, które osiedliły się na obszarze wiejskim w Nysie. Drugą z gmin, którą mieszkańcy Subregionu najczęściej wybierali w celu przeprowadzki jest Otmuchów.
- Subregion boryka się z problemem niedostatecznego rozwoju infrastruktury technicznej i niewystarczającego poziomu wykorzystania zasobów. Ważny jest również ład przestrzenny, który nie odpowiada potrzebom mieszkańców (braki w dokumentacji planistycznej oraz niedopasowanie istniejących zapisów do potrzeb lokalnej społeczności zarówno w zakresie mieszkalnictwa, jak i lokowania nowych inwestycji).
- Niewykorzystany pozostaje potencjał związany z Odnawialnymi Źródłami Energii (OZE).

³ Dane za 2016 r. Opracowanie na podstawie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/opracowania/przeplywy-ludnosci-zwiazane-z-zatrudnieniem-w-2016-r-,20,1.html>

⁴Dane za 2016 r. Opracowanie na podstawie: <https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/obszary-funkcjonalne-oraz-dostepnosc-terytorialna/oszacowanie-odleglosci-i-czasu-przejazdu-pomiedzy-wybranymi-gminami-w-polsce-w-2016-roku,11,1.html>



2.2.2 Sfera społeczna

Podsumowanie

- W 2021 r. Subregion Południowy zamieszkiwany był przez 232 143 osób, co stanowiło 24% ogółu ludności województwa opolskiego.
- Wśród wszystkich gmin subregionu zauważa się ujemną wartość wskaźnika zmiany liczby ludności w latach 2010-2021. Zjawisko depopulacji jest zjawiskiem powszechnym w skali całego kraju. Wartość wskaźnika dla subregionu wyniosła -6,9%, co jest wynikiem gorszym od wartości dla kraju (-1,2%) czy województwa opolskiego (-4,7%).
- Prognozy demograficzne GUS wskazują, że wszystkie gminy subregionu odnotują w 2030 r. spadek liczby ludności, przy czym najgłębsza redukcja będzie miała miejsce na terenie gminy Branice (-10,9%) i Kamiennik (-8,3%).
- Ujemny przyrost naturalny stanowi kluczowy czynnik determinujący zjawisko depopulacji w Subregionie. W 2021 r. przyrost naturalny na 1000 ludności subregionu wyniósł -8,7, co było wartością znacznie niższą od wartości w kraju (-4,9), czy nawet w województwie opolskim (-6,1).
- Saldo migracji na 1000 ludności w 2021 r. wynosiło -2,4, co świadczy o tym, że więcej ludzi wyjeżdża niż osiedla się na tym terenie, jednak patrząc na statystyki ostatniej dekady, saldo migracji uległo poprawie. Istotne jest zatem podjęcie działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej obszaru i zapewnienie wysokiej jakości życia.
- Biorąc pod uwagę odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem (2021) Subregion cechuje się wyższym poziomem starzenia się społeczeństwa (20,4%) w stosunku do kraju (19%) czy województwa opolskiego (19,9%). Najmniej korzystna sytuacja występuje w gminach: Nysa (22,5%), Branice (21,7%), Głubczyce (21,3%) oraz Prudnik (21,1%). Świadczy to o konieczności rozwijania polityki senioralnej oraz podnoszenia jakości usług z zakresu pomocy społecznej.
- Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na 1000 ludności w roku 2021 dla Subregionu Południowego (156) odbiegała na niekorzyść w stosunku do całego kraju (182), ale jednocześnie była na zbliżonym poziomie do województwa opolskiego (161). Dynamika w tym zakresie była jeszcze bardziej niekorzystna dla całego subregionu (-11,9%), jak i poszczególnych powiatów wchodzących w jego skład (głubczycki -13,5%, nyski -13,1% i prudnicki -7,4%) wobec danych dla Polski (-3,1%) i województwa opolskiego (-6,8%).
- Wskaźnik dostępności opieki żłobkowej w 2021 r. w Subregionie był wyższy od krajowego, jednak niższy od wartości w województwie opolskim. Najwyższy odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w Subregionie odnotowano w powiecie nyskim (wskaźnik wyniósł 20,3%, a opiekę żłobkową zapewnia tam 5 spośród 9 gmin), natomiast gminami, w których odsetek ten był najwyższy są Branice oraz Otmuchów. Tylko 6 gmin subregionu w swojej ofercie nie zapewnia opieki żłobkowej, są to w zdecydowanej większości gminy wiejskie, które z uwagi na swoją specyfikę nie wykazują takich potrzeb.
- We wszystkich gminach Subregionu Południowego odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł w 2021 r. powyżej 70%. W przypadku gminy

Pakostawice i Branice przekraczała 100%. Mimo iż są to gminy wiejskie, obciążenie i poziom wykorzystania placówek tam zlokalizowanych jest najwyższy, co oznacza, że z oferty korzystają również dzieci zamieszkujące na terenie innych jednostek. Świadczy to o konieczności rozwijania sieci tego rodzaju placówek z uwagi na związane z tym rosnące potrzeby społeczności lokalnej.

- W 2020 r. najwyższy współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe) na terenie subregionu osiągnął powiat prudnicki (93,2%) na czele z gminą Lubrza (105,4%). Zauważa się, że wartości współczynników na terenie gmin subregionu są niższe od wartości województwa opolskiego (94,5%), czy kraju (94,7%). Najniższą wartość współczynnika odnotowano w gminie Baborów (70,4). Niższa wartość współczynników gminnych w stosunku do wartości wojewódzkiej może być przyczyną ruchów migracyjnych lub słabej dostępności szkół podstawowych w subregionie. Tak mała liczba gmin w subregionie z wartością współczynnika powyżej 100% może być pochodną ruchów migracyjnych, część dzieci zameldowanych w subregionie może kształcić się za granicą, bądź w innych ośrodkach znajdujących się poza subregionem.
- Analizując kwestie dotyczące edukacji oraz dzieci i młodzieży, warto zwrócić uwagę na placówki opieki nad dziećmi i młodzieżą oraz system pieczy zastępczej. Liczba rodzin zastępczych w 2021 r. w powiatach należących do subregionu wynosiła 265, to nieco mniej niż w 2017 r. (273). W strukturze rodzin zastępczych dominują rodziny zastępcze spokrewnione. W 2021 r. na terenie powiatu nyskiego i prudnickiego funkcjonowały łącznie 4 rodzinne domy dziecka, a ich liczba wzrosła w porównaniu do 2017 r. – pojawiły się dwie nowe placówki, co wskazuje na rosnące potrzeby w tym zakresie i konieczność rozwijania systemu pieczy zastępczej i wsparcia rodzin.
- W 2020 r. wartość wskaźnika liczby mieszkań na 1000 ludności dla subregionu wynosiła 371 i w porównaniu do Polski (392) była niższa, ale jednocześnie na tym samym poziomie co w województwie opolskim (371). Jednak zauważa się niższy wzrost w tym zakresie w latach 2010-2020 w Subregionie Południowym (9,1%) w stosunku do Polski (12,2%) i województwa opolskiego (9,7%). Analizując liczbę mieszkań na 1000 ludności w poszczególnych powiatach, można dostrzec podobną sytuację w powiatach nyskim (9,7%) i głubczyckim (9,6%), natomiast dane dla powiatu prudnickiego były mniej korzystne (7,3%), co może świadczyć o nieco niższym poziomie rozwoju budownictwa mieszkaniowego.
- Jeśli chodzi o liczbę imprez organizowanych przez ośrodki kultury na 1000 ludności w 2021 r. sytuacja w Subregionie Południowym (4,3) była korzystniejsza w porównaniu z całą Polską (4,1) i województwem opolskim (2,6). Na pierwsze miejsce w tym zakresie wybijał się powiat prudnicki z wynikiem prawie 7 imprez na 1000 ludności, a w pozostałych powiatach dane były porównywalne w odniesieniu do kraju i województwa. Oferta kulturalna stanowi jeden z elementów i aspektów, które wpływają na jakość życia mieszkańców. Ważne jest zatem jej poszerzenie, dopasowanie do potrzeb i oczekiwań różnych grup mieszkańców, jak również umożliwienie wszystkim grupom mieszkańców pełnego uczestnictwa w życiu kulturalnym.
- Elementem mającym wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy regionu jest turystyka. W latach 2017-2019 liczba udzielonych noclegów oraz turystów korzystających



z noclegów na terenie powiatów przynależących do subregionu rosta. Od 2020 r. w wyniku pandemii zmalała i w 2021 r. była niższa niż w 2017 r. Ważne jest zatem wzmocnienie tego sektora, rozwój przy wykorzystaniu walorów kulturowych i przyrodniczych w celu powrotu do sytuacji sprzed pandemii COVID-19.

- Liczba udzielonych porad lekarskich na 1 mieszkańca w 2021 r. w subregionie (4,4) była korzystniejsza od wartości wojewódzkiej (4,2), jednak nieznacznie niższa niż wartość krajowa (4,5). Najwięcej porad w stosunku do liczby mieszkańców w 2021 r. udzielono w gminach: Prudnik (5,4), Nysa (5,4), Głubczyce (5,0) i Głogówek (5,0). Analiza dynamiki zmiany liczby udzielanych porad lekarskich (w latach 2010-2021) wskazuje, że liczba porad przypadająca na 1 mieszkańca znacząco zwiększyła się w gminach: Baborów (+73,4%), Nysa (+32,1%), Skoroszyce (+23,4%). Wzrost dynamiki udzielonych porad stanowi zagrożenie dla wydolności systemu zdrowia, w momencie nadmiernego obciążenia przez pacjentów. Pacjenci na terenie subregionu najczęściej korzystają z poradni w miastach powiatowych, gdzie mają szeroki dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej.
- Liczba zgonów w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców w subregionie w 2021 r. (1 549) była wyższa od wartości tego wskaźnika dla kraju (1 361) czy województwa opolskiego (1 355). Najwyższą wartość wskaźnika umieralności odnotowano na terenie gmin: Branice (1 916), Lubrza (1 718), Prudnik (1 668) oraz Paczków (1 634). Największy przyrost zgonów w latach 2012-2021 odnotowano w gminach: Pakosławice (+66,6%), Kamiennik (+52,8%) oraz Lubrza (+61,5%). Przyrost umieralności w latach 2012-2021 w całym subregionie wynosił +43,4% i był znacznie wyższy od przyrostu w kraju (+27,5%) i w województwie opolskim (+24,70%). Wskazuje to na konieczność wzmocnienia systemu opieki zdrowotnej i wsparcia mieszkańców oraz podnoszenia jakości podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

2.2.3 Sfera gospodarcza

Podsumowanie

- Biorąc pod uwagę 2021 r., liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności dla całego Subregionu Południowego (103) była niższa w porównaniu zarówno do województwa opolskiego (112), jak i całej Polski (127).
- Wśród powiatów wchodzących w skład subregionu, największa komasacja podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności została odnotowana w powiecie nyskim na poziomie 111, a najniższa w powiecie prudnickim (-91). Różnica dotycząca omawianego wskaźnika pomiędzy powiatami nyskim i prudnickim była na poziomie 18%.
- Wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosił 12,3 i był na nieco niższym poziomie niż w województwie opolskim (13,3) i w kraju (15,3), w tym przypadku różnica na niekorzyść subregionu wynosiła 19%.

- Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r. w całym Subregionie Południowym był stosunkowo niski (4,2%), podobnie jak w przypadku Polski (4%) i województwa opolskiego (3,7%). Dynamika zmian w ciągu dekady, biorąc pod uwagę lata 2010-2021, miała także tendencję spadkową: w subregionie (-5,2 pp.), co było nieznacznie wyższą wartością w stosunku do Polski (-3,9 pp.) i województwa opolskiego (-3,6 pp.).
- Spadek bezrobocia oraz innych wskaźników związanych z tym obszarem do roku 2021 był zjawiskiem powszechnym, zarówno w kraju, jak i w poszczególnych regionach, więc opisana sytuacja na terenie Subregionu Południowego wpisuje się w trendy ostatnich lat.
- Średni współczynnik dotyczący liczby pracujących na 1000 ludności dla Subregionu Południowego w 2021 r. wynosił 166, co w stosunku do całej Polski (257) i województwa opolskiego (224) było na znacznie niższym poziomie.
- Na podstawie wskaźnika dotyczącego różnicy pomiędzy nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami na 10 tys. ludności można ocenić, w jakiej kondycji jest przedsiębiorczość w danym regionie. Sytuacja w 2021 r. w Subregionie Południowym (23) była na nieco niższym poziomie niż w całym województwie opolskim (29), natomiast w porównaniu do kraju (47) była niekorzystna.
- Dla całego Subregionu Południowego wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności wynosił 38 i był na nieco niższym poziomie w odniesieniu do danych dla Polski (41) i województwa opolskiego (40). Natomiast dynamika zmian w tym zakresie w latach 2010-2021 była na niższym poziomie w przypadku subregionu (35,5%) w stosunku do obszarów porównawczych. Dla Polski wskaźnik ten wyniósł 51,49%, natomiast dla województwa opolskiego 48,1%. Oznacza to, iż na przestrzeni badanego okresu nastąpił znacznie niższy przyrost tego typu instytucji na terenie subregionu w stosunku do pozostałych obszarów.
- Największą aktywność w ramach działalności fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w 2021 r. wykazywali mieszkańcy powiatu głubczyckiego.
- Analizując zapotrzebowanie na rynku pracy można zauważyć, że w powiatach w subregionie widoczny jest deficyt wśród nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych oraz nauczycieli szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, co jest istotne z uwagi na rozwój i konieczność wdrażania edukacji włączającej. Deficyt ten identyfikowany jest w powiecie głubczyckim i nyskim. Dodatkowo w powiecie nyskim widoczny jest także deficytów nauczycieli nauczania wczesnoszkolnego, przedszkoli oraz nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
- Ponadto w trzech powiatach widoczne jest zwiększone zapotrzebowanie na psychologów i psychoterapeutów, co może być długotrwałym skutkiem pandemii COVID-19.
- W powiecie nyskim wskazuje się również na deficyt opiekunów osoby starszej lub niepełnosprawnej, co może wynikać z wysokiego - 25,1% odsetka osób będących w wieku poprodukcyjnym.



2.2.4 Sfera przestrzenna

Podsumowanie

- Udział procentowy lesistości w powierzchni całego Subregionu Południowym był niekorzystny na tle porównywalnych regionów. W Subregionie Południowym w 2021 r. lesistość wynosiła tylko 11,1% kiedy to w całej Polsce wynosiła 29,6%, a w przypadku województwa opolskiego 26,7%. Biorąc pod uwagę dane z 2021 r. najbardziej zalesione tereny w Subregionie Południowym zlokalizowane były w powiecie nyskim (13%), a najmniejszy procent zalesienia w subregionie występował w powiecie głubczyckim, tylko 6,4%.
- Analizując dane dotyczące udziału obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w 2021 r. sytuacja Subregionu Południowego (15,3%) w tym zakresie była zauważalnie mniej korzystna w porównaniu do kraju (32,3%) i województwa opolskiego (27,6%). Największy udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w 2021 r. odnotowano w powiecie nyskim (19,2%), a najniższy w powiecie prudnickim (8,3%). Obecność obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, wśród których można wymienić m.in. Otmuchowsko - Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu, Specjalny Obszar Ochrony Góry Opawskie czy Bory Niemodlińskie, stanowi atut rozwojowy m.in. do wykorzystania dla rozwoju turystyki. Jednakże należy mieć na uwadze racjonalne wykorzystanie i udostępnienie obszarów atrakcyjnych przyrodniczo, przy jednoczesnej dbałości o ich stan.
- Średni wskaźnik zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych przypadających na jednego mieszkańca (kg) dla Subregionu Południowego w 2021 r. wynosił 214 kg i był wyższy od danych dla całej Polski (175) i województwa opolskiego (189). W ramach całego subregionu, dane dotyczące powiatu prudnickiego (183 kg) i głubczyckiego (185 kg) są na podobnym poziomie wobec obszarów referencyjnych. Największy udział zmieszanych odpadów komunalnych w 2021 r. przypadających na jednego mieszkańca odnotowano w powiecie nyskim (235 kg). Analizując stosunek odpadów zebranych selektywnie do odpadów ogółem z gospodarstw domowych można zauważyć wzrost ich udziału (wyjątek stanowi gmina Głogówek) w latach 2017-2021. Należy to uznać za pozytywną tendencję, jednakże w 12 gminach Subregionu wskaźnik ten wynosi mniej niż 50%, dlatego też ważne jest rozwijanie systemu gospodarowania odpadami i dążenie do wdrażania koncepcji gospodarki obiegu zamkniętego.
- W kwestii gospodarowania odpadami znacznie odgrywa również liczba punktów selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK). Na terenie 14 gmin w 2021 r. odnotowano co najmniej jeden PSZOK. Liczba PSZOKów w 2021 r. w porównaniu do 2017 r. wzrosła z 13 do 15. Deficyty w tym zakresie widoczne są w gminie Lubrza i Kamiennik. Na terenie tych gmin nie funkcjonują punkty selektywnej zbiórki odpadów.
- Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie subregionu jest zróżnicowany, przy czym lepszy dostęp dotyczy sieci wodociągowej. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2021 r. był powyżej 80% w każdej z gmin. Większe zróżnicowanie i niższa dostępność dotyczy kanalizacji. W ośmiu gminach udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2021 r. był niższy niż 50%, przy czym w gminie Lubrza

i Pakosławice nikt nie korzystał z kanalizacji. Deficyty i niższa dostępność tego rodzaju infrastruktury charakteryzuje przede wszystkim obszary wiejskie, zatem kluczowe jest podjęcie działań z zakresu rozwijania sieci wodno-ściekowej.

- Jednym z wyzwań z którym będą musiały zmierzyć się gminy w subregionie, jest kryzys klimatyczny. Na terenie Subregionu Południowego leżącego w granicach administracyjnych RZGW we Wrocławiu (gminy Pakosławice, Skoroszyce, Łambinowice, Grodków, Korfantów, Paczków, Otmuchów, Głuchołazy, Prudnik i Nysa) występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=10\%$, $p=1\%$ oraz międzywała rzek, przedstawione na aktualnie obowiązujących mapach zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP), podanych do publicznej wiadomości zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy Prawo Wodne. Szczególne zagrożenie powodziowe związane jest z przebiegiem na terenie subregionu rzek takich jak np.: Nyska Kłodzka, Ścinawa Niemodlińska, Biała Głuchołaska, Psina, w szczególności na terenie powiatu nyskiego. Innym zagrożeniem związanym ze zmianami klimatycznymi jest zagrożenie suszą. Największe zagrożenie (ekstremalne zagrożenie) identyfikuje się we wschodniej części powiatu głubczyckiego, ale również w jego południowej części (silne zagrożenie) i północno-wschodniej części powiatu nyskiego (silne zagrożenie suszą). Największe zagrożenie związane jest z suszą atmosferyczną, czyli deficytem opadów.
- Kluczowe jest zapobieganie i dążenie do ograniczenia negatywnych skutków zmian klimatu oraz realizacja działań zaplanowanych w ramach opracowanych miejskich planów adaptacji (m.in. Planu adaptacji do zmian klimatu dla miasta Nysa) oraz rozwijanie zielono-niebieskiej infrastruktury, zabezpieczenie przeciwpowodziowe i budowa zbiorników oraz obiektów retencyjnych.
- Województwo opolskie, w którym zlokalizowany jest subregion jest jednym z najbardziej nasłonecznionych regionów Polski. Posiada potencjał do rozwoju OZE. Wdrażanie tego rodzaju rozwiązań może przyczynić się do poprawy efektywności energetycznej w subregionie. Działaniem, które również pozytywnie może wpłynąć na zmiany w tym zakresie będzie kompleksowa termomodernizacja.
- Mieszkańcy obszaru dostrzegają deficyt w postaci niskiej liczby ścieżek rowerowych (54,4%) oraz dostępności transportowej i skomunikowania (43,3%) oraz konieczność poprawy stanu infrastruktury drogowej (45,1% negatywnych wskazań). Dodatkowo 47,6% badanych negatywnie ocenia dostępność transportu publicznego.
- Analizując zmienną dotyczącą długości dróg rowerowych na 100 km², zauważa się, że powiaty prudnicki (6,65) i nyski (5,89) posiadają w tym względzie atrakcyjny potencjał na tle całego kraju (5,52). Jedynie w powiecie głubczyckim długość dróg rowerowych na 100 km² wynosiła jedynie 1,13, przez co powiat negatywnie wyróżniał się wśród pozostałych jednostek.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowanie przestrzenne obszar charakteryzuje się utrudnioną dostępnością transportową do centrum regionu (Opola), barierami zagospodarowania wynikającymi z charakteru terenów górskich i podgórskich oraz uwarunkowań historycznych (granica państwowa). Rozwój transportu jest kluczowym czynnikiem



wpływającym na zwiększenie spójności Subregionu Południowego. Ponadto wdrażanie rozwiązań z zakresu zrównoważonego transportu, w tym zakup nisko, bądź zeroemisyjnego taboru wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w subregionie. Upowszechnienie transportu publicznego wpłynie również na zmniejszenie wykorzystania indywidualnych środków transportu, na rzecz wdrażania multimodalnych rozwiązań transportowych i ograniczenie wykluczenia transportowego.

- Poziom pokrycia poszczególnych gmin miejscowymi planami zagospodarowania jest bardzo zróżnicowany na terenie subregionu. Według stanu na 2021 r. jedynie w gminie Korfantów pokrycie planami wyniosło 100%. W pozostałych jednostkach nie przekroczyło 64%. Gminami, w których wskaźnik pokrycia wyniósł poniżej 10% były: Branice, Głubczyce, Otmuchów oraz Paczków. W latach 2010-2021 w przypadku 2 gmin wskaźnik pokrycia wzrósł znacząco: Prudnik (+43,1%) oraz Baborów (+41,9 pkt. proc.), w przypadku 2 gmin nie uległ żadnym zmianom (Łambinowice, Pakosławice), natomiast w ramach gminy Kamiennik poziom pokrycia zmniejszył się o 4,4 pkt. proc.
- Udział gruntów komunalnych w powierzchni ogółem dla subregionu w 2021 r. wynosił 4,3% i był nieco wyższy od wskaźnika kraju (3,4%) i województwa opolskiego (3,6%). Wskaźnik udziału gruntów komunalnych jest bardzo zróżnicowany w poszczególnych gminach subregionu. Jednakże oscyluje na poziomie do 8% - najwyższą wartość wskaźnika uzyskała gmina Nysa.
- Najlepszy dostęp do szerokopasmowego Internetu dla prędkości minimum 30 mb/s mają mieszkańcy powiatu głubczyckiego, a dokładnie gmin: Baborów, Kietrz, Branice. Brak dostatecznego dostępu odnotowuje się z kolei w powiecie nyskim, w gminach: Skoroszyce, Pakosławice i Paczków. Na terenie subregionu występuje znaczne przestrzenne zróżnicowanie nasycenia wskazanymi usługami dla mieszkańców. Subregion nie odznacza się wyraźnie na tle kraju (49,0), natomiast na tle województwa opolskiego (87,4) dostrzegalne są deficyty omawianych usług cyfrowych, które dotyczą w szczególności obszarów wiejskich.

2.3 Identyfikacja problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych

2.3.1 Uwarunkowania ogólne

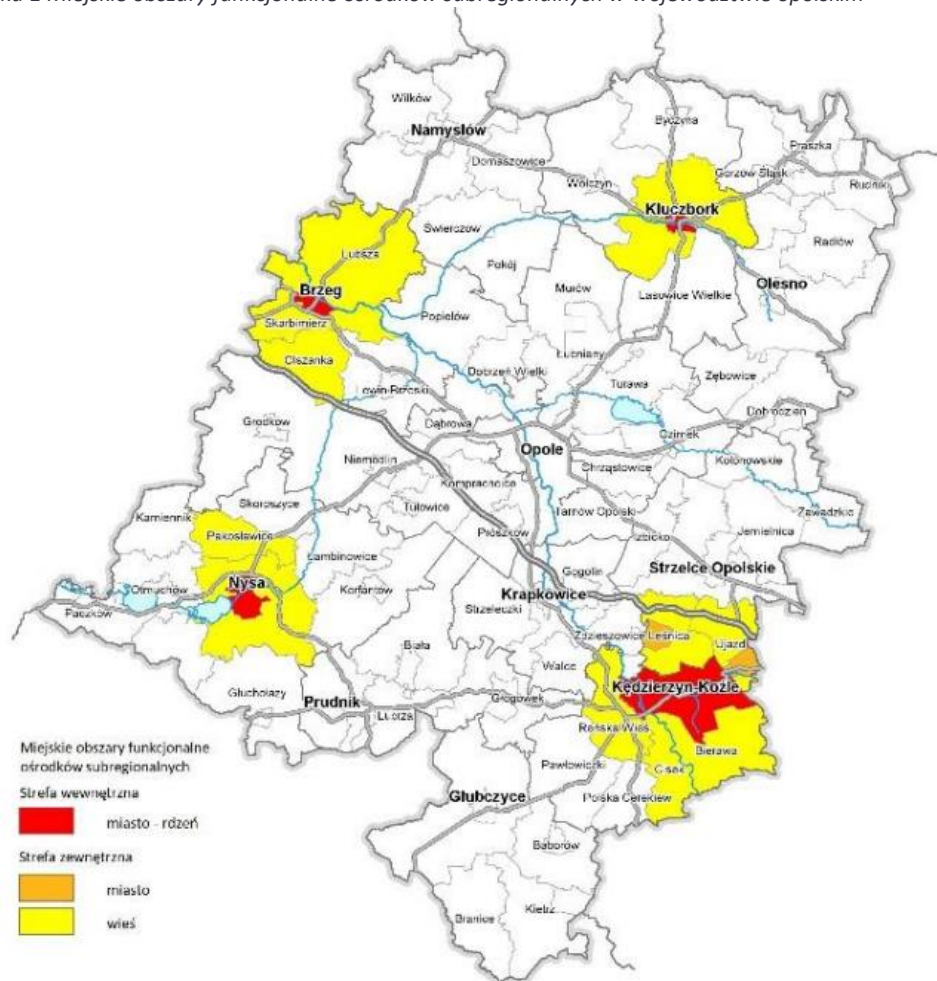
W strukturze przestrzennej województwa opolskiego subregion znajduje się w tzw. strefie centralnej, na południe od Aglomeracji Opolskiej – głównej struktury rozwojowej regionu. Oprócz Aglomeracji Opolskiej, Subregion Południowy sąsiaduje również z Subregionem Brzeskim i Kędzierzyńsko-Strzeleckim (w woj. opolskim) oraz z Subregionem Zachodnim (woj. śląskie).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego definiuje w obrębie Subregionu Południowego:

- miasto Nysa, jako ośrodek subregionalny,
- miasta Prudnik i Głubczyce będące ośrodkami ponadlokalnymi.

Cechą charakterystyczną województwa opolskiego jest także fakt, że tylko trzy miasta funkcjonują, jako gminy miejskie (Opole, Kędzierzyn-Koźle i Brzeg), podczas gdy pozostałe współtworzą gminy miejsko-wiejskie. Biorąc pod uwagę liczbę ludności gmin, Nysa, jako główny ośrodek Subregionu Południowego, wskazany jest na trzecim miejscu w województwie pod kątem potencjału ludnościowego.

Grafika 1 Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych w województwie opolskim



Źródło: Strategia rozwoju województwa opolskiego - Opolskie 2030.



Strefa południowa, do której należy Subregion Południowy to strefa najbardziej problemowa, zarówno ze względu na procesy depopulacyjne, jak i niższy poziom zamożności (szczególnie gminy wiejskie), a także wykorzystywanie środków z funduszy europejskich (w tym przypadku akurat gminy wiejskie uzyskują relatywnie dobry wynik per capita). Problemem tej strefy jest „rozrywanie jej” przez budowanie relacji z Opolem, gdy jednocześnie główne miasto tej strefy – Nysa położona jest w jej skrajnej części. Trudno jest zakładać, że planowane powiązania dopełniające rozwój funkcji (na linii Nysa–Prudnik–Głubczyce) będą ważniejsze niż relacje tych ośrodków z Opolem, jednak utrzymanie spójności komunikacyjnej tej strefy powinno być traktowane, jako dodatkowy impuls do rozwoju oferty biznesowej (także turystycznej), w tym wykorzystania przygranicznego położenia obszaru⁵.

Grafika 2 Strefy wewnętrzna i zewnętrzna przygranicznego obszaru funkcjonalnego



Źródło: Strategia rozwoju województwa opolskiego - Opolskie 2030.

⁵ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2030 roku, diagnoza regionalna, Opole 2020.

W skali ogólnokrajowej wszystkie pięć ośrodków miejskich (Opole, Brzeg, Kluczbork, Kędzierzyn-Koźle, Nysa) cechuje się wysoką dostępnością komunikacyjną, co wynika ze specyfiki województwa: położenia pomiędzy aglomeracjami wrocławską i górnośląską, bogatej infrastruktury w podstawowym korytarzu wschód-zachód (autostrada A4 i linia kolejowa nr 132), czy też niewielkich odległości do lotnisk Wrocław-Strachowice i Katowice-Pyrzowice. Z uwagi na oddalenie od głównego korytarza wschód-zachód, sytuacja Nysy i Kluczborka w tym zakresie jest słabsza niż pozostałych trzech ośrodków, ale wciąż bardzo dobra na tle kraju. Sam Subregion Południowy charakteryzuje się utrudnioną dostępnością transportową do centrum regionu (Opola), barierami zagospodarowania wynikającymi z charakteru terenów górskich i podgórskich oraz uwarunkowań historycznych (granica państwowa), dominuje w nim funkcja rolnicza.

Subregion Południowy jest położony w większości na terenie podregionu nyskiego. Podregion nyski obejmuje swoim zasięgiem pięć powiatów województwa opolskiego: nyski, prudnicki, brzeski, kluczborski oraz namysłowski. Podregion należy do najsłabiej rozwiniętych gospodarczo obszarów kraju. Niski poziom PKB na 1 mieszkańca w latach 2017–2019 w powiecie nyskim utrzymywał się na poziomie 59,7% średniej krajowej.

Podregion nyski obejmuje tereny przygraniczne, z czym wiąże się możliwość rozwijania współpracy ponadnarodowej. Ze względu na walory środowiska naturalnego oraz bogactwo kulturowe obszar ma również duży potencjał w zakresie rozwoju turystyki.

Subregion Południowy uważany jest za istotny ośrodek turystyczny województwa opolskiego, który wyróżnia się na tle podobnych ośrodków z sąsiedniego województwa dolnośląskiego. Wśród najważniejszych elementów obszaru należy podkreślić bliskość do kompleksu sztucznych jezior utworzonych na Nysie Kłodzkiej. Potencjał turystyczny subregionu jest oparty przede wszystkim na zasobach przyrodniczych w jego okolicy. W budowaniu przewag konkurencyjnych w tym zakresie ważne jest intensywnie wykorzystywane rekreacyjne przez turystów i mieszkańców, jezior Nyskiego i Otmuchowskiego oraz możliwość zwiedzania czeskiego masywu górskiego Jesioników (Pradziad), jak również zabytków samego miasta Nysa, które dzięki swojemu położeniu oferuje także dostęp do zasobów turystycznych Kotliny Kłodzkiej (w tym położonego na jej północno-wschodnim skraju Złotego Stoku).



POTENCJAŁY (MOCNE STRONY)

Peryferyjne południowe obszary województwa mają dogodną sieć dróg umożliwiających tworzenie powiązań komunikacyjnych nie tylko z Aglomeracją Opolską, ale i z pozostałymi węzłami głównej osi rozwoju regionu w paśmie centralnym.

Możliwość prowadzenia wieloaspektowej współpracy międzynarodowej na terenie przygranicznym.

Wysoki potencjał rozwoju rolnictwa, któremu sprzyja jakość gleb oraz klimat charakteryzujący się wysokimi średnimi temperaturami powietrza, wysoką średnią roczną sumą opadów oraz wysoką liczbą dni wegetacyjnych - grunty rolne zajmują ponad trzy czwarte powierzchni obszaru.

Zróżnicowane walory przyrodniczo-krajobrazowe potencjałem rozwojowym województwa, w tym turystyki.

Wysoki potencjał OZE (wiatr, biomasa, biogaz, geotermia).

Wysoki potencjał rozwoju w ujęciu regionalnym dla obszarów Polski południowej.

DEFICYTY (SŁABE STRONY)

Niezadawalający stan techniczny dróg (zwłaszcza powiatowych i gminnych).

Brak pełnego zintegrowania systemu transportowego.

Emisja zanieczyszczeń związana z wysokim natężeniem ruchu wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Przeregulowany system prawny – dalszy wzrost poziomu złożoności i komplikacji prawa oraz tworzenie niejednoznacznych przepisów i częste zmiany w systemie prawnym.

Pogłębianie się kryzysu finansów publicznych w kraju.

Wysoka konkurencyjność sąsiednich obszarów funkcjonalnych.

Dalszy wzrost obciążenia samorządów (nowe zakresy zadań) bez zapewnienia wystarczających środków finansowych.

Polityka państwa ukierunkowana na silną pozycję energetyki opartej na węglu co może powodować wzrost zanieczyszczeń.

Nasilające się niekorzystne skutki zmian klimatu.

2.3.2 Otoczenie społeczne

Analiza otoczenia społecznego jest zobrazowana wskaźnikami z obszaru polityki społecznej. Biorąc pod uwagę uwarunkowania w skali województwa opolskiego, wskazuje m.in. na spadek zasięgu ubóstwa ekonomicznego i liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Z kolei poprawa wartości wskaźnika rozwoju społecznego sytuuje województwo opolskie wśród regionów wysoko rozwiniętych i wynika z rozwoju w wymiarze zdrowia, edukacji i zamożności.

Na terenie Subregionu Południowego przeprowadzono badania, podczas których respondenci oceniali ogólne warunki życia, w tym pozycję materialną, miejscowości zamieszkania czy ogólną satysfakcję z pozycji zawodowej i warunków pracy. Respondenci wskazywali na kilka głównych deficytów występujących na obszarze subregionu. Najwyższe negatywne wskazania dotyczyły możliwości znalezienia zatrudnienia, liczby ścieżek rowerowych oraz dostępności do służby zdrowia. Mimo że te elementy mają różną rangę, dwa dotyczą podstawowego zabezpieczenia, a trzeci, jakości życia, wszystkie kwestie są istotne dla mieszkańców. Inne aspekty, które zostały negatywnie ocenione dotyczą spraw związanych, z jakością oferty kierowanej do dzieci i młodzieży oraz infrastruktury drogowej – stanu dróg i dostępności transportowej oraz skomunikowania.

Opisywane w diagnozie strategicznej dla województwa opolskiego deficyty wskazują również na negatywne procesy demograficzne, w tym zwłaszcza zjawisko depopulacji (kształtowane znacząco przez ujemny przyrost naturalny i w mniejszym stopniu przez ujemne saldo migracji) oraz starzenie się społeczeństwa, stanowią wciąż aktualną barierę oraz zagrożenie dla obecnego i przyszłego rozwoju społeczno-gospodarczego województwa opolskiego, a tym samym Subregionu Południowego.

Subregion Południowy, podobnie jak województwo opolskie oraz pozostałe subregiony, charakteryzuje się zmniejszającą się liczbą mieszkańców. Prognozy długoterminowe nie są optymistyczne. Odwrócenie tego negatywnego trendu będzie największym wyzwaniem polityki społecznej kraju i w dużym stopniu zdeterminuje realizację lokalnej polityki społecznej na obszarze poszczególnych gmin. Zwiększenie liczby urodzeń i zatrzymanie migracji, przede wszystkim młodych osób, zależy będzie prawdopodobnie od poprawy sytuacji na rynku pracy. W celu poprawy jakości życia, do głównych wyzwań należeć będzie inwestowanie w infrastrukturę rekreacyjną i sportową pozwalającą w pełni wykorzystać walory przyrodnicze. Kolejnym ważnym aspektem będzie rewitalizacja obszarów o cennych walorach kulturowych (zwłaszcza kultura sakralna oraz dziedzictwo historyczne).



POTENCJAŁY (MOCNE STRONY)

Relatywnie wysoki poziom bezpieczeństwa. Subregion charakteryzuje się niższym natężeniem zjawisk negatywnych w porównaniu z innymi subregionami.

Dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna (oświatowa, rehabilitacyjna i sanatoryjna) umożliwiająca świadczenie usług odpowiadających potrzebom mieszkańców.

Rozwój infrastruktury sanatoryjnej i wypoczynkowej (modernizacje i remonty budynków).

Wielokulturowość i ciągłość historyczna w przekazie kulturowym, będącym podstawą budowania wspólnej tożsamości mieszkańców Subregionu.

DEFICYTY (SŁABE STRONY)

Depopulacja - we wszystkich jednostkach subregionu identyfikuje się ujemne wartości przyrostu naturalnego oraz ujemną wartość salda migracji.

Starzenie się społeczeństwa.

Duża liczba seniorów w regionie - konieczna jest interwencja w infrastrukturę usług społecznych.

Lokalne braki w infrastrukturze spędzania wolnego czasu przez mieszkańców.

Zmniejszenie się grupy osób w wieku produkcyjnym i migracja ludności.

Niedostatecznie rozwinięta sieć współpracy między administracją publiczną a trzecim sektorem.

Nieznane jeszcze skutki pandemii dla różnych obszarów i poziomów życia społeczno-gospodarczego

2.3.3 Otoczenie gospodarcze

Województwo opolskie, w stosunku do wskaźników krajowych, charakteryzuje średni poziom rozwoju gospodarczego, mierzony wartością produktu krajowego brutto na mieszkańca. Mimo systematycznego wzrostu PKB per capita, obserwuje się pogorszenie relacji w stosunku do wartości osiągniętych średnio w kraju. Jedną z przewag konkurencyjnych obszaru jest zróżnicowana struktura przemysłu (przemysł spożywczy, mineralny, metalowy oraz chemiczny). Województwo opolskie charakteryzuje się także wysoko produktywnym rolnictwem, któremu sprzyja nie tylko wysoki poziom kultury rolnej, ale i potencjał rolniczej przestrzeni produkcyjnej, (czyli warunki klimatyczne, glebowe czy ukształtowanie terenu – obszar jest stosunkowo płaski). Subregion Południowy charakteryzuje niższy poziom przedsiębiorczości mieszkańców, liczony według wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności. Odnotowuje się także odpływ kadr pracowniczych do sąsiednich ośrodków wzrostu gospodarczego (Wrocław, Katowice).

Problemem subregionu jest jego rozrywanie wewnętrzne poprzez budowanie relacji z Opolem, gdy jednocześnie główne miasto tej strefy – Nysa położona jest w skrajnej części obszaru. Trudno jest zakładać, że planowane powiązania dopełniające rozwój funkcji (na linii Nysa–Prudnik–Głubczyce) będą ważniejsze niż relacje tych ośrodków z Opolem, jednak utrzymanie spójności komunikacyjnej tej strefy powinno być traktowane, jako dodatkowy impuls do rozwoju oferty biznesowej (także turystycznej), w tym wykorzystania przygranicznego położenia obszaru.



POTENCJAŁY (MOCNE STRONY)

Oddziaływanie miasta wojewódzkiego Opola na otoczenie.

Wysoki poziom aktywizacji społeczeństwa (pas przygraniczny). Może to wynikać zarówno z rozwoju turystyki, jak i współpracy transgranicznej na tym obszarze.

W subregionie znajdują się znaczne złoża surowców (piasek żółty, żwir, kamień, glina).

Struktura gałęziowa przemysłu oparta na branży spożywczej (specjalizacja: technologie rolno spożywcze) co jest zgodne z potencjałem regionu

Wysoki poziom atrakcyjności inwestycyjnej, szczególnie w sektorze spożywczym, budowlanym oraz meblarskim.

Działalność specjalnych stref ekonomicznych: Katowickiej i Wałbrzyskiej, stwarzających możliwości rozwoju przemysłu i przedsiębiorczości.

Wysoka produktywność rolnictwa.

Wzrastająca liczba obcokrajowców na rynku pracy wypełniających deficyt pracowników na rynku.

Bliskość rynku czeskiego, wielokulturowość, możliwość pracy za granicą.

DEFICYTY (SŁABE STRONY)

Konkurencja atrakcyjnych rynków pracy i ośrodków naukowych, a przez to i miejsc o wysokiej jakości życia.

Zjawisko depopulacji

Niedostosowanie zasobów pracy do potrzeb rynku

Niska innowacyjność regionalnej gospodarki.

Niski poziom inwestycji i napływu kapitału zagranicznego.

Drenaż kapitału ludzkiego.

Migracje "za pracą".

Niedostosowana oferta edukacyjna do zmieniających się uwarunkowań rynkowych.

Prognozowany kryzys gospodarczy związany z pandemią COVID-19 oraz działaniami wojennymi w Ukrainie.

Brak systemowych działań ukierunkowanych na integrację cudzoziemców pracujących na terenie.

Relatywnie niski poziom przedsiębiorczości w gminach z części południowej i południowo-wschodniej województwa opolskiego, jednocześnie w największym stopniu dotkniętych bezrobociem.

2.3.4 Uwarunkowania w skali globalnej

W oparciu o aktualne informacje związane z sytuacją międzynarodową, należy wskazać następujące zagadnienia, jako mające wpływ na realizację założeń rozwojowych Subregionu Południowego:

- Światowy kryzys gospodarczy związany z pandemią COVID-19 - skutki gospodarcze, biorąc pod uwagę prognozy PKB, są jednoznacznie negatywne, jednak należy podkreślić, że okresy kryzysów są również szansą na pozytywną zmianę i tak podchodzi do nich znaczna część przedsiębiorców.
- Zmiany w zakresie bezpieczeństwa kraju związane z wojną w Ukrainie – napływ uchodźców wojennych oraz zmiana w zakresie polityki bezpieczeństwa wewnętrznego na wiele lat zmieniają perspektywy zarówno w sferze społecznej (współistnienia i życia publicznego) oraz gospodarczej (pojawienie się napływu zagranicznej siły roboczej). Nie są znane w tej chwili oraz trudne są do analizy skutki wydłużającego się konfliktu zbrojnego w perspektywie długoterminowej.
- Zmiany klimatyczne – problemem globalnym dotyczącym region są zmiany klimatyczne, które skutkują występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych, ale również są lub będą w niedalekiej przyszłości, powodem występowania problemów społecznych (migracje klimatyczne, choroby związane z ociepleniem klimatu, konieczność adaptacji do nowych warunków życia, niedobory wody i żywności).
- Postęp technologiczny – uwarunkowania związane z rewolucją wynikającą z coraz szerszego i bardziej zaawansowanego stosowania technologii w każdej dziedzinie życia. Robotyzacja a także cyfryzacja będą miały wpływ na wypieranie ludzi z niektórych zawodów, a w części z nich będą wsparciem dla rozwoju gospodarczego. Jednocześnie postęp technologiczny będzie stwarzał możliwości rozwoju nowych zawodów.
- Wzrost konkurencyjności gospodarek państw pozaeuropejskich – konkurencyjność pojedynczych państw europejskich będzie prawdopodobnie się zmniejszać, zwłaszcza w kontekście współpracy gospodarczej. Tym bardziej rozwój Polski, będzie w większym stopniu zależał od współpracy w ramach UE oraz będzie powiązany i uzależniony od koniunktury światowej. Niebagatelne znaczenie będzie miała przedłużająca się gospodarcza i polityczna izolacja Rosji na arenie międzynarodowej.



2.3.5 Uwarunkowania regionalne

Regionalne uwarunkowania zewnętrzne ograniczone są do wpływu polityk lokalnych na działania na szczeblu wojewódzkim. Wśród najważniejszych należy wskazać:

- Politykę inwestycyjną nakierowaną na ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatycznych oraz konieczność dbania o środowisko przyrodnicze.
- Podjęcie działań ograniczających skutki pandemii COVID-19. Czynnikiem mającym olbrzymi wpływ w ciągu ostatniego okresu na rozwój Subregionu Południowego, jak i całego świata, była pandemia zakaźnej choroby COVID-19 wywoływanej przez koronawirusa SARS-CoV-2, która rozpoczęła się w 2020 r. Długoterminowy wpływ pandemii na rozwój lokalny, w tym społeczny, zdrowotny i gospodarczy jest trudny do przewidzenia. Niemniej już w chwili obecnej widoczne są określone trendy w różnych obszarach życia społecznego czy gospodarczego. Ważnym z punktu widzenia ograniczania jej skutków jest wdrażanie instrumentów zorientowanych z jednej strony na poprawę warunków świadczenia usług społecznych i zdrowotnych, a z drugiej, kształtowanie czynników rozwoju gospodarczego (m.in. poprzez stymulowanie wzrostu rynku pracy).
- Współpracę transgraniczną z podmiotami z Republiki Czeskiej poprzez uczestnictwo w projektach i wydarzeniach organizowanych w ramach euroregionów. W skład dwóch z nich – Pradziad i Silesia wchodzi gminy będące członkami Subregionu Południowego. Wskazana przynależność wpływa na konieczność podjęcia próby pogłębienia współpracy pomiędzy partnerami po obu stronach granicy, w celu osiągnięcia wyznaczonych zamierzeń.
- Realizację działań wyrównujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego kraju – region powinien wykorzystywać i wzmacniać własne zasoby kapitału ludzkiego i instytucjonalnego w celu maksymalnie efektywnego pozyskiwania zasobów zewnętrznych. Działania w obrębie województwa opolskiego skupione będą zwłaszcza wokół kształtowania postaw przedsiębiorczych na obszarach o niskich wskaźnikach rozwoju gospodarczego. Niebagatelny wpływ na kształtowanie tej sfery działalności będą miały podmioty ekonomii społecznej oraz instytucje otoczenia biznesu. Ważne jest zatem stworzenie optymalnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości.
- Podjęcie działań związanych z odwróceniem niekorzystnych zmian demograficznych poprzez skuteczne wdrażanie rozwiązań ukierunkowanych na wspieranie polityki senioralnej i rodzinnej, w tym opieki nad dziećmi oraz działań wspierających integrację i oferujących wsparcie i pomoc emigrantom, w tym stwarzanie warunków do osiedlenia dla uchodźców wojennych.

2.4 Analiza SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie pomiędzy miastami wojewódzkimi: Opolem, Wrocławiem i Katowicami. • Bliskość autostrady A4 i węzła autostradowego. • Dostępność komunikacyjna do sieci dróg krajowych i wojewódzkich, w tym dobre połączenia transgraniczne. • Bardzo wysokie możliwości obsługi ruchu turystycznego. Powiat nyski zalicza się do 20% powiatów w Polsce o najwyższym wskaźniku liczby miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców. • Unikalne zasoby przyrodnicze i kulturowe w oparciu, o które można budować markę subregionu - zasoby przyrodnicze do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki. • Wielokulturowość i ciągłość historyczna w przekazie kulturowym, będącym podstawą budowania wspólnej tożsamości mieszkańców Subregionu. • Możliwość tworzenia zróżnicowanych produktów turystycznych (zasoby kultury materialnej, warunki do aktywnego wypoczynku). • Rozwój rolnictwa i przetwórstwa w oparciu o produkty regionalne – dynamiczny rozwój rynku ekologicznego. • Wzrastająca liczba obcokrajowców na rynku pracy wypełniających deficyt pracowników na rynku. • Bliskość rynku czeskiego, wielokulturowość, możliwość pracy za granicą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski ogólny poziom rozwoju subregionu w porównaniu z innymi obszarami funkcjonalnymi województwa. • Duże dysproporcje pomiędzy gminami związane z atrakcyjnością osiedleńczą obszaru. • Suburbanizacja. • Depopulacja - we wszystkich jednostkach subregionu identyfikuje się ujemne wartości przyrostu naturalnego oraz ujemną wartość salda migracji. • Brak systemowych działań ukierunkowanych na integrację cudzoziemców pracujących na terenie. • Niedostosowana oferta edukacyjna do zmieniających się uwarunkowań rynkowych. • Obecny ład przestrzenny w niewystarczającym stopniu spełnia potrzeby mieszkańców. Występują także braki w dokumentach planistycznych, zaś istniejące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego hamują rozwój budownictwa mieszkalnego. • Lokalne braki w infrastrukturze spędzania wolnego czasu przez mieszkańców. • Brak wyspecjalizowanych kadr pracowniczych. • Niezadawalający stan techniczny dróg (zwłaszcza powiatowych i gminnych). • Brak pełnego zintegrowania systemu transportowego.



SZANSE (O)

- Teren Subregionu Południowego jest zaliczony do obszaru szczególnego wsparcia – ukierunkowanej interwencji KSRR na określone miasta i gminy, w sposób uwzględniający przepływy ludności, kapitału i procesów pozwalające zlikwidować kluczowe bariery rozwoju tych terenów.
- Zmiana dynamiki na rynku pracy związana z napływem uchodźców.
- Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie ważnych projektów inwestycyjnych i społecznych: fundusze strukturalne Unii Europejskiej, programy krajowe.
- Duża liczba obiektów (w tym zabytków kultury materialnej) oraz przestrzeni możliwych do przeprowadzenia rewitalizacji i wdrożenia nowych funkcji.
- Możliwości rozwojowe branży turystycznej, która w perspektywie długoterminowej może stać się istotnym elementem regionalnej gospodarki - wzrost zainteresowania turystów obszarem o cennych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i licznych zabytkach.
- Polityka Unii Europejskiej nastawiona na odnawialne źródła energii daje szansę na zachowanie dobrego stanu środowiska naturalnego. Wysoki potencjał OZE (wiatr, biomasa, biogaz, geotermia) w Subregionie.
- Możliwość prowadzenia wieloaspektowej współpracy międzynarodowej na terenie przygranicznym.
- Definiowanie Nysy i Prudnika, jako miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Powyższe stanowi szansę na pozyskanie dodatkowych środków zewnętrznych na walkę z marginalizacją społeczno-gospodarczą.

ZAGROŻENIA (T)

- Drenaż kapitału ludzkiego przez wiodące ośrodki wzrostu województwa dolnośląskiego i opolskiego (Wrocław, Opole) oraz Konurbację Górnośląską.
- Konsekwentny spadek ludności mający duże znaczenie dla potencjału demograficznego obszaru i warunkujący niekorzystne perspektywy dla jego rozwoju. W 2030 roku w porównaniu do 2018 roku ujemny współczynnik przyrostu naturalnego w województwie zwiększy się ponad 2,5-krotnie (z -2,1% do - 5,5%), a w szczególności złej sytuacji będą powiaty: nyski, kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki i miasto Opole.
- Starzenie się społeczności.
- Trudności związane z finansowaniem inwestycji komunalnych (brak wolnych środków budżetowych, ograniczenie subwencji zewnętrznych, spadek dochodów budżetu z podatków).
- Dalszy wzrost obciążenia samorządów – sędowanie większej liczby zadań na gminy bez jednoczesnego zapewniania środków finansowych na ich realizację, przyczyniająca się do stałego spadku możliwości inwestycyjnych samorządów.
- Niepewna sytuacja na rynku pracy będąca wynikiem pandemii COVID-19.
- Zmieniająca się dynamicznie sytuacja geopolityczna - zagrożenie związane z oddziaływaniem wojny w Ukrainie.
- Przeregulowany system prawny – dalszy wzrost poziomu złożoności i komplikacji prawa oraz tworzenie niejednoznacznych przepisów i częste zmiany w systemie prawnym.
- Wysoka konkurencyjność sąsiednich obszarów funkcjonalnych.
- Wzrost występowania miejscowych zagrożeń, które wynikają z ekstremalnych zjawisk pogodowych i zmian klimatu

3. Część planistyczna

3.1 Cele Strategii IIT

Część planistyczna przedmiotowej strategii terytorialnej bazuje na zapisach strategii ponadlokalnej - Strategii Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2021-2030. W ramach strategii ponadlokalnej wyodrębniono cele strategiczne Subregionu Południowego w trzech domenach strategicznych – czyli wymiarów przywołanych przez ustawodawcę w ustawie o samorządzie gminnym. Logika prezentowanej interwencji polega na wskazaniu trzech tematycznie wyodrębnionych celów i zakotwiczenie ich w obszarach planistycznych. Rozwinięcie celów strategicznych będzie się znajdowało w kolejnym rozdziale.

Wymiary, domeny, obszary planowania strategicznego w Subregionie Południowym



Warto podkreślić, że wyznaczone wymiary – w ramach których określono poniżej cele strategiczne – są kompletne, a więc obejmują całość zagadnień, w których samorzady mogą podejmować skuteczną interwencję w formule zintegrowanej, jednocześnie wyznaczając linię demarkacyjną m.in. w odniesieniu do projektów, które należą do domeny indywidualnej aktywności partnerów w ramach Subregionu Południowego. Przedstawione cele strategiczne wyznaczają obszary działania subregionu, jako porozumienia samorządów na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego – co więcej, mają charakter kontynuacji i nawiązania do już zrealizowanych projektów.

Do każdego z celów strategicznych przyporządkowano cele operacyjne stanowiące cele strategii IIT, w które wpisywać się będą zaplanowane do realizacji projekty.

Wymiar	SPOŁECZNY
I	<p>Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury usług społecznych, edukacyjnych i ochrony zdrowia w celu poprawy ich dostępności dla mieszkańców subregionu</p> <p>Cel strategiczny 2. Wysoka jakość usług publicznych świadczonych w subregionie</p> <p>Cel strategiczny 3. Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego oraz integracja mieszkańców subregionu</p>



Wymiar	GOSPODARCZY
II	Cel strategiczny 4. Wzrost gospodarczy z uwzględnieniem regionalnych potencjałów subregionu Cel strategiczny 5. Spójny system transportowy i komunikacyjny na poziomie subregionalnym
Wymiar	PRZESTRZENNY
III	Cel strategiczny 6. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa stanu środowiska naturalnego przy jednoczesnym ograniczeniu antropopresji Cel strategiczny 7. Integracja przestrzenna, planistyczna oraz infrastrukturalna samorządów subregionu

Cel strategiczny 1.

Rozwój infrastruktury usług społecznych, edukacyjnych i ochrony zdrowia w celu poprawy ich dostępności dla mieszkańców subregionu

Cel koncentruje się na poprawie szeroko rozumianej sfery infrastrukturalnej dla świadczenia usług społecznych i edukacyjnych w Subregionie Południowym. Wśród najważniejszych wyzwań w zakresie infrastrukturalnym dla sektora edukacyjnego, należy wymienić zakup wyposażenia dedykowanego placówkom oświatowym i edukacyjnym oraz modernizację bazy obiektów edukacyjnych. Interwencja powinna uwzględniać dostosowanie jej do uczniów ze szczególnymi potrzebami, niepełnosprawnych i niesamodzielnych.

W obszarze wsparcia społecznego kluczowe jest działanie w kierunku ograniczenia ubóstwa i marginalizacji społecznej. Kluczowym elementem jest tu współpraca na wielu płaszczyznach, zwłaszcza poprzez wszechstronne działania mające na celu dostosowanie obiektów do potrzeb grup społecznych narażonych na wykluczenie z powodu wieku czy niepełnosprawności. Niezbędne jest podejmowanie działań w obszarze budownictwa mieszkaniowego, które adresowane są do osób stojących w obliczu ryzyka społecznego wykluczenia. Ma to na celu zapewnienie stabilnego i dostosowanego do ich potrzeb zakwaterowania, co jest kluczowym krokiem w kierunku ich reintegracji społecznej.

Kolejny aspekt dotyczy infrastruktury zdrowia publicznego i podjęcia działań związanych z rozwojem infrastruktury (np. infrastruktura zdrowia w postaci przychodni podstawowych i specjalistycznych, dostępu do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej) oraz rozwojem działań profilaktycznych, bardzo istotnych dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.

Cel strategiczny 2. Wysoka jakość usług publicznych świadczonych w subregionie

Cel zakłada realizację działań ukierunkowanych na poprawę jakości świadczonych usług publicznych w kluczowych obszarach – odnosi się do sfery edukacji, kultury, pomocy społecznej, ale również sfery spędzania czasu wolnego chociażby poprzez aktywność fizyczną: sport czy rekreację.

Kluczowym zagadnieniem w obszarze zdrowia publicznego jest oferowanie wysokiej jakości wsparcia dla seniorów, co obejmuje zapewnienie dostępu do teleopieki, prowadzenie zajęć w klubach dla seniorów oraz tworzenie kulturalnych propozycji dostosowanych do ich oczekiwań. Ważnym aspektem jest również umożliwienie zdalnego korzystania z usług, co jest powiązane z procesem digitalizacji, tworzeniem elektronicznych baz danych i możliwością załatwiania formalności przez obywateli z wykorzystaniem komputera domowego.

Kolejnym aspektem jest rozwój oferty edukacyjnej oraz podniesienie jakości kształcenia na obszarze. Cel strategiczny skupia się na działaniach obejmujących zarówno wspieranie szkolnictwa podstawowego jak i zawodowego co wynika z charakterystyki gospodarczej subregionu. Kluczowe jest dostosowanie systemu edukacji do potrzeb regionalnego rynku pracy.

Cel strategiczny 3. Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego oraz integracja mieszkańców subregionu

Organizacja czasu wolnego dla mieszkańców subregionu odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu atrakcyjności Subregionu Południowego. Rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej dla społeczności lokalnej powinno uwzględniać integrację różnorodnych grup społeczeństwa, w tym osób niepełnosprawnych czy stojących w obliczu wykluczenia społecznego. Oferta odpowiadająca ich oczekiwaniom podwyższy atrakcyjność inwestycyjną obszaru.

Niezwykle ważnym aspektem zawartym w celu strategicznym jest rozwijanie sektora usług publicznych związanych z zaspokajaniem potrzeb wyższego rzędu. Atrakcyjne wydarzenia o charakterze lokalnym budują trwałe więzi na poziomie społecznym i instytucjonalnym. Umożliwiają również utworzenie spójnych planów promocji, w oparciu o wydarzenia cykliczne, będące wizytówką całego obszaru. Na poziomie subregionalnym została zdiagnozowana potrzeba wzmocnienia sektora organizacji pozarządowych, w zakresie wymiany doświadczeń oraz realizacji wspólnych zadań. Ważne jest także zaangażowanie podmiotów zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami oraz instytucji działających na rzecz seniorów, w celu dostosowania szczegółów oferty do różnych grup społecznych. Istotnym elementem jest również równoległe budowanie ofert dla dzieci i młodzieży w celu zaangażowania grupy społecznej, która wykazuje się stosunkowo wysokim zainteresowaniem wydarzeniami w regionie.



Działania związane z rozwojem oferty spędzania czasu wolnego powiązane powinny zostać z działaniami rewitalizacyjnymi, np. organizując wydarzenia na obszarze rewitalizacji, z wykorzystaniem zmodernizowanych obiektów. Biorąc pod uwagę traktowanie rewitalizacji jako narzędzia zmiany społecznej, warto w ten sposób ją wykorzystać.

Cel strategiczny 4.

Wzrost gospodarczy z uwzględnieniem regionalnych potencjałów subregionu

Subregion Południowy posiada zasoby naturalne oraz istotne i rozpoznawalne dziedzictwo kulturowe i historyczne. Stymulowanie gospodarki musi koncentrować się na m.in. wykorzystaniu potencjału środowiska naturalnego (jako czynnika rozwojowego dla turystyki i rekreacji) oraz maksymalizacji dywersyfikacji struktury gospodarczej. Rynek pracy w subregionie charakteryzuje się migracjami na poziomie wewnętrznym i zewnętrznym (poza subregion). Konieczne jest podjęcie działań na rzecz rozwoju wewnętrznego w zakresie regionalnej gospodarki. Istotne jest również tworzenie warunków do rozwoju ekonomii społecznej. Należy nadać również rangę działaniom miękkim ukierunkowanym na kształcenie, głównie zawodowe oraz promocję gospodarczą obszaru.

Cel strategiczny 5.

Spójny system transportowy i komunikacyjny na poziomie subregionalnym

Cel koncentruje się na dostępności komunikacyjnej oraz spójności systemu transportowego w ujęciu subregionalnym. W perspektywie gospodarczej, kluczowe jest ujęcie subregionu jako obszaru bez wykluczenia komunikacyjnego. Dzięki temu każda jednostka subregionu będzie mogła budować swoją pozycję konkurencyjną w oparciu o dostępne miejsca pracy oraz atrakcyjność osiedleńczą.

Integracja i koordynacja różnych gałęzi transportu publicznego stanowi podstawowe zadanie współpracy podmiotów w obrębie subregionu. Ma to kluczowe znaczenie dla mieszkańców, gwarantując im łatwiejszy dostęp do usług publicznych, miejsc pracy czy instytucji edukacyjnych. Charakterystyka regionu nakazuje dostosowywanie strategii rozwojowych do specyficznych potrzeb obszarów z różnorodnymi wyzwaniem i możliwościami. Kluczową rolę odgrywa tu współdziałanie i integracja przestrzeni miejskich i wiejskich.

Utworzenie spójnego systemu komunikacyjnego pozwoli na integrację przestrzenną obszaru oraz zniwelowanie różnic rozwojowych pomiędzy obszarami zurbanizowanymi, a obszarami wiejskimi.

Cel strategiczny 6.

Adaptacja do zmian klimatu i poprawa stanu środowiska naturalnego przy jednoczesnym ograniczeniu antropopresji

Analiza obszaru wskazuje na potrzebę kompleksowej adaptacji do zmian klimatu oraz zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców w zmieniających się warunkach klimatycznych.

Potencjał i wartość środowiska przyrodniczego, obszarów rekreacyjnych oraz licznych przestrzeni zielonych przyczynia się do rozwijania gospodarki w sektorze turystycznym oraz działalności z nią powiązanej. Umożliwia to promocję turystyki krótkoterminowej, a także opartej na charakterystycznych ofertach turystycznych, które stanowią wyróżnik Subregionu Południowego. Zachowanie i pielęgnowanie walorów przyrodniczych jest kluczowym elementem zwiększania atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej danego obszaru, co korzystnie oddziałuje również na jakość życia lokalnej społeczności.

Podstawowe założenia celu strategicznego zakładają realizację działań związanych z adaptacją do zmian klimatu, ochroną bioróżnorodności, rozwojem zielono-niebieskiej infrastruktury, realizowaniem polityk niskoemisyjnych oraz ograniczeniem niekontrolowanej antropopresji na środowisko naturalne.

Kolejnym istotnym elementem polityki związanej z ochroną środowiska jest gospodarka wodno-ściekowa. Przestarzałe, nieszczelne sieci wodociągowe i kanalizacyjne mogą zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców oraz drastycznie wpłynąć na obniżenie jakości życia na omawianym terenie. Dlatego też wśród działań adaptacyjnych zaleca się modernizację i budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz z rozbudową systemu oczyszczalni ścieków, co w sposób bezpośredni pozwoli na poprawę jakości środowiska naturalnego.

Cel strategiczny 7.

Integracja przestrzenna, planistyczna oraz infrastrukturalna samorządów subregionu

Główną funkcją celu jest integracja obszaru w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Cel skupia się na integracji planistycznej w rozumieniu przepisów o planowaniu przestrzennym, rewitalizacji jako ważnego narzędzia polityki przestrzennej oraz strategicznych zadaniach integrujących obszar (kluczowe inwestycje drogowe, zagospodarowanie przestrzeni z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, podkreślenie potencjału środowiskowego itd.).

Na szczeblu subregionalnym kluczowe jest stworzenie spójnej strategii w dziedzinie planowania przestrzennego, która odzwierciedla aktualne zasoby i możliwości. Strategicznym celem jest również podejmowanie działań mających na celu ograniczenie suburbanizacji i wzmocnienie funkcji ośrodków wiejskich. Ważne jest, aby osiągnąć współdziałanie bez powtarzania podobnych działań i inwestycji, które nie uzupełniają się wzajemnie.



Wymiar społeczny		Wymiar gospodarczy		Wymiar przestrzenny	
CS 1.	Rozwój infrastruktury usług społecznych, edukacyjnych i ochrony zdrowia w celu poprawy ich dostępności dla mieszkańców subregionu	CS 4.	Wzrost gospodarczy z uwzględnieniem regionalnych potencjałów subregionu	CS 6.	Adaptacja do zmian klimatu i poprawa stanu środowiska naturalnego przy jednoczesnym ograniczeniu antropopresji
CO 1.	Rozwój i upowszechnienie edukacji na poziomie przedszkolnym.	CO 8.	Kreowanie atrakcyjności regionu przez integrację sektora turystyki z bogactwem kulturowym i środowiskowym obszaru	CO 11.	Poprawa efektywności energetycznej na obszarze subregionu
CO 2.	Podnoszenie standardów w dziedzinie edukacji ogólnej.	CS 5.	Spójny system transportowy i komunikacyjny na poziomie subregionalnym	CO 12.	Realizacja inicjatyw mających na celu przystosowanie regionu do przyszłych zmian klimatycznych
CO 3.	Eliminowanie barier edukacyjnych dla uczniów z różnych środowisk	CO 9.	Realizacja strategii transportowej promującej ekologiczne i efektywne rozwiązania komunikacyjne	CO 13.	Ochrona gatunków i siedlisk oraz wsparcie dla systemów ekologicznych
CS 2.	Wysoka jakość usług publicznych świadczonych w subregionie	CO 10.	Opolskie na rowery do centrów usług i miejsc pracy	CO 14.	Optymalizacja i modernizacja systemu zarządzania odpadami
CO 4.	Wzmacnianie i rozbudowa sieci wsparcia w ramach systemu pieczy zastępczej			CO 15.	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej
CO 5.	Rozwój edukacji i świadomości społecznej w kwestii identyfikacji i przeciwdziałania zagrożeniom społecznym			CO 16.	Opolska Kultura i Turystyka czeka na Ciebie
CO 6.	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych				
CS.3	Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego oraz integracja mieszkańców subregionu				
CO 7.	Stwarzanie przestrzeni do spotkań i aktywności, wzmacniających kooperację wśród mieszkańców subregionu				

3.2 Matryca interwencji

Poniżej zaprezentowano matrycę interwencji przedstawiającą poszczególne działania z Programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 wraz z odniesieniem do celów strategicznych Strategii IIT. Poszczególne cele operacyjne wraz z typami przedsięwzięć planowanymi w ramach poszczególnych działań FEO 2021-2027 przedstawiono w kolejnym rozdziale.

Cel polityki spójności	Priorytet FEO 2021-2027	Działania FEO 2021-2027	Cel strategiczny Strategii IIT Subregionu Południowego na lata 2021-2030	Cel operacyjny Strategii IIT Subregionu Południowego na lata 2021-2030
Cel Polityki 2 Bardziej przyjazna dla środowiska bezemisyjna Europa	Priorytet 2 Fundusze europejskie dla czystej energii i ochrony środowiska naturalnego w województwie opolskim	2.1 Poprawa efektywności energetycznej w województwie opolskim	CS 6. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa stanu środowiska naturalnego przy jednoczesnym ograniczeniu antropopresji	CO 11. Poprawa efektywności energetycznej na obszarze subregionu
		2.7 Instrumenty finansowe w obszarze środowiska		CO 12. Realizacja inicjatyw mających na celu przystosowanie regionu do przyszłych zmian klimatycznych
		2.3 Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu		CO 15 Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej
		2.4 Gospodarka wodno-ściekowa		CO 14. Optymalizacja i modernizacja systemu zarządzania odpadami
		2.5 Odpady i gospodarka o obiegu zamkniętym		CO 13. Ochrona gatunków i siedlisk oraz wsparcie dla systemów ekologicznych
		2.6 Ochrona różnorodności biologicznej		
	Priorytet 3 Fundusze Europejskie na zrównoważony transport	3.1 Mobilność miejska	CS 6. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa stanu środowiska naturalnego przy jednoczesnym ograniczeniu antropopresji	CO 9. Realizacja strategii transportowej promującej ekologiczne i efektywne rozwiązania komunikacyjne



Cel polityki spójności	Priorytet FEO 2021-2027	Działania FEO 2021-2027	Cel strategiczny Strategii IIT Subregionu Południowego na lata 2021-2030	Cel operacyjny Strategii IIT Subregionu Południowego na lata 2021-2030	
	miejski województwa opolskiego			CO 10. Opolskie na rowery do centrów usług i miejsc pracy	
Cel polityki 3 Lepiej połączona Europa	Priorytet 4 Fundusze Europejskie na rzecz spójności i dostępność komunikacyjnej województwa opolskiego	4.2 Mobilność mieszkańców	CS 5. Spójny system transportowy i komunikacyjny na poziomie subregionalnym	CO 9. Realizacja strategii transportowej promującej ekologiczne i efektywne rozwiązania komunikacyjne CO 10. Opolskie na rowery do centrów usług i miejsc pracy	
Cel polityki 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym	Priorytet 5 Fundusze Europejskie na rynek pracy i edukację	5.6 Edukacja przedszkolna FEO 2021-2027	CS 1. Rozwój infrastruktury usług społecznych, edukacyjnych i ochrony zdrowia w celu poprawy ich dostępności dla mieszkańców subregionu	CO 1. Rozwój i upowszechnienie edukacji na poziomie przedszkolnym.	
		5.7 Edukacja ogólna FEO 2021-2027		CO 2. Podnoszenie standardów w dziedzinie edukacji ogólnej.	
		5.10 Edukacja włączająca FEO 2021-2027		CO 3. Eliminowanie barier edukacyjnych dla uczniów z różnych środowisk	
	Priorytet 6 Fundusze Europejskie wspierające włączenie społeczne w opolskim	6.7 Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej	6.8 Profilaktyka zachowań społecznych dzieci i młodzieży	CS 2. Wysoka jakość usług publicznych świadczonych w subregionie	CO 4. Wzmacnianie i rozbudowa sieci wsparcia w ramach systemu pieczy zastępczej
					CO 5. Rozwój edukacji i świadomości społecznej w kwestii identyfikacji i przeciwdziałania zagrożeniom społecznym
	Priorytet 7 Fundusze Europejskie wspierające usługi społeczne i zdrowotne w opolskim	7.1 Usługi zdrowotne i społeczne oraz opieka długoterminowa			CO 6. Rozwój wysokiej jakości usług społecznych

Cel polityki spójności	Priorytet FEO 2021-2027	Działania FEO 2021-2027	Cel strategiczny Strategii IIT Subregionu Południowego na lata 2021-2030	Cel operacyjny Strategii IIT Subregionu Południowego na lata 2021-2030
<p>Cel polityki 5</p> <p>Europa bliżej obywateli</p>	<p>Priorytet 10</p> <p>Fundusze Europejskie na wzmocnienie potencjałów endogenicznych opolskiego</p>	<p>10.4 Dziedzictwo kulturowe i kultura, rozwój turystyki na obszarach innych niż miejskie - 4 subregiony</p>	<p>CS 4. Wzrost gospodarczy z uwzględnieniem regionalnych potencjałów subregionu</p>	<p>CO 8. Kreowanie atrakcyjności regionu przez integrację sektora turystyki z bogactwem kulturowym i środowiskowym obszaru</p>
		<p>10.6 Europejska Inicjatywa Społeczna – 4 subregiony</p>	<p>CS 6. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa stanu środowiska naturalnego przy jednoczesnym ograniczeniu antropopresji</p>	<p>CO 16. Opolska Kultura i Turystyka czeka na Ciebie</p>
		<p>CS.3. Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego oraz integracja mieszkańców subregionu</p>	<p>CO 7. Stwarzanie przestrzeni do spotkań i aktywności, wzmocniających kooperację wśród mieszkańców subregionu</p>	



3.3 Lista projektów IIT

Projekty w Strategii IIT wdrażane w partnerstwie mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach właściwego programu. Poniżej przedstawiono typy przedsięwzięć wynikające z działań wskazanych w programie Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 wraz z uzasadnieniem i odniesieniem do celów operacyjnych przedstawionych w dokumencie, wpisujących się w cele strategiczne.

Podczas tworzenia Strategii IIT, analiza problemów doprowadziła do zidentyfikowania kluczowych obszarów, które są istotne dla rozwoju całego regionu funkcjonalnego. W wyniku tej analizy sformułowano priorytetowe kierunki rozwoju oraz określono cele, których spełnienie ma na celu zmniejszenie stwierdzonych braków w rozwoju. W celu osiągnięcia głównych i pośrednich celów Strategii, zostały zaplanowane konkretne działania, które obejmują różne inicjatywy i projekty.

Dla każdej z tych inicjatyw określono odpowiednie typy projektów, które mogą być w nich zawarte. Podczas procesu planowania Strategii IIT, gminy Subregionu Południowego zidentyfikowały działania, które są dla nich kluczowe, i wstępnie wyznaczyły projekty do wdrożenia.

Ze względu na wymogi FEO 2021-2027, wybór przedsięwzięć do dofinansowania przewiduje tryb konkurencyjny i niekonkurencyjny. Projekty w strategii IIT w ramach zaplanowanych w FEO 2021-2027 priorytetów/działań powinny spełniać jeden z poniższych warunków:

- III. być projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy wdrożeniowej,
- IV. deklorować wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólnie wykorzystywać stworzoną w jego ramach infrastrukturę w przypadku projektów „twardych”, lub objąć wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej 2 gmin wchodzących w skład Subregionu, co powinno znaleźć swoje uzasadnienie zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii.

W przypadku pozostałych działań dedykowanych Subregionowi premiowane będą projekty partnerskie.

3.1.1 Rozwój i upowszechnienie edukacji na poziomie przedszkolnym.

Cel operacyjny 1	Rozwój i upowszechnienie edukacji na poziomie przedszkolnym.
Uzasadnienie	<p>W latach 2011-2018 odnotowano znaczny przyrost przedszkoli w subregionie. Wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadającej na 1 miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego obrazuje potencjalne zapotrzebowanie na tę formę opieki. W subregionie w 2018 r. wartość wskaźnika wyniosła 0,76 i była bardzo zbliżona do wartości województwa opolskiego (0,79) oraz kraju (0,89). Najwięcej dzieci przypadających na 1 miejsce w przedszkolu odnotowano w gminach Głuchołazy (1,17) oraz Kamiennik (1,14), najmniej natomiast w gminach Pakosławice (0,51), Paczków (0,54) i Branice (0,58).</p> <p>Należy zwrócić uwagę, iż poziom korzystania z usług przedszkolnych wyrażony odsetkiem korzystających z nich dzieci w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-6 lat wynosił 88,9% w 2021 r., gdy w 2014 r. kształtował się na nieco niższym poziomie 84,3%. Pokazuje to, że ciągle pozostaje znacząca grupa dzieci, które z różnych powodów, wśród których można wymienić niedostosowanie oferty, dostępność, godziny pracy, nie korzystają z tej formy opieki i nauczania.</p> <p>Rosnące potrzeby w zakresie edukacji przedszkolnej są wyraźnie zauważalne, zwłaszcza gdy przyjrzymy się przeludnieniu grup przedszkolnych. To z kolei rzuca światło na liczne wyzwania, z którymi musi zmierzyć się system opieki przedszkolnej, nie tylko na terenie Subregionu Południowego, ale w wielu miejscach. W pierwszej kolejności pojawia się pilna potrzeba zwiększenia dostępności miejsc poprzez tworzenie nowych oddziałów, co ma potencjał do znacznej poprawy sytuacji w przedszkolach. Jakość zajęć przedszkolnych musi być stale monitorowana i podnoszona, co można analizować poprzez trzy kluczowe aspekty: dostosowywanie do indywidualnych potrzeb uczących się, odpowiednią reakcją na wymagania dzieci o specjalnych potrzebach oraz rozbudowę i urozmaicenie ofert edukacyjnych.</p> <p>Sytuacja na rynku pracy stawia przed placówkami przedszkolnymi kolejne wyzwanie – rodzice często pracują dłużej, co wymusza na przedszkolach potrzebę wydłużenia godzin działalności. Jest to jednak nie tylko problem organizacyjny, ale także finansowy, zwłaszcza dla jednostek samorządowych.</p> <p>Kolejnym istotnym argumentem podkreślającym konieczność interwencji w tym sektorze jest rosnąca liczba wydawanych orzeczeń dotyczących dzieci potrzebujących wczesnego wspomaganie rozwoju czy kształcenia specjalnego. To przynosi dodatkowe wyzwania, nie tylko w zakresie dostosowania infrastruktury przedszkoli, ale także w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry nauczycielskiej, aby mogła odpowiednio reagować na specyficzne potrzeby swoich podopiecznych.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 5 Fundusze Europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację Działanie 5.6 Edukacja przedszkolna FEO 2021-2027
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP). • Wydłużenie godzin pracy OWP. • Rozszerzenie oferty OWP o zajęcia dodatkowe: <ul style="list-style-type: none"> – podnoszące jakość edukacji przedszkolnej w zakresie kształcenia i rozwijania u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych i transferowalnych niezbędnych na rynku pracy, – wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w wieku przedszkolnym, w tym przede wszystkim z grup w niekorzystnej sytuacji,



	<ul style="list-style-type: none">– doradztwo zawodowe dla dzieci w wieku przedszkolnym (preorientacja zawodowa),– aktywowanie postaw przedsiębiorczych,– pobudzanie i wsparcie umiejętności, uzdolnień i zainteresowań dzieci.• Indywidualizacja pracy z dziećmi, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi z uwzględnieniem realizacji różnych form edukacji dla rodziców.• Wsparcie edukacji włączającej w OWP:<ul style="list-style-type: none">– bezpośrednie wsparcie dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,– podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr pedagogicznych m.in. w zakresie pedagogiki specjalnej,– współpraca OWP z innymi placówkami w celu integracji dzieci i dostosowania OWP do potrzeb dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.• Doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli OWP do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym w zakresie:<ul style="list-style-type: none">– stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych i transferowalnych niezbędnych na rynku pracy,– doradztwa zawodowego dla dzieci w wieku przedszkolnym.• Współpraca nauczycieli OWP z rodzicami, w tym w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• dzieci w wieku przedszkolnym (zgodnie z ustawą - Prawo oświatowe) i ich opiekunowie,• inna kadra OWP, w tym psychologowie i pedagodzy,• organizacje społeczeństwa obywatelskiego,• przedstawiciele kadry OWP,• przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego, przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego, duże przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe
Wskaźniki produktu	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami

	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem
Wskaźniki rezultatu	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja



3.3.2 Podnoszenie standardów w dziedzinie edukacji ogólnej

Cel operacyjny 2	Podnoszenie standardów w dziedzinie edukacji ogólnej.
Uzasadnienie	<p>Potencjał społeczny w perspektywie długookresowej budowany jest poprzez przełamywanie barier w zakresie dostępu do edukacji. Kluczowe jest zatem podjęcie działań mających na celu podniesienie atrakcyjności nauczania, z uwzględnieniem modernizacji jednostek edukacyjnych na terenach gmin wiejskich. Za koniecznością poprawy standardu i jakości usług edukacyjnych świadczy współczynnik skolaryzacji netto, który określa liczbę uczniów uczęszczającą do szkół na danym etapie kształcenia w ogólnej liczbie dzieci w wieku odpowiadającym danemu etapowi. W 2020 r. najwyższy współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe) na terenie subregionu osiągnął powiat prudnicki (93,2%) na czele z gminą Lubrza (105,4%). Zauważa się, że wartości współczynników na terenie gmin subregionu są niższe od wartości województwa opolskiego (94,5%), czy kraju (94,7%). Najniższą wartość współczynnika odnotowano w gminie Baborów (70,4). Niższa wartość współczynników gminnych w stosunku do wartości wojewódzkiej może być przyczyną ruchów migracyjnych lub słabej dostępności szkół podstawowych w subregionie. Tak mała liczba gmin w subregionie z wartością współczynnika powyżej 100% może być pochodną ruchów migracyjnych, część dzieci zameldowanych w subregionie może kształcić się za granicą, bądź w innych ośrodkach znajdujących się poza subregionem. Różnice na poziomie subregionu były widoczne w obrębie gmin miejsko-wiejskich, w których współczynniki dla szkół funkcjonujących na obszarach wiejskich były niższe niż w miastach. Wyjątek stanowi gmina Lubrza, z najwyższą wartością współczynnika skolaryzacji netto w subregionie. Podsumowując, unowocześnienie bazy edukacyjnej poprzez inwestycje w infrastrukturę obiektów, ich zaplecza w postaci sal sportowych, basenów, terenów przyszkolnych oraz wyposażenie pracowni tematycznych przyczyni się do dostosowania kształcenia uczniów do wymogów, jakie stawia regionalny rynek pracy oraz stworzy takie warunki nauki, które będą zgodne z wytycznymi dotyczącymi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>W 2021 r. do szkół podstawowych zlokalizowanych w gminach Subregionu Południowego uczęszczało łącznie 16 081 uczniów – liczba ta wzrosła o 33% względem roku 2016. Rokrocznie wzrasta również liczba uczniów szkół specjalnych, co implikuje konieczność stałego rozwoju oferty tych placówek oraz zwiększania ich dostępności. Jedną z przyczyn może być wzrastająca liczba uchodźców, zwłaszcza gwałtowny ich napływ w 2022 r., związany z rozpoczęciem wojny w Ukrainie. Zgodnie z najnowszymi danymi z Systemu Informacji Oświatowej [2021 r.], liczba uczniów, którzy dołączyli do polskich placówek edukacyjnych, wzrosła o około 117 tysięcy. Wiele z tych dzieci, mając na swoim koncie traumatyczne doświadczenia, potrzebuje specjalistycznego wsparcia. Istnieje więc pilna potrzeba wdrożenia działań, które skupią się na ich integracji społecznej i wsparciu edukacyjnym, aby mogły prawidłowo adaptować się w nowym otoczeniu.</p> <p>Ponadto, szkoły w Polsce stanęły w obliczu wielu wyzwań wynikających z pandemii COVID-19. Ta nieprzewidziana sytuacja wpłynęła na uczniów na wiele sposobów. Przez dłuższy czas byli oni odcięci od interakcji z rówieśnikami, co skutkowało poczuciem samotności, a w wielu przypadkach również depresją czy innymi zaburzeniami psychicznymi. Badanie przeprowadzone przez Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej pokazało, że znaczna część uczniów borykała się z uczuciem smutku, samotności czy przygnębienia.</p> <p>Jednak nie tylko uczniowie doświadczyli negatywnych skutków pandemii. Nauczyciele również stanęli przed wieloma wyzwaniami, zwłaszcza w kontekście edukacji zdalnej. Badania wskazują, że wiele osób z branży edukacyjnej odczuwało zwiększony poziom stresu, co miało wpływ na ich relacje osobiste. Raporty podkreślają, że niemal połowa nauczycieli czuła się nieprzygotowana do</p>

	<p>prowadzenia zajęć zdalnych. Co więcej, wielu uczniów uważało, że nauczanie zdalne było mniej angażujące niż tradycyjne lekcje.</p> <p>W związku z tym, pojawia się konieczność rozwoju kompetencji cyfrowych wśród kadry nauczycielskiej. W erze cyfrowej, kiedy technologia odgrywa kluczową rolę w edukacji, niezbędne jest przygotowanie nauczycieli do efektywnego wykorzystania nowych narzędzi i metod nauczania. Działania to w dwóch kierunkach: nie tylko poprawia jakość edukacji, ale także odpowiada na nowoczesne potrzeby i oczekiwania uczniów.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	<p>Priorytet 5 Fundusze Europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację</p> <p>Działanie 5.7 Edukacja ogólna FEO 2021-2027</p> <p>Działanie 5.9 Kształcenie zawodowe FEO 2021-2027</p>
Zasięg terytorialny	<p>Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchotały, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik</p> <p>Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki</p>
Typy przedsięwzięć	<p>Działanie 5.7:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli w rozumieniu Zalecenia Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie • Wyrównywanie szans edukacyjnych dla uczniów, w tym przede wszystkim z grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, przy zapewnieniu braku stygmatyzacji jakiegokolwiek z grup • Wsparcie jakości nauczania przedmiotów ścisłych, m.in. poprzez wykorzystanie metod eksperymentu w edukacji • Indywidualizacja podejścia do ucznia, w tym z niepełnosprawnościami • Wsparcie cyfryzacji szkoły lub placówki w zakresie organizacyjnym lub procesowym lub w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów lub kadry, w tym rozwój umiejętności korzystania z mediów, umiejętność korzystania z nowoczesnych narzędzi IT w procesie edukacji, cyberbezpieczeństwo • Wsparcie ogólnodostępnych szkół w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej • Działania wspierające wdrażanie Modelu szkoły ćwiczeń • Wsparcie działań związanych z edukacją ekologiczną dla uczniów i nauczycieli, w tym wiedza o klimacie i ochronie środowiska, współpraca szkół z pracodawcami w zakresie nowych zielonych zawodów • Doskonalenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli kształcenia ogólnego, w tym we współpracy z uczelniami, przedsiębiorcami i pracodawcami • Doradztwo zawodowe w ramach kształcenia ogólnego dla uczniów, nauczycieli oraz osób dorosłych, w tym wdrażanie rozwiązań w zakresie doradztwa zawodowego wypracowanych przez MEiN • Coaching, tutoring, superwizja w pracy nauczyciela, psychologa, pedagoga i doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole. • Współpraca szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne, o charakterze strategicznym i praktycznym z otoczeniem społeczno-gospodarczym, zwłaszcza z pracodawcami, a także uczelniami wyższymi, instytucjami rynku pracy. • Wsparcie uczniów szkół ogólnokształcących w zdobywaniu dodatkowych kwalifikacji zawodowych. • Dostosowanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych do potrzeb rynku pracy, w tym z uwzględnieniem elastycznych rozwiązań (np. kształcenie na odległość). • Wsparcie rozwijania kompetencji, umiejętności, uzdolnień, zainteresowań uczniów poza edukacją formalną.



- Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców przeciwdziałające skutkom izolacji, zaburzeniom behawioralnym oraz psychicznym, a także podnoszenie kwalifikacji psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach.
- Wspieranie aktywności fizycznej i wiedzy nt. zdrowego trybu życia, w szczególności w odniesieniu do uczniów z grup w niekorzystnej sytuacji, w tym zajęcia nt. zdrowej diety, higieny cyfrowej, radzenia sobie ze stresem, budowania relacji i kompetencji społecznych oraz zajęcia sportowe, związane z wyrównywaniem szans/nadrabianiem zaległości po pandemii i nauce zdalnej.
- Dojazdy do szkół dla uczniów szkół ponadpodstawowych z obszarów zmarginalizowanych i o obniżonej mobilności w celu podniesienia dostępu do edukacji wysokiej jakości.
- Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego do realizacji działań na rzecz edukacji

Działanie 5.9:

- Rozwój kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli w rozumieniu Zalecenia Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, tj.:
 - a) podnoszenie poziomu opanowania umiejętności podstawowych (rozumienia i tworzenia informacji, rozumowania matematycznego i umiejętności cyfrowych),
 - b) podnoszenie poziomu kompetencji osobistych, społecznych i w zakresie umiejętności uczenia się,
 - c) wspieranie nabywania kompetencji w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM), z uwzględnieniem ich powiązania ze sztuką, kreatywnością i innowacyjnością, oraz zachęcanie większej liczby młodych ludzi, zwłaszcza dziewcząt i młodych kobiet, do wyboru zawodu w dziedzinach STEM,
 - d) pielęgnowanie kompetencji w zakresie przedsiębiorczości, kreatywności i zmysłu inicjatywy, szczególnie wśród młodych ludzi, na przykład przez promowanie możliwości zdobycia praktycznych doświadczeń w zakresie przedsiębiorczości,
 - e) podnoszenie poziomu kompetencji językowych zarówno w odniesieniu do języków urzędowych, jak i innych, oraz wspieranie osób uczących się w nauce różnych języków, które są istotne dla ich sytuacji zawodowej i życiowej lub mogą sprzyjać transgranicznej komunikacji i mobilności, f) wspomaganie rozwijania kompetencji obywatelskich.
- Kształcenie praktyczne uczniów szkół zawodowych, w tym we współpracy z pracodawcami, tj. organizacja staży, praktyk, kwalifikacyjnych kursów zawodowych.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych, w tym w szczególności dla uczniów z grup w niekorzystnej sytuacji.
- Wsparcie jakości nauczania przedmiotów ścisłych, m.in. poprzez wykorzystanie metod eksperymentu w edukacji. 5. Wsparcie cyfryzacji szkoły lub placówki w zakresie organizacyjnym lub procesowym lub w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów lub kadry, w tym rozwój umiejętności korzystania z mediów, umiejętność korzystania z nowoczesnych narzędzi IT w procesie edukacji, cyberbezpieczeństwo.
- Indywidualizacja podejścia do ucznia, w tym z niepełnosprawnościami.

- Wsparcie ogólnodostępnych szkół w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej:
 - bezpośrednie wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - podnoszenie kompetencji kadr pedagogicznych m.in. w zakresie pedagogiki specjalnej,
 - współpraca/partnerstwo z innymi placówkami, w tym ze szkołami specjalnymi i/lub organizacjami pozarządowymi w celu integracji uczniów, rodziców i nauczycieli oraz wymiany doświadczeń i dostosowania szkół do potrzeb dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - wdrożenie szkół i placówek kształcenia zawodowego do pełnienia roli lokalnego centrum integracji i włączenia
- Wsparcie działań związanych z edukacją ekologiczną dla uczniów i nauczycieli, w tym wiedza o klimacie i ochronie środowiska, współpraca szkół z pracodawcami w zakresie nowych zielonych zawodów.
- Doskonalenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym we współpracy z uczelniami, przedsiębiorcami i pracodawcami.
- Wsparcie jakości kształcenia zawodowego, w tym szkolnictwa branżowego poprzez rozwijanie współpracy szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, o charakterze strategicznym i praktycznym z otoczeniem społeczno-gospodarczym, zwłaszcza z pracodawcami, a także uczelniami wyższymi i instytucjami rynku pracy oraz upowszechnianie nauczania w miejscu pracy.
- Dostosowanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych do potrzeb rynku pracy, w tym z uwzględnieniem elastycznych rozwiązań (np. kształcenie na odległość) obejmujące m.in.:
 - kształcenie zawodowe (prowadzone w szkołach policealnych) kadr na potrzeby systemu opieki zdrowotnej (działania będą dotyczyły wyłącznie kształcenia przeddyplomowego zgodnego z odpowiednimi regulacjami prawnymi w tym zakresie);
 - kształcenie podyplomowe kadr medycznych i niemedycznych (z wyłączeniem kształcenia specjalizacyjnego, które jest koordynowane przez MZ);
 - ustawiczny rozwój zawodowy osób wykonujących regulowane ustawowo
 - zawody medyczne (działania będą zgodne z odpowiednimi regulacjami prawnymi dotyczącymi zawodów mających zastosowanie w ochronie zdrowia).
- Wsparcie rozwijania kompetencji, umiejętności, uzdolnień, zainteresowań uczniów poza edukacją formalną.
- Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców przeciwdziałające skutkom izolacji, zaburzeniom behawioralnym oraz psychicznym, a także podnoszenie kwalifikacji psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach.
- Wspieranie aktywności fizycznej i wiedzy nt. zdrowego trybu życia, w szczególności w odniesieniu do uczniów z grup w niekorzystnej sytuacji, w tym zajęcia nt. zdrowej diety, higieny cyfrowej, radzenia sobie ze stresem, budowania relacji i kompetencji społecznych oraz zajęcia sportowe, związane z wyrównywaniem szans/nadrabianiem zaległości po pandemii i nauce zdalnej.



	<ul style="list-style-type: none">• Dojazdy do szkół i placówek kształcenia zawodowego dla uczniów z obszarów zmarginalizowanych i o obniżonej mobilności w celu podniesienia dostępu do edukacji wysokiej jakości.• Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego do realizacji działań na rzecz edukacji.• Inicjatywa ALMA.
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• uczniowie i słuchacze szkół i placówek systemu oświaty, rodzice / opiekunowie prawni dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,• publiczne i niepubliczne szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, szkoły dla dorosłych i placówki systemu oświaty,• nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach systemu oświaty, w tym psychologowie, pedagodzy i inna kadra szkół.
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego, szkoły i inne placówki systemu oświaty, MŚP, duże przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe
Wskaźniki produktu	Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, którzy zostali objęci usługami asystenta Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami Liczba przedstawicieli kadr szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem świadczonym przez szkoły ćwiczeń Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem
Wskaźniki rezultatu:	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.3 Eliminowanie barier edukacyjnych dla uczniów z różnych środowisk

Cel operacyjny 3	Eliminowanie barier edukacyjnych dla uczniów z różnych środowisk
Uzasadnienie	<p>Edukacja włączająca dąży do stworzenia środowiska, w którym każdy uczeń, niezależnie od swoich indywidualnych potrzeb i możliwości, może rozwijać się i uczestniczyć aktywnie w procesie kształcenia oraz w życiu społeczności szkolnej. Głównym założeniem tego podejścia jest umożliwienie każdej osobie uczącej się odkrywania i rozwijania swoich unikalnych zdolności, jednocześnie respektując i dostosowując się do różnorodnych ograniczeń czy wyzwań, z którymi się boryka.</p> <p>Wdrażanie edukacji włączającej ma za zadanie wyrównywanie szans edukacyjnych wszystkich uczniów, nie tylko tych z trudnościami w nauce czy z niepełnosprawnościami, ale także dla tych, którzy posiadają szczególne zdolności i talenty. Każdy uczeń zasługuje na indywidualne podejście i wsparcie, które pozwoli mu wykorzystać potencjał.</p> <p>Dlatego ważne jest, aby placówki edukacyjne były przystosowane zarówno pod względem infrastrukturalnym, jak i metodycznym, tak aby mogły efektywnie wspierać różnorodność uczniowską. Oznacza to m.in. dostosowanie przestrzeni do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami, szkolenie kadry nauczycielskiej w zakresie technik nauczania odpowiednich dla uczniów ze specjalnymi potrzebami, ale też stworzenie programów rozwijających dla uczniów szczególnie uzdolnionych. W praktyce edukacja włączająca przekłada się na bardziej elastyczny i dostosowywany system nauczania, który umożliwia każdemu uczniowi realizację swojego potencjału.</p> <p>W gminach tworzących Subregion Południowy w latach 2016-2021 zauważa się wzrost liczby uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych w szkołach podstawowych (bez specjalnych), z 339 do 702. Natomiast zauważa się zmniejszenie z 34 do 24 liczby uczniów niepełnosprawnych indywidualnie nauczanych.</p> <p>Biorąc pod uwagę statystyki szkół ponadpodstawowych, można zauważyć, że najwyższa liczba uczniów uczęszczających do klas specjalnych, integracyjnych oraz uniwersalnych, kształci się w liceach i technikach. Uczniowie na obszarze subregionu mają dostęp do edukacji w klasach specjalnych, integracyjnych oraz mają możliwość skorzystania z indywidualnego toku nauczania.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 5 Fundusze Europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację Działanie 5.10 Edukacja włączająca FEO 2021-2027
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezpośrednie wsparcie dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w ramach edukacji włączającej w zakresie: <ol style="list-style-type: none"> a) zapewnienia pełnego dostępu do edukacji ogólnodostępnej, w tym w szczególności wsparcie dla dzieci i uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie m.in. poprzez zapewnienie usług asystenckich, nauczania wspomaganego, b) wsparcia psychologicznego dla dzieci i uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym, będących w sytuacji kryzysowej bądź traumatycznej, adaptujących się w nowym środowisku, mających za sobą niepowodzenia edukacyjne, w tym wsparcie z zakresu radzenia sobie ze stresem, przeciwdziałania negatywnym skutkom izolacji społecznej, depresji, zaburzeniom lękowym, samobójstwom czy uzależnieniom behawioralnym,



	<ol style="list-style-type: none">c) wsparcia dzieci i uczniów wybitnie uzdolnionych, szczególnie z grup w niekorzystnej sytuacji, m.in. z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, mieszkających na obszarach zmarginalizowanych i/lub wiejskich, z rodzin migranckich i społeczności romskiej. <ol style="list-style-type: none">2. Wdrażanie i upowszechnianie:<ol style="list-style-type: none">a) wypracowanego w ramach PO WER Modelu Dostępnej Szkoły (MDS) w celu poprawy dostępności szkół podstawowych poprzez eliminowanie barier w różnych obszarach: architektonicznym, technicznym, edukacyjno-społecznym, związanym z organizacją, procedurami i zatrudnieniem oraz kompetencjami kadry.b) standardów pracy i usług asystenta ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami (ASPE), wypracowanych w ramach projektu „Asystent ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych - pilotaż” w przedszkolach i szkołach,c) zasad projektowania uniwersalnego w nauczaniu (ULD – universal learning design).3. Podnoszenie kompetencji kadr pedagogicznych (kursy, szkolenia, studia, doradztwo) w zakresie edukacji włączającej, w tym m.in. kształcenie w ramach pedagogiki specjalnej.4. Współpraca i inicjatywy z zakresu edukacji włączającej, mające na celu umożliwienie integracji dzieci i uczniów, wymianę doświadczeń i dostosowanie szkół/przedszkoli do potrzeb uczniów ze SPE, w tym z zaangażowaniem organizacji pozarządowych (np. szkoła podstawowa z terenów wiejskich ze szkołą miejską, szkoła zawodowa z uczelnią, szkoła ogólnodostępna ze szkołą specjalną).5. Wdrożenie szkół i placówek do pełnienia roli lokalnego centrum integracji i włączenia.6. Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego do realizacji działań na rzecz edukacji włączającej.
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• uczniowie i słuchacze szkół i placówek systemu oświaty, rodzice / opiekunowie prawni dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,• publiczne i niepubliczne szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, szkoły dla dorosłych i placówki systemu oświaty,• nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach systemu oświaty, w tym psychologowie, pedagodzy i inna kadra szkół.
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego
Wskaźniki produktu	Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, którzy zostali objęci usługami asystenta Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej

	<p>Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba przedstawicieli kadr szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem świadczonym przez szkoły ćwiczeń</p> <p>Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem</p> <p>Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem</p> <p>Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem</p> <p>Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu</p>
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja



3.3.4 Wzmacnianie i rozbudowa sieci wsparcia w ramach systemu pieczy zastępczej

Cel operacyjny 4	Wzmacnianie i rozbudowa sieci wsparcia w ramach systemu pieczy zastępczej
Uzasadnienie	<p>System pieczy zastępczej odgrywa kluczową rolę w życiu wielu dzieci i młodzieży, które z różnych przyczyn nie mogą pozostać w swoim rodzinnym otoczeniu. Jego istnienie ma na celu zapewnienie tym młodym osobom wsparcia i opieki w czasie, gdy ich biologiczne rodziny nie są w stanie pełnić odpowiednio swoich funkcji. Jednakże sam system wymaga ciągłego dostosowywania do zmieniających się potrzeb i okoliczności.</p> <p>W Subregionie Południowym zaobserwowano aktywność 25 placówek wsparcia dziennego, które mają na celu wsparcie funkcji rodzinnych, poprzez zapewnienie opieki dziennej i wsparcie w różnych aspektach życia dziecka. Niemniej jednak, dane z 2021 r. ukazują, że aż 568 rodzin potrzebowało wsparcia z powodu trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jest to znaczący wskaźnik, pokazujący, że potrzeba wsparcia w tym obszarze jest bardzo duża.</p> <p>Chociaż w regionie działają rodzinne domy dziecka, a liczba rodzin zastępczych wynosi 257, obserwujemy pewien trend spadkowy w liczbie tych rodzin. Liczba rodzin zastępczych zmniejszyła się z 273 w 2017 r., z czego najwięcej stanowią rodziny zastępcze spokrewnione oraz niezawodowe, co może wskazywać na ograniczone zasoby wsparcia dla dzieci, które nie mają możliwości przebywania w rodzinie biologicznej.</p> <p>Stąd wynika konieczność nie tylko podtrzymywania istniejącego systemu pieczy zastępczej, ale także jego dynamicznego rozwijania. Widoczna jest potrzeba rozszerzenia katalogu dostępnych usług oraz zwiększenia liczby placówek i rodzin zastępczych, aby zapewnić odpowiedni poziom wsparcia dla wszystkich potrzebujących dzieci i młodzieży. W kontekście tych danych i obserwowanych trendów, priorytetem powinno być także dostarczanie wsparcia rodzinom w kryzysie, aby zapobiec dalszemu wzrostowi liczby dzieci wymagających umieszczenia w pieczy zastępczej.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 6 Fundusze Europejskie wspierające włączenie społeczne w opolskim Działanie 6.7 Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakośćawice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	<ol style="list-style-type: none">1. Wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze poprzez usługi w ramach działań profilaktycznych, takie jak:<ol style="list-style-type: none">a) asystentura rodzinna,b) rodziny wspierające,c) konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, w tym prawno-obywatelskie,d) terapia i mediacja,e) usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,f) organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych grupami wsparcia lub grupami samopomocowymi.2. Wsparcie preadopcyjne (np. diagnostyczne, szkoleniowe, doradcze) i postadopcyjne (np. diagnostyczne, rehabilitacyjne, terapeutyczne psychologiczne).3. Wsparcie pieczy zastępczej, w tym wsparcie procesu deinstytucjonalizacji, poprzez m.in.:<ol style="list-style-type: none">a) tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego do 8,

- b) usługi aktywnej integracji, w szczególności o charakterze społecznym, których celem jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej skierowane do osób będących w pieczy zastępczej,
 - c) usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym skierowane do osób będących w pieczy zastępczej w wieku powyżej 15 roku życia, w tym podnoszenie kwalifikacji i kompetencji niezbędnych na rynku pracy
 - d) indywidualne programy usamodzielniania realizowane w mieszkaniach o charakterze wspomaganym/ chronionym dla osób opuszczających pieczę zastępczą,
 - e) kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze dla osób prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ramach działań prowadzących do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,
 - f) działania edukacyjno-informacyjne w zakresie propagowania idei pieczy zastępczej oraz promowania idei rodzicielstwa zastępczego (jako element wsparcia)
4. Poprawa dostępu do mieszkań o charakterze wspomaganym/chronionym dla osób opuszczających pieczę zastępczą.
 5. Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą, w tym poprzez:
 - a) wsparcie opiekunów/ asystentów usamodzielniania,
 - b) budowanie kręgów wsparcia,
 - c) mieszkania wspomagane
 - d) metodę „usamodzielniania na próbę” (polegającą na wsparciu osoby w doświadczaniu samodzielnego życia poza pieczę zastępczą, z możliwością powrotu do pieczy, albo w sytuacji kryzysu albo żeby w bardziej dojrzały sposób budować plan na usamodzielnienie, może obejmować m.in. pobyt w mieszkaniu wspomaganym lub dofinansowanie najmu mieszkania, wsparcie związane z poszukiwaniem pracy, wsparcie opiekunów/asystentów usamodzielniania).
 6. Usługi dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia, przebywających w rodzinach oraz w różnego rodzaju instytucjach całodobowych (z zastrzeżeniem braku finansowania dla samych placówek świadczących opiekę instytucjonalną) np. usługi realizowane w placówkach wsparcia dziennego.
 7. Usługi interwencji kryzysowej oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie obejmujące m.in.:
 - a) tworzenie i rozwój ośrodków interwencji kryzysowej i punktów interwencji kryzysowej,
 - b) zapewnienie dostępu do usług dla osób w sytuacjach kryzysowych (w tym m.in. poradnictwo psychologiczne, poradnictwo socjalne, konsultacje z terapeutą, psychoterapia, grupy wsparcia, konsultacje prawne, telefony zaufania, mieszkania interwencyjne).
 8. Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci, młodzieży i rodziców zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym grupy wsparcia, wsparcie rówieśnicze.
 9. Działania na rzecz zapewnienia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze jako instrument kierowany głównie do dzieci oraz ich rodzin i opiekunów w celu wzmocnienia więzi, realizowany jedynie jako element projektu dot. włączenia społecznego:



	<p>a) animacja kulturalna w środowisku lokalnym (np.: tematyczne pikniki integracyjne, warsztaty hobbistyczne),</p> <p>b) udział w formach proponowanych przez instytucje i organizacje społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym z zakresu aktywizacji społeczno-kulturalnej tj. w świetlicach, domach kultury, bibliotekach, stowarzyszeniach oraz innych inicjatywach lokalnych,</p> <p>c) uczestnictwo w formach proponowanych przez instytucje kultury, rekreacji i innych form spędzania czasu wolnego w regionie,</p> <p>d) alternatywne formy spędzania czasu wolnego (np.: zespoły pieśni, tańca, kluby sportowe, wolontariat).</p> <p>10. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych.</p> <p>11. Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>12. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu poprzez wzmacnianie świadomości w zakresie konieczności oszczędnego korzystania z energii.</p>
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• os. sprawujące pieczę zastępczą, kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka• dzieci, młodzież i młodzi dorośli przebywający w pieczy zastępczej i innych placówkach całodobowych o charakterze długoterminowym oraz młodzież opuszczająca te placówki• rodziny wychowujące dzieci, przeżywające problemy opiekuńczo-wychowawcze,• osoby potrzebujące interwencji kryzysowej i ich otoczenie• ofiary przemocy, w tym przemocy w rodzinie i ich otoczenie
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego
Wskaźniki produktu	<p>Całkowita liczba osób objętych wsparciem</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych)</p> <p>Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym</p> <p>Liczba opiekunów faktycznych/niefORMALNYCH objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie</p> <p>Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej</p> <p>Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami</p>

Wskaźniki rezultatu	Liczba dzieci i młodzieży, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie
	Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie
	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu
	Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie
	Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług
	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej
	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.5 Rozwój edukacji i świadomości społecznej w kwestii identyfikacji i przeciwdziałania zagrożeniom społecznym

Cel operacyjny 5	Rozwój edukacji i świadomości społecznej w kwestii identyfikacji i przeciwdziałania zagrożeniom społecznym
Uzasadnienie	<p>Cel zakłada realizację działań obejmujących poprawę jakości świadczonych usług w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom społecznym. Wysoki standard świadczonych usług i niwelowanie ograniczeń związanych z dostępnością do wskazanych usług bezpośrednio oddziałują na obszar pod kątem poprawy warunków do życia. Kluczowe jest zwrócenie uwagi na potrzeby osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, zagrożonych marginalizacją m.in. osoby starsze, z niepełnosprawnością czy bezrobotne. Z obserwacji zmian zachodzących w Subregionie Południowym w okresie dekady od 2010 r. do 2020 r., wynika, iż zasięg udzielanej pomocy społecznej miał tendencję spadkową we wszystkich powiatach, przy czym najwyższy spadek dotyczył powiatu głubczyckiego (-5,5 pkt. proc.) a najniższy powiatu nyskiego (-1,9 pkt. proc.). Podobnie kształtowały się wartości wskaźnika w przypadku zasięgu korzystania z pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego – na przestrzeni lat 2010-2020 były one rzędu 3-4%, przy czym znaczny spadek odnotowano w gminie Kamiennik (-11,0 pkt. proc.).</p> <p>Mimo stopniowo poprawiającej się sytuacji społecznej, z uwagi na obserwowane tendencje demograficzne istotne jest osiągnięcie wysokiego standardu i stałe podnoszenie jakości świadczonych usług, które będą dostosowane do oczekiwań mieszkańców. Istotny jest w tym zakresie proces starzenia się społeczności, który powoduje konieczność zapewnienia wysokiej jakości usług dostosowanych do tej grupy osób, poprzez prowadzenie odpowiednich działań m.in. dotyczących poprawy w kwestiach socjalnych, jak również dotyczących poziomu odczuwanego bezpieczeństwa, który ma wpływ na jakość życia.</p> <p>Profilaktyka społeczna to złożony proces, który musi być wielowymiarowy, obejmujący różne sfery życia jednostek i społeczności. Celem takiej profilaktyki jest zapobieganie różnym zagrożeniom, takim jak kryzysy moralne, ryzyka zdrowotne czy izolacja społeczna. Właściwie realizowana profilaktyka może znacząco zmniejszyć pojawianie się niekorzystnych zjawisk w społeczeństwie, które w konsekwencji prowadzą do zwiększenia zapotrzebowania na wsparcie, na przykład w formie opieki społecznej. Inwestując w działania profilaktyczne, możemy skutecznie dbać o dobro społeczności, zanim pojawią się poważne</p>



	<p>problemy. W ten sposób budujemy bardziej zrównoważoną i odporną społeczność, która jest lepiej przygotowana do radzenia sobie z wyzwaniami.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 6 Fundusze Europejskie wspierające włączenie społeczne w opolskim Działanie 6.8 Profilaktyka zachowań społecznych dzieci i młodzieży
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none">• Profilaktyka zachowań społecznych dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym, w związku z uzależnieniami, przemocą w rodzinie, negatywnymi skutkami izolacji społecznej, itp.• Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci, młodzieży i rodziców zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym grupy wsparcia, wsparcie rówieśnicze.• Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych.• Wsparcie infrastruktury poradni/gabinetów psychologiczno-pedagogicznych, w tym mobilnych sal do integracji sensorycznej.• Kompleksowa integracja dzieci i młodzieży wymagającej resocjalizacji i reintegracji, w tym przebywającej w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych.• Działania na rzecz zapewnienia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze jako instrument kierowany głównie do dzieci oraz do dzieci z rodzinami i opiekunami w celu wzmacniania więzi, realizowany jedynie jako element kompleksowego projektu dot. włączenia społecznego.• Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych.• Usługi interwencji kryzysowej oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie obejmujące m.in.:<ul style="list-style-type: none">○ tworzenie i rozwój ośrodków interwencji kryzysowej i punktów interwencji kryzysowej,○ placówek opiekuńczo -wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego do 14 osób○ zapewnienie dostępu do usług dla osób w sytuacjach kryzysowych (w tym m.in. poradnictwo psychologiczne, poradnictwo socjalne, konsultacje z terapeutą, psychoterapia, grupy wsparcia, konsultacje prawne, telefony zaufania/ telefoniczna interwencja kryzysowa, mieszkania interwencyjne lub inne miejsca noclegowe).• Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.• Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu poprzez wzmacnianie świadomości w zakresie konieczności oszczędnego korzystania z energii.
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	<ul style="list-style-type: none">• osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym np. uzależnione od substancji psychoaktywnych,• otoczenie os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,• os. sprawujące pieczę zastępczą, kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

	<ul style="list-style-type: none"> • dzieci, młodzież i młodzi dorośli przebywający w pieczy zastępczej i innych placówkach całodobowych o charakterze długoterminowym oraz młodzież opuszczająca te placówki, • rodziny wychowujące dzieci, przeżywające problemy opiekuńczo-wychowawcze, • osoby potrzebujące interwencji kryzysowej i ich otoczenie, • ofiary przemocy, w tym przemocy w rodzinie i ich otoczenie, • osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym i ich otoczenie, • kadry świadczące usługi społeczne, • kadra poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz m.in. MOW, MOS, SOWS.
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego
Wskaźniki produktu	Całkowita liczba osób objętych wsparciem Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.6 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych

Cel operacyjny 6	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych
Uzasadnienie	<p>Subregion Południowy, podobnie jak całe województwo, stoi w obliczu wyzwań związanych ze starzejącym się społeczeństwem. Procesy demograficzne wskazują na zwiększenie liczby osób starszych, co niesie za sobą szereg konsekwencji w różnych obszarach życia społecznego i gospodarczego. Jednym z wyzwań, z którymi się boryka, jest niewystarczająca infrastruktura zdrowotna oraz poziom świadczonych usług zdrowotnych, co potwierdzają zarówno analizy danych statystycznych, jak i wyniki badań sondażowych. Istnieje pilna potrzeba poprawy tej sytuacji, ponieważ dostęp do opieki medycznej stanowi kluczowy element jakości życia, zwłaszcza dla seniorów. Dla wielu osób starszych, które mogą mieć ograniczone możliwości poruszania się, istotne jest, aby usługi zdrowotne były dostępne jak najbliżej ich miejsca zamieszkania. Nie tylko zwiększa to komfort pacjentów, ale także zmniejsza ryzyko komplikacji zdrowotnych spowodowanych opóźnieniami w dostępie do opieki. W tym kontekście, zapewnienie odpowiedniego dostępu do usług medycznych w miejscach, w których ludzie mieszkają, staje się nie tylko kwestią komfortu, ale przede wszystkim zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców.</p> <p>Podczas badań społecznych realizowanych na etapie diagnostycznym, ankietowani wskazali, iż jednym z negatywnie ocenianych kwestii dotyczących oferty i infrastruktury subregionu jest brak dostatecznej dostępności do służby zdrowia (54,1%). Rozbudowanie obecnej oferty, w tym powstanie nowych ośrodków medycznych podstawowej opieki medycznej, jak i specjalistycznej, stanowi główne wyzwanie samorządów. Powyższy aspekt jest ściśle powiązany ze wzrastającą liczbą udzielonych porad lekarskich. Biorąc pod uwagę dane statystyczne, najwięcej porad w stosunku do liczby mieszkańców w 2021 r. udzielono w gminach: Prudnik (5,4), Nysa (5,4), Głubczyce (5,0) i Głogówek (5,0). Analiza dynamiki zmian liczby udzielanych porad lekarskich (w latach 2010-2021</p>



	<p>wskazuje, że liczba porad przypadająca na 1 mieszkańca znacząco zwiększyła się w gminach: Baborów (+73,4%), Nysa (+32,1%), Skoroszyce (+23,4%). Wzrost dynamiki udzielonych porad stanowi zagrożenie dla wydolności systemu zdrowia, w momencie nadmiernego obciążenia przez pacjentów. Największe spadki udzielonych porad lekarskich w stosunku do liczby mieszkańców odnotowano natomiast w gminach: Lubrza (-45,1%), Pakosławice (-30,5%), Paczków (-24,4%), co świadczy o niższym obciążeniu ochrony zdrowia w tych gminach prawdopodobnie na skutek reorganizacji systemu zdrowia.</p> <p>Na terenie subregionu systematycznie przybywa aptek ogólnodostępnych, przez co obserwuje się stały spadek liczby osób przypadających na aptekę ogólnodostępną. W badanym okresie 2010-2021 dynamika zmian w subregionie w tym zakresie wyniosła -14,4% i była korzystniejsza od sytuacji w kraju czy w województwie opolskim. Najwięcej osób przypadających na aptekę ogólnodostępną odnotowano w gminach wiejskich: Branice (6 323), Skoroszyce (6 142). Spośród powiatów relatywnie niska liczba aptek w stosunku do liczby ludności występuje w powiecie głubczyckim (4 058), wartość wskaźnika jest tam wyższa niż w kraju (3 209) czy w województwie opolskim (3 331).</p> <p>Kolejną zmienną charakteryzującą stan ochrony zdrowia jest liczba zgonów na danym obszarze. Liczba zgonów w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców w subregionie w 2021 r. (1 549) była wyższa od wartości tego wskaźnika dla kraju (1 361) czy województwa opolskiego (1 355). Najwyższą wartość wskaźnika umieralności odnotowano na terenie gmin: Branice (1 916), Lubrza (1 718), Prudnik (1 668) oraz Paczków (1 634). Największy przyrost zgonów w latach 2012-2021 odnotowano w gminach: Pakosławice (+66,6%), Kamiennik (+52,8%) oraz Lubrza (+61,5%). Przyrost wskaźnika umieralności w latach 2012-2021 w całym subregionie wynosił +43,4% i był znacznie wyższy od przyrostu w kraju (+27,5%) i w województwie opolskim (+24,70%).</p> <p>Wyższa niż przeciętna liczba zgonów może wynikać z jednej strony ze złej sytuacji zdrowotnej mieszkańców (rosnący odsetek mieszkańców, których dotyczą choroby cywilizacyjne oraz choroby wynikające z niekorzystnej sytuacji środowiskowej) oraz z drugiej strony z niedostatecznej jakości usług ochrony zdrowia. Niezależnie od przyczyny należy podjąć działania zmierzające do poprawy sytuacji zdrowotnej mieszkańców.</p> <p>Aktualne wyzwania dotyczące infrastruktury zdrowotnej są ściśle związane z potrzebą rozwoju struktur wsparcia społecznego. Kluczowe jest skupienie się na rozwijaniu sektora mieszkaniowego, zwłaszcza jeśli chodzi o mieszkania ochronne i wspierane. Niezmiernie ważne jest także zapewnienie mieszkańcom większego dostępu do wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej oraz innych form pomocy społecznej.</p> <p>Kluczowe jest również skupienie się na poszerzeniu dostępu do usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, które, mimo istniejących inicjatyw, wciąż nie otrzymują odpowiedniego wsparcia. Zwiększenie dostępności do placówek społecznych będzie korzystnie wpływać na całą społeczność lokalną - efektywna infrastruktura społeczna zwiększy satysfakcję i poprawi standard życia mieszkańców.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 7 Fundusze Europejskie wspierające usługi społeczne i zdrowotne w opolskim Działanie 7.1 Usługi zdrowotne i społeczne oraz opieka długoterminowa
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none">Opieka długoterminowa oraz paliatywna i hospicyjna osób starszych i z niepełnosprawnościami w formie zdeinstytucjonalizowanej, w tym m.in.: rehabilitacja medyczna, usługi społeczne (np. usługi opiekuńcze i asystenckie), wsparcie psychologiczne i wytchnieniowe dla opiekunów.

	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępu do usług społecznych i zdrowotnych dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez wdrożenie usług teleopieki/telemedycyny (wsparcie uzupełniające). • Usługi dowozu dla osób o ograniczonej mobilności m.in. w celu zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych (door to door), jako element działań na rzecz rozwoju usług społecznych lub zdrowotnych. • Poprawa dostępu do mieszkań o charakterze wspomagającym/chronionym dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. • Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej, w tym w szczególności dla pracowników opieki długoterminowej. • Wsparcie procesu DI placówek całodobowych, polegające na realizowaniu (w oparciu o posiadane zasoby) działań poza dotychczasowymi zadaniami, w tym m.in.: form wsparcia dziennego, środowiskowego, mieszkalnictwa wspomagane oraz uzyskanie i zmiana kompetencji pracowników. • Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego do świadczenia usług społ. i zdrowotnych. • Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu poprzez wzmacnianie świadomości w zakresie konieczności oszczędnego korzystania z energii
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy subregionu Południowego, w tym w pierwszej kolejności z opisanych powyżej grup defaworyzowanych oraz mieszkańcy obszarów zmarginalizowanych tzw. „białych plam”, • personel / kadry systemu ochrony zdrowia, • pracownicy/ przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej, • osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, • otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, • personel / kadry świadczące usługi społeczne, w tym przede wszystkim opiekę długoterminową.
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego
Wskaźniki produktu	<p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych)</p> <p>Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym</p> <p>Liczba opiekunów faktycznych/niefORMALNYCH objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej</p> <p>Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie</p> <p>Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie</p>



	<p>Liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą objętych w projekcie wsparciem w zakresie poprawy dostępności zgodnie ze standardem dostępności</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej</p> <p>Liczba osób korzystających z usług środowiskowych w ramach wsparcia psychiatrycznego osób dorosłych</p> <p>Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług środowiskowych w ramach wsparcia psychiatrycznego osób dorosłych</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie</p> <p>Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie</p> <p>Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług</p> <p>Liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą, które poprawiły dostępność zgodnie ze standardem dostępności</p> <p>Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej</p>
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.7 Stwarzanie przestrzeni do spotkań i aktywności, wzmacniających kooperację wśród mieszkańców subregionu

Cel operacyjny 7	Stwarzanie przestrzeni do spotkań i aktywności, wzmacniających kooperację wśród mieszkańców subregionu
Uzasadnienie	<p>Stowarzyszenie Subregion Południowy będzie partnerem w projekcie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w zakresie realizacji Europejskiej Inicjatywy Społecznej na terenie Subregionu Południowego Województwa Opolskiego.</p> <p>Głównym celem jest kreacja miejsc i wydarzeń, które będą sprzyjać interakcjom między mieszkańcami subregionu, stymulując ich do współpracy i wzajemnej wymiany doświadczeń. Zrozumienie potrzeb społeczności lokalnej oraz ich aktywne zaangażowanie stanowią podstawę dla budowania silnych więzi i efektywnej kooperacji.</p> <p>Założenia projektu obejmują wzmocnienie więzi społecznych, promocję aktywnego obywatelstwa oraz wsparcie dla osób w najtrudniejszej sytuacji społecznej, dzięki środkom z Europejskiej Inicjatywy Społecznej.</p> <p>W ramach tego typu przedsięwzięć, gminy, współpracując z lokalnymi społecznościami i działając w ich imieniu, przeprowadzają małe projekty inwestycyjne. Ich celem jest przede wszystkim poprawa jakości życia mieszkańców w konkretnych obszarach. Projekty te mogą mieć różny zakres - od działań o charakterze prospołecznym, poprzez inicjatywy prozdrowotne, aż po projekty kulturalne, edukacyjne czy turystyczne.</p> <p>Kluczem do skutecznej realizacji jest bliska współpraca z przedstawicielami lokalnych społeczności, dzięki czemu inwestycje są dokładnie dopasowane do faktycznych potrzeb mieszkańców. To są tzw. "projekty grantowe", które często mają formę oddolnych inicjatyw społecznych.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 10 Fundusze Europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych opolskiego Działanie 10.6 Europejska Inicjatywa Społeczna – 4 subregiony
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biąta, Głogówek, Lubrza, Prudnik

	Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	Wsparcie w EIS będzie dotyczyć przede wszystkim drobnej infrastruktury na poziomie lokalnym
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy obszarów objętych strategią terytorialną subregionu Południowego, na obszarach gmin miejskich i miejsko-wiejskich, lokalne społeczności (na poziomie sołectwa, osiedla, dzielnicy) oraz turyści
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Beneficjent: Województwo Opolskie Grantobiorcy: Gminy oraz organizacje pozarządowe,
Wskaźniki produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Granty

3.3.8 Kreowanie atrakcyjności regionu przez integrację sektora turystyki z bogactwem kulturowym i środowiskowym obszaru

Cel operacyjny 8	Kreowanie atrakcyjności regionu przez integrację sektora turystyki z bogactwem kulturowym i środowiskowym obszaru
Uzasadnienie	<p>Subregion odznacza się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, historycznymi i kulturowymi, stanowiąc znaczący w skali województwa kapitał dla rozwoju turystyki i rekreacji, w tym wyjazdów rodzinnych, czy turystyki weekendowej. Prawie na całym swym obszarze obfituje w elementy przyrodnicze, które są lub powinny być prawnie chronione (Park Krajobrazowy „Góry Opawskie”, „Otmuchowsko-Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu”, obszary chronionego krajobrazu: „Las Głubczycki” i „Mokre – Lewice”, korytarze ekologiczne Białej Głuchońskiej, Widnej, Prudnika, Osobłogi, Opawicy). Kapitał turystyczny i kulturowy obszaru przygranicznego zaliczyć należy do największych w województwie. Cechuje się on rozwiniętą bazą turystyczno-rekreacyjną, bazującą na zasobie naturalnym i kulturowym (Góry Opawskie, zbiorniki wodne w Otmuchowie i Nysie, rejon Kamiennika, Pogórze Paczkowskiego, miasta Nysa, Otmuchów, Paczków, Głuchołazy, Prudnik, Głubczyce). Potencjał obszaru podnosi przynależność większości gmin do Euroregionu Pradziad lub Silesia, będących źródłem wielu transgranicznych inicjatyw w zakresie współpracy gospodarczej, kulturalnej i społecznej.</p> <p>Od wielu lat zmienia się model turystyki i wypoczynku. Współczesna turystyka i rekreacja mają charakter dynamiczny. Często są to wyjazdy krótkookresowe, w dużej mierze jednodniowe związane z realizacją m.in. celów poznawczych czy rozrywkowych. Turystyka nie jest ograniczona sezonowością, co powoduje użytkowanie obiektów i terenów turystycznych przez większą część roku. Dodatkowo z uwagi na bardzo dobrą dostępność komunikacyjną, obszar jest stosunkowo łatwo dostępny dla mieszkańców Dolnego i Górnego Śląska. Bogactwo kulturowe, historyczne, społeczne, przyrodnicze predysponują obszar do dalszego rozwoju i współpracy w zakresie turystyki pobytowej (w tym agroturystyki), zdrowotnej i uzdrowiskowej, jak również aktywnej turystyki kwalifikowanej, w szczególności pieszej, rowerowej, konnej i wodnej oraz edukacyjnej.</p>



Subregion Południowy jest obszarem o bardzo wysokim potencjale w zakresie lokalizacji obiektów kultury (ze względu na dziedzictwo historyczne oraz ofertę kulturalno-rekreacyjną). Aby ten potencjał został w pełni wykorzystany do rozwoju subregionu, potrzebna jest współpraca w zakresie modernizacji obiektów kultury i nadania im statusu funkcjonalnego dla rozwoju turystyki i rekreacji.

Dziedzictwo kulturowe subregionu często przewyższa stan posiadania innych, znacznie większych i zasobniejszych finansowo subregionów w Polsce, co jest znaczącym czynnikiem rozwoju dla regionu. Spośród wielu obiektów wyróżniają się m.in.: zespół kościoła farnego św. Jakuba i Agnieszki w Nysie czy zespół staromiejski ze średniowiecznym systemem fortyfikacji w Paczkowie. Wizytówką regionu są liczne kompleksy zabytkowej architektury sakralnej i świeckiej, w tym w szczególności franciszkański zespół klasztorny wraz z zabytkami mieszczańskimi i zamkowymi Głogówka. Do grupy historycznych obiektów o znaczeniu krajowym należą między innymi dzieła architektury dworskiej i budownictwa obronnego w Otmuchowie i Paczkowie oraz fortyfikacje z czasów napoleońskich w Nysie.

W regionie znajdują się liczne zabytkowe świątynie na obszarach wiejskich, a także zabytki techniki, rzemiosła i gospodarki oraz znaczące zabytki warte zachowania, udostępnienia i wykorzystania na cele turystyczne. Stan techniczny wielu instytucji kultury, zespołów dziedzictwa kulturowego i obiektów jest niedostateczny, przez co kwalifikują się do modernizacji, renowacji lub rewitalizacji, tak by podnosiły atrakcyjność turystyczną regionu. Główną potrzebą infrastrukturalną jest kwestia rewitalizacji zabytków, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych i niesamodzielnymi. Ważnym aspektem jest również digitalizacja możliwych do cyfryzacji zasobów kultury i ich udostępnienie online.

Degradacja wielu zabytków i kompleksów reprezentujących dziedzictwo kulturowe postępuje, co wskazuje na pilną potrzebę ich renowacji. Zadbany i dobrze zachowany zabytek nie tylko odzwierciedla bogatą historię i kulturę regionu, ale również staje się magnesem przyciągającym turystów. Atrakcyjność turystyczna danego miejsca jest w dużej mierze związana z jakością i stanem obiektów dziedzictwa kulturowego. Wyjątkowe, dobrze zachowane miejsca przyciągają większą liczbę odwiedzających, co z kolei przekłada się na zwiększenie korzyści gospodarczych dla subregionu.

Aby w pełni wykorzystać potencjał tych obiektów w kontekście turystycznym, kluczowe jest nie tylko ich odrestaurowanie, ale także rozwinięcie wokół nich oferty kulturalnej i rozrywkowej. Może to obejmować organizację imprez, warsztatów czy wystaw, które wzbogacą doświadczenie turystów i sprawią, że dłużej zostaną w danym miejscu.

Ponadto, tworzenie tematycznych szlaków turystycznych, które połączą różne obiekty dziedzictwa kulturowego, może stać się dodatkową wartością dodaną dla turystów. Takie szlaki oferują odwiedzającym spójne i zorganizowane doświadczenie, pozwalając im zgłębić historię i kulturę regionu w atrakcyjny sposób. W rezultacie, kompleksowe podejście do rewitalizacji i promocji dziedzictwa kulturowego przyczyni się nie tylko do ochrony tych cennych zasobów, ale także do zwiększenia atrakcyjności turystycznej całego obszaru.

pozytywny i atrakcyjny wizerunek odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu oraz podnoszeniu atrakcyjności osiedleńczej. Działania planistyczne powinny być bezpośrednio powiązane z prowadzonymi na szeroką skalę działaniami promocyjnymi. Budowanie marki Subregionu Południowego w oparciu o główne potencjały rozwojowe pozwoli na wykreowanie jego wizerunku, jako obszaru o charakterze zintegrowanym zarówno w sferze przestrzennej, jak i gospodarczej i społecznej. Partnerzy subregionu powinni w pierwszej kolejności opracować strategię promocji w oparciu o zasoby regionalne, następnie skupić się na współpracy i budowaniu wspólnej marki, by przyciągnąć turystów i inwestorów. Aby skutecznie budować markę terytorialną subregionu

	należy bazować na dostępnych zasobach i potencjałach, z naciskiem na szeroką działalność promocyjną.
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 10 Fundusze Europejskie na wzmocnienie potencjałów endogenicznych opolskiego Działanie 10.4 Dziedzictwo kulturowe i kultura, rozwój turystyki na obszarach innych niż miejskie – 4 subregiony
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym poprawa dostępności poprzez likwidację barier fizycznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami (budowa towarzyszącej infrastruktury technicznej, zagospodarowania terenów wokół dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego możliwa jedynie jako element projektu). Rozwój działalności kulturalnej i aktywności kulturalnej (poprzez rozwój infrastruktury m.in. teatry, zespoły artystyczne, galerie, biblioteki, centra kultury, muzea), w tym wspieranie zaplecza dla utrzymania niematerialnego dziedzictwa kulturowego znajdującego się na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz rzemiosła i dawnych zawodów. Konserwacja zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona i udostępnienie, także poprzez proces digitalizacji. Projekty dotyczące nowych i innowacyjnych produktów w dziedzinie kultury i turystyki wynikające ze współpracy uczelni i szkół artystycznych i instytucji sektora kultury z przedsiębiorstwami i klastrami przemysłów kreatywnych. Inwestycje w obiekty/miejsca tworzące turystyczne szlaki tematyczne (obiekty/miejsca odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych) lub turystyczne szlaki rodzajowe (np. kajakowe, rowerowe) w tym poprawa dostępności poprzez likwidację barier fizycznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami.
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy Subregionu Południowego
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego
Wskaźniki produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja



3.3.9 Realizacja strategii transportowej promującej ekologiczne i efektywne rozwiązania komunikacyjne

Cel operacyjny 9	Realizacja strategii transportowej promującej ekologiczne i efektywne rozwiązania komunikacyjne
Uzasadnienie	<p>Istotnym problemem identyfikowanym w Subregionie Południowym jest wykluczenie transportowe, przede wszystkim w aspekcie zewnętrznym. Mieszkańcy obszaru uczestniczący w badaniu sondażowym dostrzegają deficyt w postaci niskiej liczby ścieżek rowerowych (54,4%) oraz dostępności transportowej i skomunikowania (43,3%) oraz konieczność poprawy stanu infrastruktury drogowej (45,1% negatywnych wskazań). Dodatkowo 47,6% badanych negatywnie ocenia dostępność transportu publicznego. Z kolei spośród obszarów priorytetowych wymagających interwencji na poziomie subregionu mieszkańcy wskazali na pierwszym miejscu (17,6%) poprawę stanu infrastruktury drogowej. Wysoko w rankingu działań koniecznych do podjęcia znalazły się również: stworzenie systemu ścieżek rowerowych (9%) oraz dostęp do transportu publicznego (6%). Biorąc pod uwagę uwarunkowanie przestrzenne obszar charakteryzuje się utrudnioną dostępnością transportową do centrum regionu (Opola), barierami zagospodarowania wynikającymi z charakteru terenów górskich i podgórskich oraz uwarunkowań historycznych (granica państwowa).</p> <p>Rozwój transportu jest kluczowym czynnikiem wpływającym na rzeczywistą spójność Subregionu Południowego i warunkującym szanse powodzenia wspólnych projektów podejmowanych w różnych dziedzinach życia. Konieczne jest, aby współpraca Partnerów obejmowała zarówno projekty z zakresu skomunikowania wewnętrznego, jak i zewnętrznego. Oba te wymiary są ważne zarówno z punktu widzenia poziomu życia mieszkańców, jak również rozwoju gospodarczego. Podejmowane wspólnie działania Partnerów powinny być wieloaspektowe i obejmować zarówno poprawę stanu infrastruktury drogowej, jak i wspieranie rozwoju transportu zbiorowego w celu dostosowania go do potrzeb lokalnej społeczności.</p> <p>Dostępność komunikacyjna odgrywa kluczową rolę w funkcjonowaniu i rozwijaniu obszaru, stąd konieczność interwencji w obszarze infrastruktury komunikacyjnej, obejmującej: rozwój sieci drogowej, w tym budowę sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą okołodrogową. Interwencja skupia się także na podjęciu inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności transportu publicznego oraz rozwijanie sieci transportowej. Rozwój oferty transportu publicznego powinien łączyć ze sobą aspekt dostępności transportowej obszaru dla mieszkańców – dojazdy do szkół, pracy, instytucji, ale również rozwój transportu w wymiarze turystycznym, w tym rozszerzenie oferty transportu transgranicznego.</p> <p>Transport drogowy stanowi jedno z największych źródeł emisji zanieczyszczeń do atmosfery, prowadząc do licznych problemów zdrowotnych ludności, negatywnego oddziaływania na środowisko oraz przyspieszenia procesu zmian klimatycznych. Szczególnie pojazdy indywidualne, zwłaszcza te starsze modele, wydzielają duże ilości szkodliwych substancji, co jest szczególnie widoczne w aglomeracjach miejskich. Kluczową odpowiedzią na te wyzwania jest modernizacja oraz rozbudowa sieci transportu publicznego. Taka interwencja służy nie tylko poprawie jakości powietrza poprzez redukcję liczby samochodów na drogach, ale także może przyczynić się do zmniejszenia korków, co z kolei prowadzi do oszczędności w zużyciu paliwa oraz niższych emisji CO₂.</p> <p>Rozwinięty i dobrze zintegrowany system komunikacji miejskiej znacząco skraca czas podróży, redukuje stres związany z codziennymi przemieszczaniami i sprawia, że komunikacja miejska staje się bardziej konkurencyjna w stosunku do środków transportu indywidualnego.</p>

	<p>Po pierwsze, modernizacja floty pojazdów, poprzez wprowadzenie nowych autobusów, z bezprzewodowym internetem czy systemami informacji dla pasażerów, sprawia, że korzystanie z komunikacji miejskiej staje się bardziej atrakcyjne. Dodatkowo, rozbudowa linii autobusowych oraz wprowadzenie częstszych kursów może znacząco zmniejszyć czas oczekiwania na przystankach i sprawić, że połączenia są bardziej punktualne.</p> <p>Po drugie, rozbudowa infrastruktury w postaci przystanków, dworców czy węzłów przesiadkowych, które są przystosowane do potrzeb różnych grup użytkowników, takich jak osoby z niepełnosprawnością czy rodziny z dziećmi, podnosi jakość świadczonych usług. Inwestycje w środki transportu publicznego mogą być także połączone z wprowadzeniem nowych technologii, takich jak bilety elektroniczne czy aplikacje mobilne, które ułatwiają planowanie trasy i zakup biletów.</p> <p>Co więcej, modernizacja i rozbudowa sieci transportu publicznego może przyczynić się do lepszego połączenia różnych dzielnic miasta, wsi z miastami czy nawet miast ościennych, co ma bezpośredni wpływ na dostępność miejsc pracy, edukacji czy kultury. Ostatecznie, poprawa jakości komunikacyjnej stwarza korzystniejszy klimat dla inwestorów oraz przyciąga turystów, co ma pozytywny wpływ na gospodarkę regionu.</p> <p>Nowoczesny transport publiczny, zwłaszcza oparty na technologiach niskoemisyjnych, takich jak autobusy elektryczne czy hybrydowe, może stanowić znaczący krok w kierunku ekologicznego obszaru. Wspieranie transportu publicznego nie tylko sprzyja ekologicznemu myśleniu mieszkańców, ale staje się również inwestycją w przyszłość w kontekście globalnych zmian klimatycznych. Dodatkowo, bardziej efektywny transport publiczny przyciąga większą liczbę użytkowników, generując tym samym wyższe przychody, które można następnie przeznaczyć na kolejne ekoinicjatywy.</p>
<p>Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027</p>	<p>Priorytet 3 Fundusze europejskie na zrównoważony transport miejski województwa opolskiego Działanie 3.1 Mobilność miejska</p> <p>Priorytet 4 Fundusze Europejskie na rzecz spójności i dostępności komunikacyjnej województwa opolskiego Działanie 4.2 Mobilność mieszkańców</p>
<p>Zasięg terytorialny</p>	<p>Obszary MOF dla działania 3.1: Gminy: Branice, Głubczyce, Głuchołazy, Kamiennik, Nysa, Otmuchów, Pakośćawice, Lubrza, Prudnik</p> <p>Obszary poza MOF dla działania 4.2: Gminy: Baborów, Kietrz, Korfantów, Łambinowice, Paczków, Skoroszyce, Biała, Głogówek,</p> <p>oraz Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki</p>
<p>Typy przedsięwzięć</p>	<p>Dla poddziałania 3.1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa i przebudowa infrastruktury transportu miejskiego, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) centra przesiadkowe, b) obiekty P&R (wyłącznie na obrzeżach miast), B&R, c) niskoemisyjny i zeroemisyjny tabor autobusowy, d) inwestycje ograniczające indywidualny ruch zmotoryzowany w centrach miast (ciągi pieszce, wspólny bilet, przejścia dla pieszych, azyle dla pieszych), e) drogi rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe w obszarze funkcjonalnym miast – w przypadku łączenia miejscowości przebieg drogi rowerowej na obszarze wiejskim musi być uzasadniony połączeniem drogi rowerowej z dojazdem do miejsca pracy, nauki, usług lub centrum przesiadkowego; wsparcie przeznaczone będzie również na infrastrukturę towarzyszącą taką jak: stojaki, wiaty rowerowe, stacje samoobsługowej naprawy rowerów - jako element projektu,



	<p>f) przystanki, wysepki, infrastruktura punktowa służąca poprawie jakości</p> <p>g) publicznego transportu miejskiego.</p> <p>2. Zaplecze techniczne do obsługi taboru, modernizacja zajezdni autobusowych wraz z infrastrukturą do ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych jedynie jako element projektu dot. zakupu taboru autobusowego.</p> <p>3. Inwestycje w infrastrukturę drogową transportu publicznego (np. buspasy, przebudowa skrzyżowań w celu ułatwienia oraz/lub nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu: pasy skrętów dla autobusów, śluzy na skrzyżowaniach, infrastruktura drogową przy pętlach autobusowych, stacjach kolejowych lub obiektach P&R, B&R wraz z odcinkami dróg łączących je bezpośrednio z drogami miejskimi, budowa/przebudowa kanalizacji teletechnicznej, wyposażenie dróg i ulic w niezbędne objekty i urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego) – jako element projektu.</p> <p>4. Inwestycje (budowa, rozbudowa) związane z systemami zarządzania ruchem (ITS).</p> <p>5. Inwestycje związane z energooszczędnym oświetleniem ulicznym i drogowym, jako element projektu związanego z infrastrukturą transportową.</p> <p>6. Budowa i rozbudowa infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów bezemisyjnych indywidualnych, zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp wszystkich użytkowników.</p> <p>7. Działania info-promo i edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców i władz w zakresie propagowania i promocji korzystania z transportu zbiorowego i niezmotoryzowanego oraz bezpieczeństwa korzystania z niego – jako element projektu.</p> <p>8. Realizacja działań związanych z przygotowaniem i aktualizacją planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) – jako samodzielny projekt.</p> <p>Dla poddziałania 4.2:</p> <p>1. Pojazdy niskoemisyjne lub zeroemisyjne spełniające kryteria „pojazdów czystych” w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE [1].</p> <p>2. Infrastruktura transportu publicznego, taka jak np. przystanki autobusowe i kolejowe, zatoki autobusowe, zajezdnie autobusowe, węzły przesiadkowe oraz infrastruktura do ładowania/tankowania pojazdów bezemisyjnych.</p> <p>3. Obiekty P&R – lokalizacja obiektów „park&ride” objętych wsparciem będzie zapewniała integrację z publicznym transportem zbiorowym. W miastach pow. 50 tys. mieszkańców wsparcie dla tych obiektów będzie możliwe pod warunkiem ich zlokalizowania poza obszarem funkcjonalnego śródmieścia, wyznaczonym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>4. Budowa i rozbudowa infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych indywidualnych.</p> <p>5. Infrastruktura dla użytkowników niezmotoryzowanych, taka jak np. drogi rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe, czy ścieżki dla pieszych, m.in. połączenia pierwszej/ostatniej mili z transportem publicznym wraz z infrastrukturą towarzyszącą jako element projektu.</p>
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy Subregionu Południowego, turyści, przedsiębiorcy
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego

Wskaźniki produktu	<p>Liczba miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnościami w wybudowanych, przebudowanych lub doposażonych obiektach „parkuj i jedź”</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Liczba przebudowanych i rozbudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych</p> <p>Liczba przebudowanych obiektów „parkuj i jedź”</p> <p>Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”</p> <p>Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych</p> <p>Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji pozamiejskiej</p> <p>Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego</p> <p>Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji pozamiejskiej</p> <p>Wspierana infrastruktura rowerowa</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba pojazdów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych, przebudowanych lub doposażonych obiektach „parkuj i jedź”</p> <p>Szacowana emisja gazów cieplarnianych</p>
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.10 Opolskie na rowery do centrów usług i miejsc pracy

Cel operacyjny 10	Opolskie na rowery do centrów usług i miejsc pracy
Uzasadnienie	<p>Problemem obserwowanym w Subregionie Południowym jest brak integracji tras rowerowych. Układ komunikacyjny tych odcinków charakteryzuje się brakiem zintegrowanych połączeń pomiędzy miejscowościami oraz brakiem infrastruktury towarzyszącej. Subregion charakteryzuje się też znacznym zróżnicowaniem związanym z samą długością dróg rowerowych. Analizując zmienną dotyczącą długości dróg rowerowych na 100 km², zauważa się, że powiaty prudnicki (6,65) i nyski (5,89) posiadają w tym względzie atrakcyjny potencjał na tle całego kraju (5,52) i województwa opolskiego (5,92). Jedynie w powiecie głubczyckim poziom długości dróg rowerowych na 100 km² wynosił jedynie 1,13, przez co negatywnie wyróżniał się wśród pozostałych jednostek.</p> <p>Kluczowe działania szczegółowe obejmują, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę nowych ścieżek rowerowych, • poprawę oznakowań tras i połączeń pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, • zagospodarowanie i wyposażenie w infrastrukturę okołoturystyczną. <p>W związku z tym planuje się powstanie profesjonalnie przygotowanej pod względem infrastruktury technicznej sieci tras rowerowych, łączących większość atrakcji przyrodniczych oraz kulturowych, która umożliwi dotarcie do najciekawszych miejsc turystycznych na mapie Subregionu Południowego. Projekt bezpośrednio przyczyni się do rozwoju turystyki jednodniowej w tej części województwa opolskiego.</p> <p>Rozwój systemu ścieżek rowerowych znacząco pomoże promować zabytki oraz obszary przyrodnicze i krajobrazowe regionu. Przedmiotowy projekt to również promocja transportu czystego i przyjaznego środowisku (m.in. zmniejszenie emisji spalin oraz obniżenie poziomu hałasu spowodowanego ruchem samochodowym). Biorąc pod uwagę uwarunkowania występujące na obszarze Subregionu Południowego, w szczególności infrastruktura rowerowa powinna być rozwijana z uwzględnieniem obszarów wiejskich, które charakteryzują się</p>



	największym potencjałem do uprawiania turystyki rowerowej. Odznaczają się także walorami turystycznymi ze względu na dostęp do terenów zielonych, jednak rozwijają się wolniej z uwagi na niższą dostępność transportową czy niewystarczającą liczbę miejsc noclegowych. Prowadzenie działań z zakresu promocji, przy jednoczesnej poprawie i rozbudowie infrastruktury technicznej i turystycznej umożliwi rozwój obszaru i pełne wykorzystanie posiadanego potencjału.
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 3 Fundusze europejskie na zrównoważony transport miejski województwa opolskiego Działanie 3.1 Mobilność miejska Priorytet 4 Fundusze Europejskie na rzecz spójności i dostępności komunikacyjnej województwa opolskiego Działanie 4.2 Mobilność mieszkańców
Zasięg terytorialny	Województwo opolskie
Typy przedsięwzięć	<p>W ramach Działania 4.2 Mobilność mieszkańców realizowany będzie projekt Samorządu Województwa Opolskiego pn. Opolskie na rowery do centrów usług i miejsc pracy. Beneficjentem projektu będzie Województwo Opolskie oraz JST z terenu subregionu.</p> <p>Typ przedsięwzięcia wchodzącego w skład wiązki: Infrastruktura dla użytkowników niezmotoryzowanych, taka jak np. drogi rowerowe, ciągi rowerowe, czy ścieżki dla pieszych, m.in. połączenia pierwszej/ostatniej mili z transportem publicznym wraz z infrastrukturą towarzyszącą jako element projektu.</p> <p>W ramach Działania 3.1 Mobilność miejska realizowany będzie projekt Samorządu Województwa Opolskiego pn. Opolskie na rowery do centrów usług i miejsc pracy. Beneficjentem projektu będzie Województwo Opolskie oraz JST z terenu subregionu.</p> <p>Typ przedsięwzięcia wchodzącego w skład wiązki: drogi rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe w obszarze funkcjonalnym miast wraz z infrastrukturą towarzyszącą jako element projektu.</p> <p>Wszelkie uzgodnienia w obszarze realizacji ww. projektu powinny być uzgadnianie z Departamentem Infrastruktury i Gospodarki UMWO.</p>
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy subregionu Południowego, turyści, przedsiębiorcy
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Województwo Opolskie, Jednostki Samorządu Terytorialnego z terenu Subregionu
Wskaźniki produktu	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) Wspierana infrastruktura rowerowa
Wskaźniki rezultatu	Szacowana emisja gazów cieplarnianych
Tryb wyboru projektów	Niekonkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.11 Poprawa efektywności energetycznej na obszarze subregionu

Cel operacyjny 11	Poprawa efektywności energetycznej na obszarze subregionu
Uzasadnienie	<p>Na skutek spalania węgla kamiennego oraz ropy naftowej do wdychanego powietrza przenika wiele toksycznych związków, które przedostają się do atmosfery i powodują olbrzymie zanieczyszczenie środowiska. Co więcej, stale rosnące ceny nośników energii, wyczerpujące się zapasy paliw kopalnych oraz obawa o stan środowiska naturalnego zwiększyły zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>Województwo opolskie pod względem emisji zanieczyszczeń należy do grupy regionów o znacznej skali obciążenia środowiska. W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego należy zwrócić uwagę na zagadnienie czystości powietrza, która kształtowana jest przez różnorodne czynniki. Na jakość powietrza subregionu mają wpływ 3 główne źródła emisji zanieczyszczeń do atmosfery: punktowe, liniowe, powierzchniowe.</p> <p>Emisja punktowa to emisja pochodząca z emitorów dużych zakładów energetycznych i przemysłowych. Według danych GUS emisja zanieczyszczeń w 2020 r. z zakładów szczególnie uciążliwych występujących w Subregionie Południowym wyniosła odpowiednio: 94 tony zanieczyszczeń pyłowych oraz 357 017 ton zanieczyszczeń gazowych. Najbardziej uciążliwe dla jakości powietrza zakłady znajdują się w powiecie nyskim, gdzie emituje się ponad 90% zanieczyszczeń pyłowych oraz zanieczyszczeń gazowych.</p> <p>Powierzchniowe źródła emisji obejmują liczne źródła pochodzące z indywidualnych systemów grzewczych małej mocy, tzw. emisja niska. Wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza następuje na niewielkiej wysokości, a zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, zwykle na obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej. Zjawisko emisji niskiej wynika ze spalania paliw niskiej jakości, a także z nielegalnego spalania odpadów w paleniskach domowych. Niska emisja uciążliwa jest w szczególności w sezonie grzewczym, kiedy to w tych częściach obszaru, które pozostają poza zasięgiem sieci ciepłowniczej wzrasta zanieczyszczenie powietrza, co niekorzystnie oddziałuje na stan środowiska naturalnego.</p> <p>Subregion Południowy należy do strefy opolskiej, wskazanej w Rocznej ocenie jakości powietrza dla województwa opolskiego (2020). Raport wskazuje na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM10 oraz ozonu. Wyniki klasyfikacji strefy opolskiej ze względu na ochronę zdrowia przedstawiają się następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie przekraczający poziomu dopuszczalnego dla substancji: dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, benzenu, ołowiu, tlenku węgla, arsenu, kadmu, niklu, pyłu zawieszonego PM2,5, ozonu, • powyżej poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM10, • przekraczanie poziomu celu długoterminowego dla ozonu. <p>Biorąc pod uwagę działania zmierzające do poprawy jakości powietrza obszaru, cel uwzględnia poprawę efektywności energetycznej w sektorze publicznym poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej oraz zmniejszenie zużycia energii poprzez zastosowanie rozwiązań energooszczędnych. Katalog rozwiązań proponowanych obejmuje m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymianę/modernizację systemów grzewczych, – docieplanie ścian zewnętrznych wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę źródeł ciepła, – podłączenie obiektów do sieci ciepłowniczej tam gdzie to możliwe, – montaż OZE. <p>Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej pozwoli zminimalizować zużycie energii końcowej i użytkowej. Realizacja działań przyczyni się również do dalszej poprawy stanu środowiska przyrodniczego, przede wszystkim w wymiarze poprawy jakości powietrza. Pośrednio osiągnięty</p>



	<p>efekt ekologiczny będzie miał wpływ na poprawę warunków życia mieszkańców, ograniczając występowanie dni ze smogiem, zwłaszcza w dni jesienne i zimowe. Oprócz działań termomodernizacyjnych, ważne jest uwzględnienie wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne (w tym montaż i wymiana opraw LED oraz wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania oświetleniem), które umożliwi również osiągnięcie oszczędności energetycznych na poziomie ekonomicznym. Kolejnym aspektem jest poprawa bezpieczeństwa poprzez zwiększenie widoczności na drogach i chodnikach. Rozwój i modernizacja źródeł energii opartych na OZE, umożliwi z kolei przede wszystkim poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie zużycia energii pochodzącej ze źródeł wysokoemisyjnych (głównie węglowych). Zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych pozwoli na obniżenie kosztów energii elektrycznej ponoszonych przez mieszkańców oraz przyczyni się poprawy jakości powietrza (w tym likwidacji smogu). Energia elektryczna pozyskiwana z energii słońca uważana jest za jedno z najbardziej przyjaznych środowisku i nieinwazyjnych źródeł energii. W 2020 r. w porównaniu do regionów UE, województwo opolskie osiągało jeden z najniższych poziomów produkcji energii elektrycznej z OZE. Wyzwaniem dla Subregionu Południowego, ale i dla całego kraju jest transformacja energetyki i zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii. W 2018 r. odnotowano spadek udziału OZE w stosunku do produkcji energii do poziomu 12,7% w skali kraju oraz 5,2% w skali województwa. W rankingu województw, region opolski w 2018 r. uplasował się na 12 miejscu. W 2020 r. udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem, zmalał do 4,1%. W przypadku Subregionu Południowego stopień wykorzystania energii słonecznej jest niski. Realizacja założeń pozwoli na zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym indywidualnych odbiorców poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych, paneli solarnych oraz pomp ciepła w sektorze domów jednorodzinnych czy stworzenie warunków do rozwoju energii wiatrowej.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony środowiska naturalnego w województwie opolskim Działanie 2.1 Poprawa efektywności energetycznej w województwie opolskim Działanie 2.7 Instrumenty finansowe w obszarze środowiska
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	Dla działania 2.1: <ul style="list-style-type: none">• Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej (wraz z audytem) wraz z instalacją urządzeń OZE oraz wymianą/modernizacją źródeł ciepła albo podłączeniem do sieci ciepłowniczej.• Kompleksowa modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w tym będące w zasobach gminnych (wraz z audytem) wraz z instalacją urządzeń OZE oraz wymianą/modernizacją źródeł ciepła albo podłączeniem do sieci ciepłowniczej. z programu nie będą wspierane budynki należące do skarbu państwa oraz budynki wielorodzinne spółdzielni mieszkaniowych• Wsparcie w zakresie wykonywania uchwał antysmogowych i programów ochrony powietrza, tj.:<ul style="list-style-type: none">– wsparcie przeznaczone na funkcjonowanie ekodoradców i systemu wsparcia wzorowanego na projekcie LIFE (punkty obsługi beneficjenta programu Czyste powietrze w każdej gminie, promowanie wykorzystania OZE u mieszkańców i „zielonej energii” w budynkach użyteczności publicznej, inwentaryzacja źródeł ogrzewania) - działania komplementarne względem programu ogólnokrajowego,

- działania edukacyjne realizowane na poziomie lokalnym w zakresie ochrony powietrza i ochrony klimatu (działania komplementarne względem programu ogólnokrajowego), doposażenie straży gminnych i międzygminnych w celu kontroli przestrzegania uchwał antysmogowych (zakup urządzeń wspomagających prowadzenie kontroli pieców i spalanych w nich paliw),
- Budowa pasywnych obiektów użyteczności publicznej, o zapotrzebowaniu na ciepło EPh+W nie więcej niż 15 kWh/m²/rok.
- Promocja, doradztwo, podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców, przedsiębiorców i władz lokalnych, m.in. w zakresie działań na rzecz niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym efektywności energetycznej i wykorzystania OZE (komplementarne działania względem interwencji planowanej w ramach programu ogólnokrajowego).

Dla działania 2.7:

- Poprawa efektywności energetycznej w mikro i małych przedsiębiorstwach (wraz z audytem) wraz z instalacją urządzeń OZE.
- Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej (wraz z audytem) wraz z instalacją urządzeń OZE oraz wymianą/modernizacją źródeł ciepła albo podłączeniem do sieci ciepłowniczej
- Kompleksowa modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych (wraz z audytem) wraz z instalacją urządzeń OZE oraz wymianą/modernizacją źródeł ciepła albo podłączeniem do sieci ciepłowniczej. Z programu nie będą wspierane budynki należące do skarbu państwa oraz budynki wielorodzinne spółdzielni mieszkaniowych
- Modernizacja oświetlenia ulicznego
- Budowa i modernizacja efektywnych lub będących w fazie transformacji do efektywnych sieci ciepłowniczych wraz z magazynowaniem ciepła (inwestycje do 5 MW mocy zamówieniowej)
- Budowa i rozbudowa OZE w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE oraz przyłączeniem do sieci.

Moce przewidziane do dofinansowania w zakresie energii elektrycznej:

- wiatr: nie więcej niż 5 MWe,
- biomasa: nie więcej niż 5 MWe,
- biogaz: nie więcej niż 0,5 MWe,
- promieniowanie słoneczne: nie więcej niż 0,5 MWe.

Zaproponowane limity mocy nie dotyczą projektów realizowanych przez klastry energetyczne lub spółdzielnie energetyczne.

- Budowa i rozbudowa OZE w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła OZE wraz z przyłączeniem do sieci.

Moce przewidziane do dofinansowania w zakresie energii cieplnej:

- biomasa: nie więcej niż 5 MWth,
- promieniowanie słoneczne: nie więcej niż 0,5 MWth,
- geotermia: nie więcej niż 2 MWth,
- biogaz: nie więcej niż 0,5 MWth.

Zaproponowane limity mocy nie dotyczą projektów realizowanych przez klastry energetyczne lub spółdzielnie energetyczne.

- Magazyny energii OZE i niezbędna infrastruktura odbioru i dystrybucji wyprodukowanej energii.
- Projekty z zakresu energetyki rozproszonej (np. klastry energetyczne, spółdzielnie energetyczne).



Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy subregionu Południowego
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego
Wskaźniki produktu	Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł OZE Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł OZE Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej) Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z OZE Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne)
Wskaźniki rezultatu	Ilość wytworzonej energii cieplnej ze źródeł OZE Ilość wytworzonej energii elektrycznej ze źródeł OZE Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i cieplnej Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) Szacowana emisja gazów cieplarnianych Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia cieplna) Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych Szacowany roczny spadek emisji pyłu zawieszanego PM10
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja, Instrumenty finansowe połączone z dotacją w ramach jednej operacji: pożyczka z częściowym umorzeniem

3.3.12 Realizacja inicjatyw mających na celu przystosowanie regionu do przyszłych zmian klimatycznych

Cel operacyjny 12	Realizacja inicjatyw mających na celu przystosowanie regionu do przyszłych zmian klimatycznych
Uzasadnienie	<p>Kryzys klimatyczny, z którego konsekwencjami mierzymy się obecnie, jest wyzwaniem globalnym. Mieszkańcy Subregionu Południowego również doświadczają bezpośrednio skutków związanych z narastającymi zmianami klimatycznymi. Wzmoczone występowanie suszy, ekstremalnych opadów prowadzących do powodzi, czy silnych wiatrów to realne zagrożenia, które wymuszają na społecznościach działanie.</p> <p>Nie wystarczy jedynie skupić się na reaktywnym podejściu i działaniach mających na celu łagodzenie skutków tych zjawisk. Istotne jest także angażowanie się w działania proaktywne, które mają na celu zapobieganie lub ograniczenie ich skali w przyszłości. Takie podejście nie tylko minimalizuje ryzyko i koszty związane z negatywnymi konsekwencjami kryzysu klimatycznego, ale również chroni i zapewnia lepszą jakość życia dla mieszkańców.</p> <p>Co więcej, należy zdawać sobie sprawę, że wyzwania klimatyczne często mają charakter ponadlokalny. Zjawiska ekstremalne, takie jak powodzie czy burze, nie respektują granic administracyjnych i mogą wpłynąć na wiele gmin jednocześnie. Dlatego ważne jest, aby podejście do zarządzania kryzysem klimatycznym miało charakter holistyczny i uwzględniało potrzebę współpracy pomiędzy różnymi jednostkami administracyjnymi.</p> <p>Cel operacyjny obejmuje szeroko rozumiane działania związane z poprawą bezpieczeństwa publicznego, uwzględniając zwłaszcza bezpieczeństwo przeciwpowodziowe w Subregionie Południowym. Zmiany klimatyczne występujące na całym świecie wymuszają podejmowanie działań prewencyjnych na obszarach szczególnie zagrożonych skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych (powodzie, podtopienia, susze, wyspy ciepła, silne wiatry, oblodzenia, erozja gleb) oraz związanych z ograniczaniem negatywnego oddziaływania na klimat.</p> <p>Istotne jest dostosowanie służb kryzysowych do wzrostu intensywności i częstości występowania zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych wymagających podjęcia działań z zakresu ograniczania i przeciwdziałania ich skutkom. W szczególności ważny jest rozwój systemu monitorowania zagrożeń przy współpracy z podmiotami realizującymi monitoring środowiska oraz prowadzącymi akcje ratownicze, rozwój systemu ostrzegania i alarmowania pod kątem zagrożeń klimatycznych, przegląd i ocenę planu zarządzania kryzysowego pod kątem sił i środków możliwych do wykorzystania w trakcie nakładających się sytuacji kryzysowych, przegląd i ocenę procedur reagowania kryzysowego pod kątem możliwości zwiększenia się dynamiki sytuacji kryzysowych.</p> <p>Obszar subregionu narażony jest również na występowanie lokalnych powodzi i podtopień. Nieuregulowana gospodarka wodami opadowymi oraz zły stan techniczny zabezpieczeń przeciwpowodziowych stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców (powodzie i zalania).</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	<p>Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony środowiska naturalnego w województwie opolskim.</p> <p>Działanie 2.3 Zapobieganie zagrożeniom klimatycznym</p>
Zasięg terytorialny	<p>Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik</p> <p>Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki</p>
Typy przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none"> Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, w tym opracowanie planów adaptacji miast do zmian klimatu.



	<ul style="list-style-type: none">• Projekty z zakresu retencjonowania wody (z wyłączeniem dużych zbiorników wodnych), w tym małej retencji, retencji przydomowej wód opadowych zwłaszcza przy zastosowaniu rozwiązań opartych na naturalnych i półnaturalnych ekosystemach.• Rozwój zielonej oraz zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach.• Niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej służących zmniejszaniu skutków powodzi lub suszy.• Działania edukacyjne i informacyjne związane z klimatem i ochroną zasobów wodnych.• Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego, w tym rozwój monitoringu, modernizacja i budowa systemów łączności, systemów prognozowania, ostrzegania i alarmowania przed stanami nadzwyczajnymi oraz przesyłania danych związanych z usuwaniem skutków ekstremalnych zjawisk.• Zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych lub awarii chemiczno-ekologicznych, czy też sanitarno-epidemiologicznych.• Rozwój infrastruktury związanej z ochroną przeciwpożarową, w tym lasów, zwłaszcza związanej z magazynowaniem wody oraz systemami obserwacyjno-alarmowymi.
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy regionu, przedsiębiorcy, służby publiczne.
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego, organizacje pozarządowe
Wskaźniki produktu	Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu Liczba inicjatyw dotyczących zielononiebieskiej infrastruktury Liczba kompleksowych kampanii edukacyjnych Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami
Wskaźniki rezultatu	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi mi pożarami Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów)
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.13 Ochrona gatunków i siedlisk oraz wsparcie dla systemów ekologicznych

Cel operacyjny 13	Ochrona gatunków i siedlisk oraz wsparcie dla systemów ekologicznych
Uzasadnienie	<p>Interwencja związana jest z prowadzeniem działań mających na celu ochronę i poprawę stanu i jakości środowiska oraz ograniczenie negatywnego wpływu człowieka na bioróżnorodność na obszarze. Jednym z największych wyzwań jest racjonalne gospodarowanie terenami o wysokiej wartości przyrodniczej. Zmniejszenie antropopresji poprzez prowadzenie polityki prośrodowiskowej pozwoli na ich udostępnianie w celach rekreacyjnych. Istotne jest również prowadzenie działań w kierunku przywracania i stwarzania warunków do odbudowy występowania gatunków rodzimych (flory i fauny charakterystycznej dla subregionu).</p> <p>Do najważniejszych, środowiskowych uwarunkowań rozwojowych województwa opolskiego zaliczyć należy znaczną bioróżnorodność i zróżnicowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych, wyrażoną ilością i powierzchnią form objętych prawną ochroną przyrody. Obszary przyrodnicze dzięki istniejącym powiązaniom wewnętrznym i zewnętrznym stanowią ważny element krajowego systemu przyrodniczego. Jednocześnie do barier rozwojowych zalicza się ciągły spadek bioróżnorodności województwa, pomimo objęcia ochroną prawną ok. 27,6% jego powierzchni.</p> <p>Udział procentowy lesistości w powierzchni całego Subregionu Południowego był niekorzystny na tle porównywalnych regionów. W 2021 r. lesistość wynosiła tylko 11.1% kiedy to w całej Polsce wynosiła 29,6%, a w przypadku województwa opolskiego 26,7%. Biorąc pod uwagę dane z 2021 r. najbardziej zalesione tereny w ramach Subregionu Południowego zlokalizowane były w powiecie nyskim (13%), a najmniejszy procent zalesienia w 2019 r. subregionu występował w powiecie głubczyckim, tylko 6,4%. Również analizując dane dla udziału obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w 2019 r. sytuacja Subregionu Południowego (15,3%) w tym zakresie była zauważalnie mniej korzystna w porównaniu do kraju (32,3%) i województwa opolskiego (27,6%). Największy udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w 2021 r. odnotowano w powiecie nyskim (19,2%), a najniższy w powiecie prudnickim (8,3%).</p> <p>W przypadku Subregionu Południowego szczególnie ważna jest ochrona terenów zielonych z uwagi na ich stosunkowo niewielki udział w powierzchni subregionu ogółem. Obszar o wysokim potencjale turystycznym powinien charakteryzować się dodatkowo terenami zielonymi o wysokich walorach użytkowych, z jednoczesnym zapewnieniem bezpieczeństwa dla bioróżnorodności. Kluczowe przy rozwoju terenów zielonych oraz udostępnianiu terenów atrakcyjnych przyrodniczo w celach rekreacyjnych jest prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu ochrony środowiska i wpływu człowieka na jego stan. Zagospodarowując obszary o wysokich walorach przyrodniczych należy wziąć pod uwagę ochronę bioróżnorodności, tworzenie korytarzy migracyjnych dla zwierząt czy takie wytyczenie szlaków turystycznych, by nie naruszały one stanu naturalnych siedlisk. Ponadto działania podjęte w ramach realizacji elementów dotyczących terenów zielonych pozwolą na zmniejszenie antropopresji na szczególnie cenne przyrodniczo obszary oraz cenne z punktu widzenia dziedzictwa kulturowego, jednocześnie zachęcając osoby odwiedzające rewaloryzowane tereny do poruszania się po nich.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	<p>Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony środowiska naturalnego w województwie opolskim.</p> <p>Działanie 2.6 Ochrona różnorodności biologicznej</p>
Zasięg terytorialny	<p>Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik</p> <p>Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki</p>



Typy przedsięwzięć	<ol style="list-style-type: none">1. Działania służące zachowaniu i odtworzeniu siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków, w tym ochrona czynna (ochrona in situ oraz ex situ) i bierna, a także identyfikacja i zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych (flory i fauny).2. Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000 obejmująca:<ol style="list-style-type: none">a) planowanie i zarządzanie systemem obszarów chronionych, w tym opracowanie / aktualizację dokumentów strategicznych i planistycznych dla obszarów cennych przyrodniczo, parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody,b) wdrożenie dokumentów strategicznych i planistycznych dla obszarów cennych przyrodniczo, parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody,c) inwentaryzacje przyrodnicze.3. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury:<ol style="list-style-type: none">a) bezpośrednio służącej celom ochrony bioróżnorodności wraz z niezbędnym zapleczem (np. zielone dachy i ściany, zielone przystanki, zazielenianie ulic i placów, żywoploty, kwietne łąki miejskie, instalacje utrzymania zieleni na wodę opadową),b) poprzez inwestycje w zieloną infrastrukturę na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime (np. korytarze ekologiczne, zadrzewienia, parki, tradycyjne sady).4. Rozwój różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime poprzez tworzenie centrów ochrony bioróżnorodności, banków genowych, kolekcji zachowawczych zagrożonych gatunków.5. Ograniczenie antropopresji poprzez m.in. budowę i rozwój infrastruktury turystycznej w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na terenie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo.6. Kompleksowe działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych, w tym likwidacja dzikich wysypisk, pod kątem celów przyrodniczych, społecznych oraz rozwoju zieleni miejskiej.7. Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska (edukacja, prace związane z jego usuwaniem, w tym organizacja zbiórki odpadów zawierających azbest)8. Działania z zakresu edukacji, informacji, komunikacji, promocji i rozpowszechniania wiedzy dotyczącej ochrony przyrody i przyrodniczego potencjału regionu oraz różnorodności biologicznej, w tym rozwój infrastruktury miejsc edukacji ekologicznej (wyłącznie jako element większego projektu).
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy subregionu, przedsiębiorcy, JST
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego
Wskaźniki produktu	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) Liczba obiektów infrastruktury na cele ukierunkowania ruchu turystycznego albo edukacji przyrodniczej Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną Liczba wspartych form ochrony przyrody

	<p>Powierzchnia obszarów chronionych i cennych przyrodniczo innych niż Natura 2000 objętych działaniami ochronnymi i odtwarzającymi</p> <p>Powierzchnia obszarów Natura 2000 objętych środkami ochrony i odtworzenia</p> <p>Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony</p> <p>Powierzchnia wspieranych zrehabilitowanych gruntów</p> <p>Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Grunty zrehabilitowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną</p> <p>Liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne</p> <p>Liczba przedsięwzięć proekologicznych</p> <p>Liczba przedsięwzięć z zakresu ochrony przyrody wspartych w fazie przygotowawczej</p> <p>Ludność odnosząca korzyści ze środków na rzecz jakości powietrza</p> <p>Powierzchnia obszarów chronionych, dla których opracowano dokumenty planistyczne</p>
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.14 Optymalizacja i modernizacja systemu zarządzania odpadami

Cel operacyjny 14	Optymalizacja i modernizacja systemu zarządzania odpadami
Uzasadnienie	<p>Subregion Południowy charakteryzuje stosunkowo duży ruch turystyczny, co powoduje konieczność dostosowania gospodarki odpadami do zmieniających się okresów odbioru śmieci (sezonowość), zarówno w stosunku do odpadów zmieszanych, jak i zbieranych selektywnie. Kluczowe jest dalsze usprawnianie i inwestowanie w system selektywnej zbiórki odpadów wraz z prowadzeniem działań edukacyjnych i informacyjnych dla mieszkańców oraz wdrażanie systemu gospodarki o obiegu zamkniętym. Średni wskaźnik zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych przypadających na jednego mieszkańca (kg) dla Subregionu Południowego w 2021 r. wyniósł 214 kg i był wyższy od danych dla całej Polski (175) i województwa opolskiego (189). Średnio dla Subregionu Południowego dynamika zmian w latach 2010-2021 w zakresie zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych przypadających na jednego mieszkańca (kg) wynosiła 23,8% i znacząco odbiegała od danych dla całej Polski (7,3%) i województwa opolskiego (1,7%).</p> <p>Analizując przedstawione dane, można dojść do wniosku, że kluczowymi potrzebami gmin tworzących subregion jest rozwój infrastruktury, która optymalizuje selektywną zbiórkę odpadów. Dążenie do zwiększenia udziału selektywnie zbieranych odpadów w stosunku do ogółu generowanych odpadów wymaga nie tylko modernizacji istniejącego systemu, ale także skoncentrowanych działań informacyjnych i edukacyjnych, które kierują społeczność w stronę bardziej odpowiedzialnych praktyk związanych z odpadami.</p> <p>Jednakże należy podkreślić, że prawdziwa rewolucja w podejściu do odpadów w regionie wymaga inicjatyw, które promują gospodarkę obiegu zamkniętego. Oznacza to głęboką zmianę w sposobie myślenia o produkcji odpadów oraz ich późniejszym przetwarzaniu i wykorzystywaniu. Z punktu widzenia gmin, zarządzanie odpadami wydaje się być kluczową kwestią, zwłaszcza w kontekście potrzeb inwestycyjnych. Przepisy prawne oraz wymogi środowiskowe wskazują na pilną potrzebę współpracy w celu efektywnego rozwiązania wyzwań, w tym w obszarze odpadów komunalnych.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony środowiska naturalnego w województwie opolskim.



	Działanie 2.5 Odpady i gospodarka o obiegu zamkniętym
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głucholazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none">• Projekty z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi (np. zapobieganie wytwarzania odpadów, systemy selektywnego zbierania odpadów, PSZOK, modernizacje istniejących instalacji do przetwarzania odpadów, które prowadzą do zwiększenia stopnia oraz jakości odzysku surowców, projekty w zakresie recyklingu, kompostowania i/lub sortowania).• Tworzenie strategii, planów, map drogowych dot. GOZ, pilotaże w zakresie badania oraz przeprojektowania przepływów materiałów, surowców na poziomie lokalnym, strategię zero waste.• Profesjonalne doradztwo i wsparcie szkoleniowe, audyty środowiskowe i analizy techniczno- ekonomiczne mające na celu przygotowanie przedsiębiorstwa do przejścia z modelu liniowego na cyrkularny.• Edukacja w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym nowych modeli konsumpcji oraz hierarchii postępowania z odpadami.
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy subregionu, przedsiębiorcy, JST
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego
Wskaźniki produktu	Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów
Wskaźniki rezultatu	Odpady poddane recyklingowi Odpady zbierane selektywnie
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.15 Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej

Cel operacyjny 15	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej
Uzasadnienie	Podstawowym problemem istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej jest brak odpowiedniego stopnia skanalizowania części terenów subregionu. Biorąc pod uwagę wskaźnik dotyczący udziału ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - średnia dla całego Subregionu Południowego (66,5%) była niższa wobec danych dla całej Polski (71,5%) i województwa opolskiego (73,9%), co można uznać za zjawisko niekorzystne. Wśród powiatów należących do omawianego subregionu, największy odsetek dostępu ludności do sieci kanalizacyjnej w 2020 r. zauważono w powiecie nyskim 72,4% i różnica w stosunku do pozostałych powiatów jest znacząca. Również jedynie w przypadku powiatu nyskiego dane dotyczące udziału ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej były korzystniejsze w stosunku do kraju (71,5%) bądź porównywalne na tle całego województwa opolskiego, tj. 73,9%. Dynamika zmian w zakresie odsetka ludności mającej dostęp do sieci kanalizacji w latach 2010-2020 była znacząca w przypadku powiatu nyskiego (14%), ale także głubczyckiego (11,4%). Najniższy przyrost odnotowano w powiecie prudnickim, tylko 4,8%. Warto jednak zauważyć, że dwie gminy na terenie subregionu w 2020 r. były pozbawione dostępu do sieci kanalizacyjnej. W powiecie prudnickim dotyczyło to gminy Lubrza – ludność nie ma możliwości korzystania z sieci kanalizacji (0,0%) i w przeciągu badanego okresu 2010-2020 r. sytuacja ta nie uległa zmianie. Natomiast w powiecie nyskim taka sama sytuacja miała miejsce w gminie Pakosławice. Biorąc pod uwagę omawiany parametr warto zaznaczyć, że

	<p>statystyki dla powiatu prudnickiego znacząco odbiegały od pozostałych powiatów w subregionie, całego województwa opolskiego i kraju. Także dynamika wzrostu na przestrzeni badanego okresu była znacząco niższa. Zadania planowane do realizacji odpowiadają na istniejące zapotrzebowanie wyrażające się przede wszystkim niedostateczną długością sieci kanalizacyjnej. Podział alokacji na subregiony uzależniony od kosztów realizacji projektów wodno-kanalizacyjnych wpisanych do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Rozbudowa systemu w zakresie gospodarki wodno-ściekowej dotyczy części gmin subregionu. Związane jest to przede wszystkim z występowaniem na jego terenie obszarów nie objętych KPOŚK. W pierwszej kolejności wspierane będą inwestycje w sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków w aglomeracjach o wielkości co najmniej 10 tys. RLM, które nie spełniają wymogów ww. Dyrektywy - Olesno. W dalszym etapie wsparcie kierowane będzie na mniejsze aglomeracje (2-10 tys. RLM) - Popielów-Karłowice, Polska Cerekiew, Tułowice.</p> <p>Ponadto istotne jest również rozwijanie sieci wodociągowej. Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie subregionu jest zróżnicowany, przy czym lepszy dostęp dotyczy sieci wodociągowej. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2021 r. był powyżej 80% w każdej z gmin. Mimo stosunkowo dobrej dostępności tego rodzaju infrastruktury, wymaga ona modernizacji i dalszego rozwijania. W 2017 r. odnotowano 704 awarie sieci, natomiast w 2021 r. ich liczba zmniejszyła się do 598. W kilku gminach zauważa się wzrost awaryjności sieci (Baborów, Głubczyce, Głuchołazy, Kamiennik, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce i Prudnik). Będą one w pierwszej kolejności wymagały podjęcia działań inwestycyjnych, aby ograniczyć również straty wody w łącznej ilości dostarczonej wody. Największe straty w 2021 r. odnotowano w gminie Pakosławice (34,1%), Skoroszyce (31,7%), Głubczyce (27,9%), Otmuchów (26,9%) Korfantów (26,1%). Łączne straty wody według najnowszych danych z 2022 r. wynoszą 2 267,1 dam³, co stanowi 25,8% wody dostarczonej. Wskaźnik ten wzrósł w porównaniu do wartości z 2021 r., kiedy wynosiła ona 24,9%, wskazuje to na konieczność podjęcia działań z tego zakresu.</p>
Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony środowiska naturalnego w województwie opolskim. Działanie 2.4 Gospodarka wodno-ściekowa
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć wchodzących w skład wiązki	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. • Budowa instalacji odwadniania i kompostowania osadów ściekowych na oczyszczalniach. • Inwestycje w ograniczenie strat wody do spożycia w sieciach wodociągowych. • Budowa i modernizacja infrastruktury niezbędnej do ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia.
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy subregionu, przedsiębiorcy, JST
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021- 2027	Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego
Wskaźniki produktu	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzenia ścieków Wydajność nowo wybudowanych lub zmodernizowanych instalacji oczyszczania ścieków



Wskaźniki rezultatu	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja

3.3.16 Opolska Kultura i Turystyka czeka na Ciebie

Cel operacyjny 16	Opolska Kultura i Turystyka czeka na Ciebie
Uzasadnienie	<p>Działalność kulturalna związana z organizacją imprez na przestrzeni ostatnich lat w Subregionie Południowym podlega ciągłemu rozwojowi. Świadczy o tym wartość wskaźnika liczby imprez organizowanych przez ośrodki kultury na 1000 ludności. Biorąc pod uwagę dane za 2021 r. sytuacja w Subregionie Południowym (4,3) była korzystniejsza w porównaniu z całą Polską (4,1) i województwem opolskim (3,9). Spośród analizowanych JST, w tym zakresie wyróżniał się powiat prudnicki z wynikiem 6,8, a w pozostałych powiatach dane były porównywalne w odniesieniu do wartości dla kraju i województwa. Podobnie sytuacja kształtuje się w zakresie liczby uczestników imprez. W każdym z powiatów znajdują się gminy, w których odbywały się imprezy przyciągające wielu uczestników. W powiecie nyskim największe rzesze odbiorców imprez organizowanych przez ośrodki kultury na 1000 ludności przyciągnęły wydarzenia odbywające się w gminach Łambinowice oraz Paczków, w powiecie głubczyckim dotyczyło to gminy Kietrz oraz Baborów i w powiecie prudnickim gminy Prudnik. W obszarze kultury duże znaczenie mają imprezy i wydarzenia kulturalne (w tym również cykliczne). Co istotne wiele z nich cieszy się zainteresowaniem mieszkańców całego subregionu. Są to na przykład Dni Nysy, Dni Twierdzy Nysa, Festiwal Wody i Ognia w Nysie, Piknik Rycerski w Paczkowie, Aeropiknik w Kozielnicy, Paczkowski Festiwal Filmowy, Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej im. Moritza Brosiga, Rajd Maluchów czy Śląski Festiwal im. Ludwiga van Beethovena. Subregion Południowy charakteryzuje się wysokim potencjałem związanym z lokalną kulturą i tradycjami. Działa tu wiele instytucji kultury oraz lokalnych artystów i twórców ludowych. Obszar wyróżnia się również znaczącą liczbą cyklicznych imprez masowych cieszących się popularnością wśród mieszkańców i turystów.</p> <p>Subregion Południowy, chociaż nieco mniej znany na arenie turystycznej Polski, skrywa w sobie ogromne bogactwo kulturalne, historyczne i kulinarne, które czekają na odkrycie. Jego sercem jest Opolski Szlak Zamków i Pałaców – sieć historycznych rezydencji, które opowiadają fascynujące historie minionych epok. Każdy z tych obiektów to nie tylko architektoniczna perełka, ale też świadek ważnych wydarzeń, które kształtowały tę część Polski. To również miejsce, gdzie tradycja winiarska ma się doskonale, co doskonale uwidacznia się na Opolskim Szlaku Winnic (m.in. w Nysie, Głuchołazach czy Paczkowie). Przechadzając się między malowniczymi winnicami, można poczuć prawdziwy klimat południowej Polski i skosztować win produkowanych z pasją i miłością do winiarstwa. I wreszcie, nie można zapomnieć o kulinarnych skarbach regionu, które prezentuje Szlak Kulinarnej Opolskiej Bifij. To propozycja dla smakoszy, którzy pragną odkryć autentyczne smaki tej części kraju, w tym jej flagowy produkt - Opolski Bifij. Wszystkie te atrakcje łączy jedno – chęć prezentacji bogactwa subregionu opolskiego, promocji jego tradycji, kultury i produktów oraz przyciągnięcia turystów pragnących poczuć nieco inny, bardziej autentyczny klimat Polski.</p> <p>Problemem zdiagnozowanym na poziomie subregionalnym jest brak wykorzystania znacznego potencjału istniejącej oferty kulturalnej do zintegrowanej promocji i tworzenia marki turystycznej obszaru. Konieczne staje się takie wypromowanie wydarzeń kulturalnych by stały się wizytówką całego subregionu.</p>

Oś Priorytetowa/ działanie/ Programu FEO 2021 – 2027	Priorytet 10 Fundusze Europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych opolskiego Działanie 10.4 Dziedzictwo kulturowe i kultura, rozwój turystyki na obszarach innych niż miejskie – 4 subregiony
Zasięg terytorialny	Gminy: Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, Głuchołazy, Kamiennik, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, Biała, Głogówek, Lubrza, Prudnik Powiaty: głubczycki, nyski, prudnicki
Typy przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym poprawa dostępności poprzez likwidację barier fizycznych dla osób z niepełnosprawnościami (budowa towarzyszącej infrastruktury technicznej, zagospodarowania terenów wokół dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego możliwa jedynie jako element projektu), • Rozwój działalności kulturalnej i aktywności kulturalnej (poprzez rozwój infrastruktury m.in. teatrów, zespołów artystycznych, galerii, bibliotek, centrów kultury, muzeów), w tym wspieranie zaplecza dla utrzymania niematerialnego dziedzictwa kulturowego znajdującego się na krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz rzemiosła i dawnych zawodów. • Konserwacja zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona i udostępnienie, także poprzez proces digitalizacji. • Projekty dotyczące nowych i innowacyjnych produktów w dziedzinie kultury i turystyki wynikające ze współpracy uczelni i szkół artystycznych i instytucji sektora kultury z przedsiębiorstwami i klastrami przemysłów kreatywnych. • Inwestycje w obiekty/miejsca tworzące turystyczne szlaki tematyczne (obiekty/miejsca odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych) lub turystyczne szlaki rodzajowe (np. kajakowe, rowerowe), w tym dostępności poprzez likwidację barier fizycznych dla osób z niepełnosprawnościami.
Główne grupy docelowe zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Mieszkańcy Subregionu Południowego
Główne typy beneficjentów zgodnie z obowiązującym FEO 2021-2027	Województwo Opolskie
Wskaźniki produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
Tryb wyboru projektów	Niekonkurencyjny
Forma wsparcia	Dotacja



3.4 Projekty komplementarne do zadań realizowanych w formule IIT

W latach 2021-2027 Inne Instrumenty Terytorialne (IIT) są istotnym instrumentem wsparcia dla rozwoju, ale nie stanowią one jedynego źródła finansowania inicjatyw rozwojowych. Aby efektywnie realizować cele wyznaczone w ramach Strategii IIT, kluczowe jest korzystanie nie tylko ze środków zewnętrznych, ale także z zaangażowania własnych środków przez gminy należące do Subregionu Południowego. Projekty finansowane z innych źródeł stanowią ważne uzupełnienie dla celów wytyczonych w ramach Strategii IIT.

W niniejszym dokumencie przedstawiono zestawienie wybranych inicjatyw, które są uznawane za kluczowe dla harmonijnego rozwoju całego obszaru funkcjonalnego i które odpowiadają celom Strategii IIT. Przyjęte tu podejście jest adaptacyjne, co oznacza, że prezentowany katalog projektów może być aktualizowany w miarę rozwoju prac nad samą Strategią IIT.

Oprócz tego, zaprezentowano również szereg projektów, które odgrywają ważną rolę w osiągnięciu szeroko zakrojonych celów rozwojowych Subregionu Południowego. Kluczową kwestią dla ich realizacji jest zdolność do pozyskiwania finansowania zewnętrznego oraz angażowania beneficjentów w dofinansowanie tych inicjatyw. Wszystkie prezentowane przedsięwzięcia są spójne z założeniami Strategii IIT i mają na celu promowanie i wspieranie dobrobytu lokalnych społeczności. Poniżej znajduje się wykaz przedsięwzięć, które uznaje się za istotne dla rozwoju całego obszaru funkcjonalnego.

Beneficjent	Tytuł przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty (PLN)
Gmina Branice	Rewitalizacja zdegradowanego terenu po basenie w Gminie Branice.	2 300 000,00
Gmina Baborów	Utworzenie Centrum Rekreacji i Sportu – obiekty sportowe i rekreacyjne	2 500 000,00
Gmina Baborów	Centrum Usług Społecznych	5 000 000,00
Gmina Głubczyce	Przebudowa basenu miejskiego w Głubczycach- Etap II	7 000 000,00
Gmina Głubczyce	Budowa drogi do terenów inwestycyjnych(obwodnice etap II) w Głubczycach	4 803 247,34
Gmina Głubczyce	Wymiana źródeł ciepła na obszarze Gminy Głubczyce	4 000 000,00
Gmina Głubczyce	Przebudowa dworca kolejowego w Głubczycach na centrum usług społecznych	7 187 693,76
Gmina Głubczyce	Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni miasta Głubczyce	3 000 000,00
Gmina Głuchołazy	Budowa Centrum Integracji Rekreacyjno-Sportowej Gór Opawskich	40 000 000,00

Beneficjent	Tytuł przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty (PLN)
Gmina Głuchołazy	Budowa drogi średnicowej w Głuchołazach	10 000 000,00
Gmina Głuchołazy	Modernizacja źródeł ogrzewania 300 mieszkań komunalnych w Głuchołazach	10 000 000,00
Gmina Głuchołazy	Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy w Głuchołazach	3 000 000,00
Gmina Głuchołazy	Dostosowanie placówek oświatowych z terenu Gminy Głuchołazy do potrzeb osób niepełnosprawnych	4 000 000,00
Gmina Korfantów	Modernizacja i przebudowa dróg gminnych publicznych oraz transportu rolnego	10 000 000,00
Gmina Korfantów	Zintegrowane działania z zakresu indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (poza KPOŚK)	12 000 000,00
Gmina Korfantów	Zintegrowane działania z zakresu wymiany/modernizacji źródeł ciepła odbiorców indywidualnych na terenie Gminy Korfantów.	30 500 000,00
Gmina Lubrza	Modernizacja i przebudowa dróg w Gminie Lubrza	4 900 000,00
Gmina Łambinowice	Dostosowanie obiektu Urzędu Gminy w Łambinowicach do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	480 000,00
Gmina Nysa	Utworzenie Centrum Wsparcia Seniora połączonego z systemem mieszkań chronionych wspieranych	3 843 127,00
Gmina Nysa	Utworzenie Centrum Wsparcia Seniora połączonego z systemem mieszkań chronionych wspieranych	1 778 761,05
Gmina Nysa	Modernizacja i rozbudowa Dziennego Domu Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem terenu.	10 000 000,00
Gmina Nysa	Metamorfozy nyskich podwórek.	
Gmina Nysa	Rewitalizacja Parku Miejskiego w Nysie.	
Gmina Kamiennik	Budowa budynku Urzędu Gminy w Kamienniku	8 000 000,00
Gmina Kamiennik	Budowa i przebudowa dróg gminnych publicznych oraz transportu rolnego w Gminie Kamiennik	5 000 000,00
Gmina Paczków	Przebudowa/ modernizacja dróg gminnych położonych w Paczkowie	20 000 000,00
Gmina Paczków	Poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez wymianę piecy c.o. oraz system monitorowania powietrza w Gminie Paczków	1 800 000,00
Gmina Paczków	Budowa dróg, parkingów oraz małej architektury w Paczkowie	7 500 000,00



Beneficjent	Tytuł przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty (PLN)
Gmina Paczków	Zakup i montaż 10 szt. kontenerów mieszkalnych dla mieszkańców Gminy Paczków z problemami bytowo – finansowymi	350 000,00
Gmina Paczków	Rewitalizacja zabytkowych plant miejskich wraz z terenem starego cmentarza w Paczkowie oraz galeria spacerowa po murach	10 800 000,00
Gmina Paczków	Cyfryzacja w Gminie Paczków	7 000 000,00
Gmina Paczków	Rewitalizacja placu przy ul. Daszyńskiego w Paczkowie	1 500 000,00
Gmina Paczków	Przestrzeń turystyczno – rekreacyjna w Gminie Paczków	3 000 000,00
Gmina Paczków	Gminny system oznakowania	1 500 000,00
Gmina Pakosławice	Utworzenie Centrum Rekreacji i Sportu – obiekty sportowe	500 000,00
Gmina Pakosławice	Wymiana źródeł ciepła w budynkach prywatnych, komunalnych oraz użyteczności publicznej	1 200 000,00
Gmina Skoroszyce	Utworzenie terenów inwestycyjnych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (drogi DK 46 i DW 401)	15 000 000,00
Gmina Prudnik	Fizyczna regeneracja przestrzeni na obszarach objętych gminnym programem rewitalizacji.	8 000 000,00
Gmina Otmuchów	Usługi zdrowotne i społeczne oraz opieka długoterminowa – osoby niesamodzielne).	389 146,00
Gmina Otmuchów	Usługi zdrowotne i społeczne oraz opieka długoterminowa, usługi zdrowotne – osoby starsze.	840 778,00
Powiat Nyski	Opawskie Centrum Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży	15 000 000,00
Powiat Nyski	Budowa kanalizacji deszczowej i modernizacja myjni autobusowej PKS w Nysie	3 075 000,00
Powiat Nyski	Budowa parkingu wielopoziomowego przy ul. Emilii Gierczak w Nysie	20 000 000,00
Powiat Prudnicki	Podniesienie poziomu świadczonych usług oraz zapewnianie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Powiatu Prudnickiego	11 150 760,00
Powiat Prudnicki	Adaptacja obiektu na ZOL w Prudniku	12 000 000,00
Powiat Prudnicki	Nadbudowa i przebudowa budynku poradni w Prudniku	7 000 000,00
Powiat Prudnicki	Przebudowa dróg powiatowych nr 1618 O i 1617 O na odcinku Pokrzywna – Jarnońtówek.	28 428 800,00
Powiat Prudnicki	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych Powiatu Prudnickiego	12 000 000,00

Beneficjent	Tytuł przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty (PLN)
Powiat Prudnicki	E-usługi w Powiecie Prudnickim	9 000 000,00
Powiat Prudnicki	Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych w Powiecie Prudnickim	9 500 000,00
Powiat Prudnicki	Przebudowa dróg powiatowych nr 1206 O , 1522 O i 1523 O na odcinku Pogórze – Rzymkowice – Borek – Przechód, Sowin - Łambinowice	23 560 800,00
Powiat Prudnicki	Modernizacja dróg powiatowych	142 000 000,00
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Opieki Zdrowotnej w Głuchołazach	Modernizacja oddziału psychiatrycznego	1 799 133,28
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Opieki Zdrowotnej w Głuchołazach	Modernizacja oddziału psychosomatyki	2 500 700,00

Projekty zrealizowane w perspektywie finansowej 2014-2020 komplementarne do założeń niniejszej strategii IIT.

Perspektywa finansowa 2014-2020 dla Unii Europejskiej była ważnym okresem, w którym kierowano znaczące środki na rozwój różnych regionów w państwach członkowskich. Subregion Południowy Województwa Opolskiego, podobnie jak inne regiony w Polsce, mógł skorzystać z różnych programów i funduszy dostępnych w tym okresie. Dzięki dostępnym środkom z perspektywy finansowej 2014-2020 Subregion Południowy mógł realizować ważne projekty mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój lokalnej gospodarki oraz wzmocnienie infrastruktury. Środki unijne stanowiły znaczące wsparcie dla lokalnych inicjatyw i przyczyniły się do długoterminowego rozwoju regionu.

Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Kwota dofinansowania [PLN]	Koszt całkowity projektu [PLN]
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Subregionu Południowego – Etap II	Powiat Nyski	5 726 572,00	14 352 805,62
Termomodernizacja budynku Ratusza w Głogówku	Gmina Głogówek	307 784,76	691 687,43
Wdrożenie kompleksowej Strategii Niskoemisyjnej w Subregionie Południowym	Gmina Głuchołazy	5 735 422,92	13 703 284,40



Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Kwota dofinansowania [PLN]	Koszt całkowity projektu [PLN]
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Biedrzychowicach	Gmina Głogówek	499 906,69	935 629,20
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Subregionu Południowego	Powiat Nyski	10 608 603,90	20 375 214,49
Termomodernizacja budynku byłej pralni wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek administracji dla Opolskiego Centrum Rehabilitacji w Korfantowie Sp. z o.o.	Opolskie Centrum Rehabilitacji w Korfantowie Sp.z o.o.	267 990,09	530 476,30
ZINTEGROWANY TRANSPORT SUBREGIONU POŁUDNIOWEGO – ETAP I	Powiat Nyski	27 936 950,70	33 090 296,19
Centrum Przesiadkowe w Nysie - przebudowa ulic: Kolejowa, Wrocławska, Rynek, Celna wraz z inteligentnym systemem transportu i zakupem taboru niskoemisyjnego	Gmina Nysa	19 603 599,87	24 700 664,70
Wdrażanie strategii niskoemisyjnych w Subregionie Południowym na terenie Gminy Grodków i Gminy Paczków	Gmina Grodków	11 024 152,00	14 287 340,18
Zintegrowany Transport Subregionu Południowego – etap 1 przebudowa ul. Piastowskiej i zakup autobusów.	Powiat Nyski	20 535 434,49	24 382 630,00
Gmina Biała na rzecz ochrony powietrza - modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Łączniku i OPS w Białej	Gmina Biała	1 274 570,64	2 023 128,00
Adaptacja instalacji grzewczej w budynkach publicznych: 1. „ Adaptacja istniejącej instalacji grzewczej w budynku Szkoły Podstawowej w Leśnicy wraz z wykonaniem przyłącza do sieci gazowej”. 2. „ Adaptacja istniejącej instalacji grzewczej w budynku Centrum Edukacji Ekologicznej – w Leśnicy wraz z wykonaniem przyłącza do sieci gazowej”.	Gmina Leśnica	510 890,79	1 063 306,00
„Wymiana źródła ciepła na pelletowe wraz z instalacjami i niezbędnymi pracami termomodernizacyjnymi w WDK w Nowej Cerekwii”.	Gmina Kietrz	135 828,54	241 774,68
Eko-Branice. Wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej.	Gmina Branice	360 591,26	601 085,64
Budowa sieci kanalizacyjnej w Kietrz	Gmina Kietrz	2 494 736,20	4 652 368,52
Realizacja PONE poprzez stworzenie systemu zachęty do wymiany systemów grzewczych do uzyskania wymaganego efektu ekologicznego w Gminie Głucholązy	Gmina Głucholązy	263 043,21	773 656,50
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Głogówku	Zakład Komunalny Głogówek Sp. z o.o.	3 652 465,66	7 720 941,60

Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Kwota dofinansowania [PLN]	Koszt całkowity projektu [PLN]
Nysa Śląski Rzym - utworzenie gminnego punktu informacji kulturalnej i turystycznej	Gmina Nysa	299 967,88	577 889,01
Przebudowa Wieży Prudnickiej w Białej	Gminne Centrum Kultury w Białej	299 962,00	467 085,00
Nowoczesne wyposażenie Centrum Społeczno-Kulturalnego w Białej	Gmina Biała	299 970,09	412 500,12
Remont konserwatorski wieży kościoła parafialnego pw. Świętego Bartłomieja Apostoła oraz zwiększenie dostępności zasobów kulturowych w Głogówku	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Bartłomieja Apostoła w Głogówku	300 000,00	515 119,77
Utworzenie Prudnickiej Galerii Sztuki	Gmina Prudnik	298 769,83	373 508,98
Konserwacja i restaurowanie malowideł ściennych w byłym refektarzu Specjalistycznego Szpitala w Branicach	Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach	115 881,84	136 331,58
Modernizacja Sali widowiskowej Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach w zakresie akustyki i technologii estradowej.	Gmina Głubczyce	300 000,00	416 666,66
Przeprowadzenie prac konserwatorskich zabytkowego muru przy Kościele pw. Św. Marii Magdaleny oraz zwiększenie dostępności zasobów kulturowych w Łambinowicach	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Łambinowicach	292 311,12	418 304,41
Bioróżnorodność bogactwem Gminy Głuchołazy, Gminy Nysa, Gminy Prudnik, Powiatu Prudnickiego	Gmina Nysa	3 976 217,09	4 894 468,22
Poprawa jakości powietrza w Gminie Łubniany poprzez likwidację wysokoemisyjnych źródeł ciepła i zastosowanie ekologicznych rozwiązań związanych z przyłączeniem nieruchomości indywidualnych do sieci gazowej.	Gmina Łubniany	332 267,89	978 488,50
Ochrona powietrza na terenie Gminy Głogówek poprzez modernizację źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Gmina Głogówek	240 924,30	709 289,70
Ochrona różnorodności biologicznej w Subregionie Południowym na terenie powiatów głubczyckiego, nyskiego i prudnickiego	Gmina Nysa	3 925 010,15	4 794 181,21
Niskoemisyjna gmina - poprawa efektywności energetycznej i ograniczanie niskiej emisji na terenie Gminy Bierawa	Gmina Bierawa	547 830,24	1 611 780,41
Organizacja działań informacyjno - edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami na terenie Gminy Prudnik.	Gmina Prudnik	208 002,22	244 708,50
Kampania informacyjno- edukacyjna związana z gospodarką odpadami komunalnymi na terenie Gminy Głubczyce	Gmina Głubczyce	251 748,92	296 250,00



Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Kwota dofinansowania [PLN]	Koszt całkowity projektu [PLN]
Ochrona bioróżnorodności w Subregionie Południowym, w granicach gmin Nysa i Prudnik	Gmina Nysa	3 999 998,01	4 705 880,02
Ochrona różnorodności biologicznej na terenie Subregionu Południowego	Powiat Nyski	3 917 057,94	5 035 494,81
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Paczkowie	Gmina Paczków	442 427,50	520 752,96
Budowa oraz przebudowa Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie miasta Biała	Gmina Biała	790 405,42	929 888,74
Poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Głogówek poprzez budowę Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	Gmina Głogówek	999 978,25	1 279 200,00
Ochrona różnorodności biologicznej w Paczkowie poprzez zagospodarowanie stawu przy ul. Klonowej	Gmina Paczków	254 107,50	298 950,00
Rewitalizacja Zamku w Głogówku (skrzydło południowe i wschodnie), wraz z wymianą stolarki okiennej i wzmocnieniem konstrukcji budynku	Gmina Głogówek	3 758 820,00	4 758 000,00
Ograniczenie antropopresji na różnorodność biologiczną, dziedzictwo kulturowe i historyczne – zrównoważony rozwój obszaru Gór Opawskich i Bramy Morawskiej.	Gmina Prudnik	18 212 699,83	21 642 099,76
Ochrona dziedzictwa kulturowego w Parku Zdrojowym w Głuchołazach poprzez remont zabytkowego pensjonatu.	Fundacja Benevolens	3 727 030,00	2 977 896,97
Remont budynku ratusza w Baborowie wraz z przebudową oraz zmianą sposobu użytkowania na obiekt kultury.	Gmina Baborów	1 559 803,77	1 974 435,15
Remont dachu – wymiana zniszczonego pokrycia kościoła na nowe z blachy miedzianej w Jarnołtówku	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Ap w Jarnołtówku.	615 748,73	724 410,28
Zwiększenie dostępności do zasobów dziedzictwa kulturowego w powiecie nyskim poprzez remont konserwatorskich Ratusza Miejskiego w Paczkowie oraz Pałacu Biskupiego w Otmuchowie	Gmina Paczków	863 993,36	1 108 518,59
Rewitalizacja miasta Paczków	Gmina Paczków	3 496 814,25	5 233 169,00
IV etap rewitalizacji infrastruktury śródmieścia Prudnika.	Gmina Prudnik	4 999 382,58	7 437 768,30
Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśnica w zakresie rewitalizacji kompleksu rekreacyjnego w Leśnicy w celu poprawy dostępności i jakości usług społecznych dla mieszkańców gminy.	Gmina Leśnica	2 709 248,46	5 795 782,50

Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Kwota dofinansowania [PLN]	Koszt całkowity projektu [PLN]
„Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanej infrastruktury Gminy Głuchołazy szansą na aktywizację społeczności lokalnej”	Gmina Głuchołazy	4 999 882,56	8 921 513,74
Rewitalizacja terenów miasta Otmuchowa	Gmina Otmuchów	4 995 364,44	12 679 839,72
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób zależnych poprzez ich aktywizację i integrację z mieszkańcami Kietrza	Powiat Głubczycki	3 442 962,38	4 590 616,58
Rewitalizacja Ratusza w Grodkowie	Gmina Grodków	2 534 923,12	4 609 789,28
Rewitalizacja centrum miasta Biała.	Gmina Biała	4 853 939,10	6 471 918,81
Przebudowa, remont i adaptacja części zdegradowanego budynku szpitalnego na cele domu pobytu dziennego dla seniorów w Głogówku.	Gmina Głogówek	1 160 595,00	1 547 460,00
Rewitalizacja Stadionu Miejskiego oraz rewitalizacja traktu spacerowego przy ul. Murka w Oleśnie	Gmina Olesno	4 999 485,94	9 786 956,16
Przebudowa drogi powiatowej nr 12010 na odcinku Głubczyce - Bogdanowice (km 0+000 do km 4+440).	Powiat Głubczycki	3 055 276,36	5 092 127,26
Poprawa płynności ruchu w subregionie południowym poprzez budowę i przebudowę kluczowych dróg prowadzących do stref inwestycyjnych i granicy państwa	Powiat Prudnicki	9 155 898,40	15 260 199,68
Poprawa warunków transportowych na obszarze Powiatu Nyskiego poprzez przebudowę drogi 1632 O na odcinku Biała Nyska-Kałków oraz odcinka ulicy Krakowskiej i ulicy Kolejowej prowadzących do terenów inwestycyjnych w Otmuchowie.	Powiat Nyski	10 534 121,92	17 556 869,88
Poprawa parametrów technicznych oraz warunków bezpieczeństwa poprzez przebudowę dróg gminnych do terenów inwestycyjnych w miejscowości Stare Koźle	Gmina Bierawa	1 111 971,40	2 223 942,79
Budowa dróg i uzbrojenia podziemnego Regionalnego Parku Przemysłowego WSSE „Invest-Park” na terenie Gminy Nysa, w obrębach wsi Radzikowice i Goświnowice – Etap I	Gmina Nysa	9 653 238,99	24 245 072,76
Rewitalizacja obszarów miejskich na terenie miasta Nysa	Agencja Rozwoju Nysy Sp. z o.o.	9 000 000,00	29 516 056,02
Remont ogólnodostępnego kompleksu sportowego przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 3 w Prudniku	Gmina Prudnik	300 000,00	681 653,92



Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Kwota dofinansowania [PLN]	Koszt całkowity projektu [PLN]
Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Otmuchów poprzez rewitalizację i modernizację obiektów sportowych	Gmina Otmuchów	699 991,66	1 825 271,63
Sport drogą do zmian- kompleksowa rewitalizacja boisk Orlik w Głuchotążach	Gmina Głuchotąży	299 986,40	597 487,01
Aktywizacja środowisk ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez przebudowę obiektów sportowych w Gminie Leśnica: 1.Przebudowa zaplecza na boisku sportowym przy ul. Krasowskiej w Leśnicy, 2.Przebudowa terenu rekreacyjnego w Leśnicy przy ul. Goreckiego.	Gmina Leśnica	500 000,00	2 352 189,27
Sportowa Integracja – modernizacja infrastruktury sportowej SOSW w Prudniku	Powiat Prudnicki	659 176,41	790 483,72
Poprawa warunków jakości edukacji i sportu – przedsięwzięcia mające na celu wzmocnienie infrastruktury sportowej w Oleśnie	Gmina Olesno	696 713,43	1 325 384,21
Aktywizacja poprzez sport- rewitalizacja obszaru Obwałowań Wysokich oraz sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 10 w Nysie	Gmina Nysa	699 892,53	1 082 084,94
Przebudowa boiska sportowego przy Alei Śląskiej w Głubczycach	Powiat Głubczycki	300 000,00	644 360,42

4. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii IIT

4.1 Wdrażanie, monitoring i ewaluacja

Strategia Innych Instrumentów Terytorialnych Subregionu Południowego na lata 2021-2030 stanowi dokument wykonawczy w stosunku do założeń przedstawionych w Strategii Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2021-2030. Jest ona bazą dla realizacji określonych w niej działań, które poddawane są regularnej ocenie w kontekście efektywności osiągnięcia wyznaczonych celów.

Podmiotem Strategii jest Stowarzyszenie Subregionu Południowego, a w konsekwencji członkowie w nim skupieni.

Stowarzyszenie Subregion Południowy powstało 09.02.2016 r. – jest ono stowarzyszeniem jednostek samorządu terytorialnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (zinstytucjonalizowaną płaszczyzną współpracy stowarzyszonych gmin i powiatów). Siedzibą Stowarzyszenia jest Nysa. Terenem działania jest cały obszar Polski, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru powiatów nyskiego, prudnickiego i głubczyckiego.

Stowarzyszenie ma na celu m.in. wspieranie i rozwijanie idei samorządu terytorialnego oraz dążenie do rozwoju społeczno-gospodarczego tworzących je jednostek, planowanie rozwoju, promowanie partnerskiego modelu współpracy jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów czy podejmowanie wspólnych inicjatyw gospodarczych i społecznych oraz realizację wspólnych przedsięwzięć prorozwojowych, mających na celu zrównoważony, wszechstronny rozwój obszaru funkcjonalnego.

Monitoring

Monitoring będzie przeprowadzany w celu zapewnienia ciągłości i skuteczności wdrażania strategii. Dzięki systematycznemu zbieraniu i przetwarzaniu informacji o postępach w realizacji założeń strategii, monitorowanie umożliwi również identyfikację potencjalnych problemów mogących wpłynąć na osiągnięcie planowanych rezultatów.

Strategia IIT będzie monitorowana dwutorowo i w cyklach dwuletnich. Na szczeblu strategicznym kluczowe będzie śledzenie postępów w realizacji poszczególnych inicjatyw. W ramach tego poziomu zbierane będą informacje o wynikach podejmowanych działań, które następnie będą poddane analizie i ocenie. Na szczeblu operacyjnym weryfikowany będzie poziom realizacji zaplanowanych działań w porównaniu do pierwotnych założeń planistycznych.



Poniżej przedstawiono zestawienie wskaźników, które będą podlegały monitoringowi na poziomie strategicznym.

Cel operacyjny 1	Rozwój i upowszechnienie edukacji na poziomie przedszkolnym.
Wskaźniki produktu	<p>Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego</p> <p>Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej</p> <p>Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem</p> <p>Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych)</p> <p>Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym</p> <p>Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem</p> <p>Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem</p>
Wskaźniki rezultatu	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu
Cel operacyjny 2	Podnoszenie standardów w dziedzinie edukacji ogólnej.
Wskaźniki produktu	<p>Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, którzy zostali objęci usługami asystenta</p> <p>Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym</p> <p>Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej</p> <p>Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie</p>

	<p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba przedstawicieli kadr szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem świadczonym przez szkoły ćwiczeń</p> <p>Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem</p> <p>Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem</p> <p>Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu</p>
Cel operacyjny 3	Eliminowanie barier edukacyjnych dla uczniów z różnych środowisk
Wskaźniki produktu	<p>Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, którzy zostali objęci usługami asystenta</p> <p>Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej</p> <p>Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem</p> <p>Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dostosowanych do potrzeb dzieci niepełnosprawnością</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych)</p> <p>Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym</p> <p>Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej</p> <p>Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba przedstawicieli kadr szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem świadczonym przez szkoły ćwiczeń</p> <p>Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem</p> <p>Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem</p> <p>Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem</p> <p>Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu</p>



Cel operacyjny 4	Wzmacnianie i rozbudowa sieci wsparcia w ramach systemu pieczy zastępczej
Wskaźniki produktu	<p>Całkowita liczba osób objętych wsparciem</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych)</p> <p>Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym</p> <p>Liczba opiekunów faktycznych/niefORMALNYCH objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie</p> <p>Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej</p> <p>Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba dzieci i młodzieży, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie</p> <p>Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie</p> <p>Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie</p> <p>Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług</p> <p>Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej</p> <p>Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu</p>
Cel operacyjny 5	Rozwój edukacji i świadomości społecznej w kwestii identyfikacji i przeciwdziałania zagrożeniom społecznym
Wskaźniki produktu	<p>Całkowita liczba osób objętych wsparciem</p> <p>Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu</p>
Cel operacyjny 6	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych
Wskaźniki produktu	<p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych)</p> <p>Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym</p> <p>Liczba opiekunów faktycznych/niefORMALNYCH objętych wsparciem w programie</p>

	<p>Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej</p> <p>Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie</p> <p>Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie</p> <p>Liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą objętych w projekcie wsparciem w zakresie poprawy dostępności zgodnie ze standardem dostępności</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej</p> <p>Liczba osób korzystających z usług środowiskowych w ramach wsparcia psychiatrycznego osób dorosłych</p> <p>Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług środowiskowych w ramach wsparcia psychiatrycznego osób dorosłych</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie</p> <p>Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie</p> <p>Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług</p> <p>Liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą, które poprawiły dostępność zgodnie ze standardem dostępności</p> <p>Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej</p>
Cel operacyjny 7	Stwarzanie przestrzeni do spotkań i aktywności, wzmacniających kooperację wśród mieszkańców subregionu
Wskaźniki produktu	<p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego</p> <p>Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego</p> <p>Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego</p> <p>Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem</p> <p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach</p> <p>Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem</p>
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
Cel operacyjny 8	Kreowanie atrakcyjności regionu przez integrację sektora turystyki z bogactwem kulturowym i środowiskowym obszaru
Wskaźniki produktu	<p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego</p> <p>Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego</p> <p>Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego</p> <p>Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem</p> <p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach</p> <p>Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem</p>
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
Cel operacyjny 9	Realizacja strategii transportowej promującej ekologiczne i efektywne rozwiązania komunikacyjne
Wskaźniki produktu	Liczba miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnościami w wybudowanych, przebudowanych lub doposażonych obiektach „parkuj i jedź”



	<p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Liczba przebudowanych i rozbudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych</p> <p>Liczba przebudowanych obiektów „parkuj i jedź”</p> <p>Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”</p> <p>Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych</p> <p>Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji pozamiejskiej</p> <p>Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego</p> <p>Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji pozamiejskiej</p> <p>Wspierana infrastruktura rowerowa</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba pojazdów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych, przebudowanych lub doposażonych obiektach „parkuj i jedź”</p> <p>Szacowana emisja gazów cieplarnianych</p>
Cel operacyjny 10	Opolskie na rowery do centrów usług i miejsc pracy
Wskaźniki produktu	<p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Wspierana infrastruktura rowerowa</p>
Wskaźniki rezultatu	Szacowana emisja gazów cieplarnianych
Cel operacyjny 11	Poprawa efektywności energetycznej na obszarze subregionu
Wskaźniki produktu	<p>Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej</p> <p>Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł OZE</p> <p>Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł OZE</p> <p>Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)</p> <p>Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z OZE</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE</p> <p>Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE</p> <p>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków</p> <p>Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE</p> <p>Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE</p> <p>Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne)</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Ilość wytworzonej energii cieplnej ze źródeł OZE</p> <p>Ilość wytworzonej energii elektrycznej ze źródeł OZE</p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej</p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i cieplnej</p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej</p> <p>Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)</p> <p>Szacowana emisja gazów cieplarnianych</p> <p>Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia cieplna)</p> <p>Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych</p>

	Szacowany roczny spadek emisji pyłu zawieszonego PM10
Cel operacyjny 12	Realizacja inicjatyw mających na celu przystosowanie regionu do przyszłych zmian klimatycznych
Wskaźniki produktu	<p>Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych</p> <p>Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof</p> <p>Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu</p> <p>Liczba inicjatyw dotyczących zielononiebieskiej infrastruktury</p> <p>Liczba kompleksowych kampanii edukacyjnych</p> <p>Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi mi pożarami</p> <p>Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów)</p>
Cel operacyjny 13	Ochrona gatunków i siedlisk oraz wsparcie dla systemów ekologicznych
Wskaźniki produktu	<p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Liczba obiektów infrastruktury na cele ukierunkowania ruchu turystycznego albo edukacji przyrodniczej</p> <p>Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody</p> <p>Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)</p> <p>Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną</p> <p>Liczba wspartych form ochrony przyrody</p> <p>Powierzchnia obszarów chronionych i cennych przyrodniczo innych niż Natura 2000 objętych działaniami ochronnymi i odtwarzającymi</p> <p>Powierzchnia obszarów Natura 2000 objętych środkami ochrony i odtworzenia</p> <p>Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony</p> <p>Powierzchnia wspieranych zrehabilitowanych gruntów</p> <p>Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Grunty zrehabilitowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną</p> <p>Liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne</p> <p>Liczba przedsięwzięć proekologicznych</p> <p>Liczba przedsięwzięć z zakresu ochrony przyrody wspartych w fazie przygotowawczej</p> <p>Ludność odnosząca korzyści ze środków na rzecz jakości powietrza</p> <p>Powierzchnia obszarów chronionych, dla których opracowano dokumenty planistyczne</p>
Cel operacyjny 14	Optymalizacja i modernizacja systemu zarządzania odpadami
Wskaźniki produktu	<p>Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów</p> <p>Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Odpady poddane recyklingowi</p> <p>Odpady zbierane selektywnie</p>
Cel operacyjny 15	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej



Wskaźniki produktu	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzenia ścieków Wydajność nowo wybudowanych lub zmodernizowanych instalacji oczyszczania ścieków
Wskaźniki rezultatu	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia
Cel operacyjny 16	Opolska Kultura i Turystyka czeka na Ciebie
Wskaźniki produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem

Ewaluacja

Ewaluacja opiera się na wynikach monitoringu oraz analizie stopnia realizacji wskazanych propozycji projektowych. Jej głównym zadaniem jest ocenienie jakości oraz skuteczności podejmowanych działań. Dzięki przeprowadzonej analizie możliwa jest weryfikacja oraz zdobycie wiedzy dotyczącej realizacji założeń Strategii. Może to prowadzić do poprawy procesu jej wdrażania poprzez dostosowanie zapisów w świetle wyników ewaluacji. Kluczowymi kryteriami oceny są skuteczność, efektywność, przydatność, trwałość oraz adekwatność.

Rekomendowanymi terminami przeprowadzenia ewaluacji jest rok 2026 (ewaluacja mid-term) i rok 2030 (ewaluacja ex-post). Podmiotem dokonującym ewaluacji mogą być zarówno podmioty wewnętrzne, jak i zewnątrz, niezależni eksperci (ewaluacja zewnętrzna).

Prowadzony monitoring oraz ewaluacja stanowią podstawę do wprowadzenia uzupełnień dokumentu oraz ewentualnych modyfikacji i zmian.

4.2 Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych uwzględniło tworzenie dwóch dokumentów: strategii ponadlokalnej oraz strategii IIT. Powyższe ma swoje odzwierciedlenie związane ze zmianami w zakresie struktury dokumentu strategii ponadlokalnej.

Pierwotne założenia zakładały, iż strategia ponadlokalna zawierała będzie komponent wdrożeniowy w postaci rozdziału opisującego komponent ZIT. Na etapie zatwierdzenia założeń nowego Programu FEO 2021-2027 otrzymano pismo w zakresie zmiany instrumentu terytorialnego z ZIT na IIT. Inne Instrumenty Terytorialne (IIT), jest to nowy instrument terytorialny, który wdrażany po raz pierwszy

jest w perspektywie 2021-2027. W województwie opolskim podejście terytorialne realizowane będzie poprzez zastosowanie instrumentu ZIT dla MOF Aglomeracji Opolskiej oraz IIT wspierających rozwój 4 Subregionów, w tym KSSOF.

Inne Instrumenty Terytorialne (IIT), stanowią instrument rozwoju terytorialnego, o którym mowa w art. 28 i art. 29 rozporządzenia ogólnego oraz w art. 9 i art. 11 rozporządzenia EFRR i Funduszu Spójności.⁶ IIT mogą być realizowane zgodnie z warunkami, które określa umowa partnerstwa na obszarach, które wyznaczone są przez właściwą instytucję zarządzającą. Istotą IIT w perspektywie 2021-2027 jest realizacja projektów zintegrowanych, przez które rozumie się przedsięwzięcia partnerskie, które mają na celu rozwiązywanie lub zaspokajanie potrzeb subregionu.

Przed rozpoczęciem formułowania dokumentu strategii ponadlokalnej przeprowadzono badania preferencji i potrzeb zarówno samorządów (wizyty studyjne, warsztaty) jak i partnerów społeczno-gospodarczych wybranych metodą kooptacji poprzez wybór najważniejszych organizacji oddziałujących na kształtowanie polityk lokalnych. Wyniki analiz pozwoliły na sprecyzowanie problemów społecznych oraz wskazały sposoby ich rozwiązywania. Wskazane wyniki mają także odzwierciedlenie w zakresie obszarów inwestycyjnych wskazanych finalnie w strategii IIT.

Wśród zaangażowanych podmiotów, którym zostały wysłane założenia w zakresie operacyjnym oraz wdrożeniowym strategii (projekt strategii ponadlokalnej oraz komponent ZIT znajdowały się:

- Związek Gmin Śląska Opolskiego z siedzibą w Opolu
- Związek Gmin „PROKADO” z siedzibą w Prószkowie
- Komunalny Związek Wodno-Ściekowy z siedzibą w Brzegu
- Związek Międzygminny Ślęza-Oława z siedzibą w Świętej Katarzynie (Przeworno)
- Związek Międzygminny „Czysty Region” z siedzibą w Kędzierzynie-Koźlu (Pawłowiczki)
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Białskiej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Wsi Prudnickiej
- Odnowa Wsi w Solcu
- Stowarzyszenie Dla Rozwoju i Integracji Mochowa „Razem Łatwiej”
- Stowarzyszenie “Odnowa Wsi Biedzychowice” w Biedzychowicach
- Samodzielne Koło Gospodyń Wiejskich w Raclawicach śląskich
- Fundacja Glogovia
- Polski Związekiem Niewidomych Okręg Opolski Koło Głubczyce
- Caritas Diecezji Opolskiej

⁶ Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027



- Towarzystwo Śpiewacze Ziemi Głubczyckiej z siedzibą w Głubczycach
- Stowarzyszenie O.P.P. Głubczycki Klub Abstynenta z siedzibą w Głubczycach
- Stowarzyszenie Głubczyckie Towarzystwo Muzyczne z siedzibą w Głubczycach
- STOWARZYSZENIE PRZECIW BIERNOŚCI
- Stowarzyszenie Przyjaciół Harcerstwa Ziemi Głubczyckiej z siedzibą w Głubczycach
- Opolskie Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt
- Stowarzyszenie Monar z siedzibą w Warszawie
- Stowarzyszenie Pożytku Publicznego im. Bronisławy Adamskiej Absolwentów I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza z siedzibą w Głubczycach
- Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych TACY SAMI ,
- Ludowy Klub Sportowy Karate - Do w Głubczycach
- Polskie Towarzystwo Kulturalne z siedzibą w Katowicach
- Ludowy Klub Sportowy SPARTA Głubczyce z siedzibą w Głubczycach
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Aktywni”
- Towarzystwo Przyjaciół Głuchołaz
- PTTK oddział Głuchołazy
- Gminny Ludowy Klub Sportowy Kamiennik
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kamienniku
- Zarząd Oddziału Gminnego Związku OSP RP w Kamienniku
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Płaskowyż Dobrej Ziemi”
- MGOKSiR Korfantów
- Fundacja „Przyszłość i Rozwój na Rzecz Gminy Korfantów”
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Villa VLOKMARI” we Włodarach
- Korfantowskie stowarzyszenie Oświatowe „Ekwan”
- OPS Korfantów
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Łambinowicach
- LGD Partnerstwo Borów Niemodlińskich
- KGW Malerzowice Wielkie
- STOWARZYSZENIE ROZWOJU WSI MAŃKOWICE
- Dariusz Nowaczyk STOWARZYSZENIE ROZWOJU WSI Lasocice i Piątkowice
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Biała Nyska
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Hajduki Nyskie
- Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Gminny Związek Ludowe Kluby Sportowe Nysa

- Nyska Regionalna Izba Gospodarcza
- Stowarzyszenie Paczkowski Uniwersytet III Wieku
- Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Paczkowie
- Polski Związek Wędkarski – Koło PZW Paczków
- PCK (Oddział Rejonowy w Otmuchowie)
- PZEiR (Oddział Rejonowy w Paczkowie)
- Samodzielne Koło Gospodyń Wiejskich w Prusinowicach,
- GMINNE ZRZESZENIE LUDOWE ZESPOŁY SPORTOWE W PAKOSŁAWICACH,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pakosławicach,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Harcerstwa w Głubczycach
- Stowarzyszenie Franciszkański Ośrodek Pomocy Dzieciom
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi
- OSP w Bogdanowicach
- Prudnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Stowarzyszenie Przyjaciół Liceum Ogólnokształcącego im. Adama ul. Mickiewicza
- Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze Oddz. Sudetów Wschodnich
- „Ja i Ty” Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Społeczeństwa
- Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi Łąka Prudnicka „Złoty Potok”
- Stowarzyszenie Odnowy Wsi Niemysłowice – „Bukowy Las”
- Stowarzyszenie Uniwersytet Złotego Wieku „Pokolenia”
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Sudetów Wschodnich
- Stowarzyszenie Miłośników Wsi Moszczanka w Moszczance
- Stowarzyszenie „Kultury i Edukacji Romów”
- "Nyskie Księstwo Jezior i Gór"
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Nysie Sp. z o. o.
- Stowarzyszenie Nyski Klub Biznesu
- Stowarzyszenie Rozwoju Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Jerzego Kozarzewskiego w Nysie
- Zakład Usług Komunalnych Baborów spółka z o.o
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Baborowie
- Gminny Ośrodek Kultury w Baborowie
- MIĘDZYKŁADOWY LUDOWY KLUB SPORTOWY „CZARNI” W OTMUCHOWIE
- JACHT KLUB „OPTY”
- MIĘDZYSZKOLNY KLUB SPORTOWY OTMUCHÓW
- UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „SPARTAKUS” OTMUCHÓW



- KOŁO OTMUCHOWSKIE TOWARZYSTWA POMOCY im. Św. BRATA ALBERTA
- POLSKI CZERWONY KRZYŻ OPOLSKI ZARZĄD OKRĘGOWY W OPOLU
- Stowarzyszenie na rzecz odnowy i rozwoju wsi "Góral Sidzina"
- KGW "Kresowiak" w Starym Grodkowie
- Samodzielne Koło Gospodyń Wiejskich w Sidzinie -
- Klub Sportowy "Ogrodnik Chróścina"
- Koło Gospodyń Wiejskich MAK Makowice
- Gminne Zrzeszenie "Ludowe Zespoły Sportowe"
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Szkoły w Dytmarowie
- KGW Jakubowiczanki,
- Stowarzyszenie na Rzecz Odnowy i Rozwoju Wsi Uciechowice,
- Stowarzyszenie LZS Orzeł Branice,

W kontekście art. 6. ust. 4 Ustawy na stronach internetowych i biuletynach informacji publicznej samorządów Subregionu Południowego udostępniona została informacja o prowadzeniu konsultacji społecznych wraz z udostępnieniem zarządzenia Zarządu Stowarzyszenia Subregion Południowy:

<http://bip.spnysa.nv.pl/a,22279,konsultacje-spoeczne-projektu-strategii-rozwoju-subregionu-poludniowego-na-lata-2021-2030.html>

Jako termin prowadzenia konsultacji wskazano: 5 września 2022 do 10 października 2022 r. Konsultacje przeprowadzone były w formie składania opinii i uwag za pomocą środków komunikacji elektronicznej i w formie papierowej. Składanie uwag było możliwe również podczas spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami samorządów Subregionu Południowego.

Spotkanie odbyło się 26.09.2022 r. o godz. 13:00 w siedzibie Stowarzyszenia Subregion Południowy, ul. Piastowska 33, 48-300 Nysa.

W ramach tych konsultacji otrzymano bezpośrednią formalną opinię od następujących podmiotów:

- Związek Międzygminny Czysty Region
- Koło Gospodyń z Kamiennika
- Partnerstwo Borów Niemodlińskich

W trakcie prac nad wyodrębnionym dokumentem wdrożeniowym – strategią IIT przeprowadzono dodatkowy nabór do listy partnerów społeczno-gospodarczych:

23.01 – 13.02.2023: https://www.powiat.nysa.pl/aktualnosc-9039-wlacz-sie-do-procesu-opracowania.html?fbclid=IwAR0MftQb1XXkSmnG3N6JB7PCxAo-a7YdmvX-CKMnNHytumEgiga_b7ww38Y

W ramach dodatkowego naboru zgłosiły się podmioty:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Lipnikach
- Klasztor Zakonu Braci Mniejszych Klasztor Franciszkanów, Nysa
- Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze Oddział W Głuchołazach
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Bialskiej,
- Koło Gospodyń Wiejskich Ławianki
- Ruch społeczny, Głubczyce

Wskazani partnerzy zostaną zaangażowani w proces konsultacyjny projektu dokumentu, który planowany jest w formie online lub w formie otwartego spotkania konsultacyjnego.

Rozdział, zostanie uzupełniony po zakończeniu procesu konsultacji.

4.3 Ocena oddziaływania na środowisko

Rozdział do uzupełnienia.



Załącznik nr 1 Uwarunkowania transportowe i komunikacyjnego Subregionu Południowego

Zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniu (UE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 datowanym na 24 czerwca 2021 roku oraz zapisami projektu Umowy Partnerstwa, głównym celem jest wzmocnienie komponentu diagnostycznego niniejszej Strategii Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2021-2030, koncentrując się na kwestiach związanych z mobilnością miejską i transportem. Efektywne podejście do działań związanych z transportem i mobilnością miejską w obszarze Subregionu Południowego, a także uzyskanie środków na skuteczną implementację planowanych projektów, wymaga posiadania odpowiednich dokumentów planistycznych, w tym planu zrównoważonej mobilności miejskiej. W związku z tym, istotnym aspektem jest odwołanie się do dokumentacji dotyczącej transportu niskoemisyjnego oraz mobilności miejskiej, które mają zastosowanie w ramach obszaru Subregionu Południowego.

Analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych

Jak wynika z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, na obszarze Subregionu Południowego znajduje się miasto Nysa, pełniące rolę ośrodka subregionalnego oraz miasta Prudnik i Głubczyce, które zdefiniowano jako ośrodki ponadlokalne.

Zgodnie z zapisami Planu Transportowego Województwa Opolskiego 2030, miasto Nysa wraz ze swoim obszarem funkcjonalnym określone zostało jako subregionalny biegun wzrostu. Wynika to z faktu, iż dla co drugiego pracującego w województwie opolskim, miejscem zatrudnienia były zakłady znajdujące się w Opolu, Brzegu, Kędzierzynie-Koźle, Kluczborku czy właśnie Nysie.

Subregion Południowy Województwa Opolskiego posiada specyficzne uwarunkowania transportowe i komunikacyjne, które charakteryzują się nie tylko ogólnymi cechami województwa, ale także indywidualnymi dla tego obszaru. Delimitacja Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w omawianym województwie wyróżnia na terenie Subregionu Południowego trzy MOF-y:

- Miejski Obszar Funkcjonalny z siedzibą w Nysie, w którego skład wchodzi miasto Nysa, gminy Głuchołazy, Otmuchów, Kamiennik oraz Pakosławice,
- Miejski Obszar Funkcjonalny z siedzibą w Prudniku, na który składa się obszar gminy Prudnik i Lubrza,
- Miejski Obszar Funkcjonalny z siedzibą w Głubczycach, obejmujący obszar gminy Głubczyce i Branice.

Ponadto wyszczególniono obszar znajdujący się poza poszczególnymi MOF-ami, obejmujący gminy: Paczków, Skoroszyce, Łambinowice, Korfantów, Biała, Głogówek, Baborów oraz Kietrz.

Analizując strukturę osadniczą, można stwierdzić, iż skupia się ona wokół siedzib poszczególnych MOF-ów. Istotnym aspektem, który wyróżnia subregion w kontekście województwa opolskiego, jest jego znacząca atrakcyjność turystyczna. Jak wykazują autorzy badania "Analiza walorów turystycznych powiatów i ich otoczenia bezpośredniego" przeprowadzonego w 2017 roku przez Główny Urząd Statystyczny (Notatka informacyjna, Warszawa, 20.12.2017), powiat nyski plasuje się na 17. miejscu w Polsce pod względem wskaźnika atrakcyjności turystycznej⁷.

Sieć komunikacyjna na obszarze Subregionu Południowego

Sieć drogowa

Sprawna operatywność całego Subregionu Południowego ściśle związana jest z efektywnością systemu transportowego oraz jego dostępnymi połączeniami. Przeprowadzając analizę istniejącej infrastruktury komunikacyjnej omawianego terenu, można zauważyć, że tworzy ją złożona sieć dróg i linii kolejowych.

Wśród kluczowych arterii komunikacyjnych wymienić można następujące drogi:

- DK38 (granica państwa (Czechy) – Pietrowice - Głubczyce – Kędzierzyn Koźle),
- DK40 (granica państwa (Czechy) – Głuchołazy – Prudnik – Kędzierzyn Koźle – Ujazd – Pyskowice),
- DK41 (Nysa – Prudnik – Trzebinia – granica państwa),
- DK46 (Kłodzko – Otmuchów – Nysa – Niemodlin – Opole – Częstochowa),
- DW401 (Droga 94 – Grodków – Skoroszyce – Pakosławice),
- DW405 (Niemodlin – Tułowice – Korfantów),
- DW406 (Nysa – Jasienica Dolna – Włostowa),
- DW407 (Nysa – Korfantów – Łącznik),
- DW411 (Nysa – Głuchołazy – granica państwa),
- DW414 (Droga 45 – Rogów Opolski – Droga 409),
- DW416 (Droga 45 – Głogówek – Głubczyce – Kietrz – Racibórz),
- DW417 (Droga 40 – Klisino – Szonów – Szczyty – Racibórz),
- DW489 (Droga 46 – Droga 41).

W analizie dostępności drogowej przeprowadzonej w ramach planu zagospodarowania przestrzennego województwa, istotnym priorytetem dla regionu jest zapewnienie sprawnego połączenia między obszarem województwa a jego stolicą regionalną, czyli miastem Opolem.

Funkcjonowanie autostrady A4 oddziałuje na tę kwestię, skutkując tym, że odległe fragmenty tego regionu, takie jak gminy Grodków, Skarbimierz, Strzelce Opolskie czy Leśnica, położone w sąsiedztwie

⁷ Wskaźnik WAK uwzględnia wpływ otoczenia i poprawkę transgraniczną.



węzłów autostradowych, korzystają z lepszych połączeń z Opolem w porównaniu do obszarów bardziej usytuowanych wzdłuż autostrady, jak np. gminy Łambinowice i Korfantów, które napotykałyby utrudnienia w dostępie do autostrady.

Do kluczowych inwestycji mających istotne znaczenie dla efektywnego funkcjonowania Subregionu Południowego zalicza się planowaną budowę obwodnicy Nysy (w ciągu drogi wojewódzkiej nr 411 i 489) oraz obwodnicy miejscowości Głogówek (w ciągu drogi wojewódzkiej nr 416). W celu pozyskania środków zewnętrznych na realizację tych inwestycji, w 2021 roku złożono stosowne wnioski w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

Do pozostałych działań skierowanych do realizacji przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w perspektywie do roku 2027 zaliczyć można rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 416 w miejscowości Szonów (gmina Głogówek), rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 411 na odcinku Przełęk – Głuchołazy, rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 407 na odcinku Łącznik – Korfantów oraz rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 416 na odcinku Głubczyce – Sady – Kietlice.

Wśród inwestycji planowanych na drogach krajowych, będących w zarządzie GDDKiA oddział w Opolu, zaliczyć należy budowę obwodnicy Głubczyc, Grobnik w ciągu drogi krajowej nr 38, realizacja działania ma mieć miejsce w ramach Programu budowy 100 obwodnic na lata 2020-2030.

Transport publiczny – komunikacja autobusowa

Komunikacja autobusowa na terenie Subregionu Południowego skupia się wokół miast powiatowych, tj. Nysy, Prudnicka i Głubczyc.

Nysa

Największymi podmiotami zajmującymi się transportem zbiorowym jest PKS Nysa Sp. z o.o. oraz MZK W Nysie Sp. z o.o. **PKS Nysa Sp. z o.o.** obsługuje łącznie 22 linie autobusowe o łącznej liczbie 434 przystanków. Dzięki funkcjonowaniu przewoźnika, z Nysy dostać się można nie tylko do na obszar wszystkich gmin powiatu, ale także poza jego obszar, nawet do stolicy województwa – Opolu.

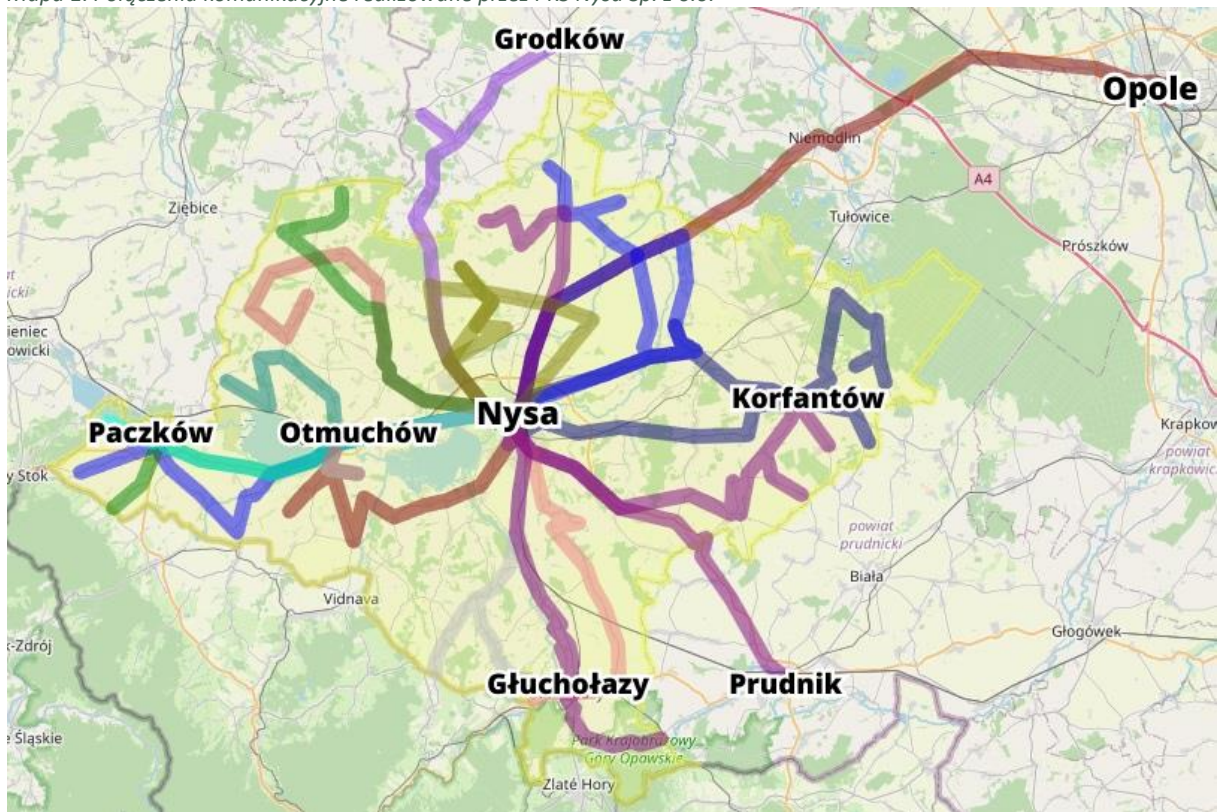
Poszczególne połączenia realizowane są na trasach:

- Linia nr 27 - Nysa D.A. – Zwierzyniec,
- Linia nr 28 - Nysa D.A. – Prudnik D.A.,
- Linia nr 101 - Nysa D.A. – Pokrzywna I,
- Linia nr 102 - Nysa D.A. – Głuchołazy, ul. Jagiellońska,
- Linia nr 103 - Nysa D.A. – Głuchołazy P. DW.,
- Linia nr 104 – Nysa D.A. – Szklary I/pętla,
- Linia nr 105 – Nysa D.A. – Goworowice,
- Linia nr 107 - Nysa D.A. – Zwierzyniec,

- Linia nr 108 – Nysa D.A. – Kozielno II,
- Linia nr 109 – Nysa D.A. – Lubiatów II/Kościół,
- Linia nr 110 – Nysa D.A. – Gościce III,
- Linia nr 111 – Nysa D.A. – Dziewiętlice,
- Linia nr 112 – Nysa D.A. – Nysa D.A.,
- Linia nr 113 – Nysa D.A. – Nysa D.A.,
- Linia nr 114 – Nysa D.A. – Czarnolas IV,
- Linia nr 115 – Nysa D.A. – Chróścina/Szkoła,
- Linia nr 116 – Nysa D.A. – Nysa D.A.,
- Linia nr 118 – Nysa D.A. – Nysa D.A.,
- Linia nr 119 – Nysa D.A. – Kuźnica Ligocka I,
- Linia nr 120 – Nysa D.A. – Puszcyna,
- Linia nr 123 – Nysa ul. Piłsudskiego – Opole D.A.,
- Linia nr 126 – Nysa D.A. – Grodków ul. Warszawska P. DW.

Schematyczny przebieg połączeń autobusowych realizowanych przez PKS Nysa Sp. z o.o. przedstawia poniższa mapa.

Mapa 1. Połączenia komunikacyjne realizowane przez PKS Nysa Sp. z o.o.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.pksnysa.pl/>

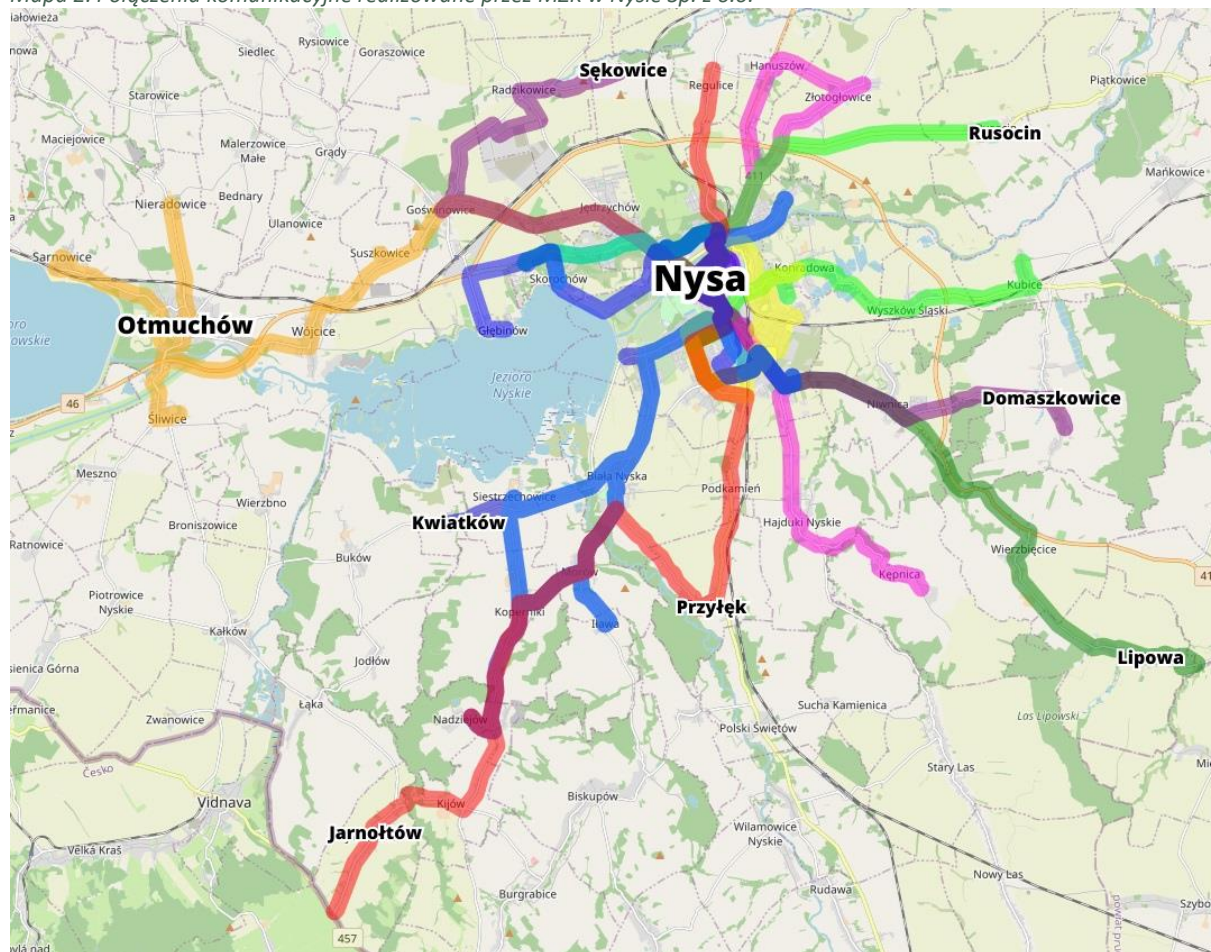


MZK w Nysie Sp. z o.o. obsługuje łącznie 12 linii, o łącznej liczbie 178 przystanków. Przebieg poszczególnych tras przejazdu autobusów w ramach ich funkcjonowania opisano poniżej:

- Linia E – Piłsudskiego – Centrum Przesiadkowe,
- Linia nr 1 – Jarnołtów Pętla II – Regulice Pętla,
- Linia nr 2 – Zajeżdźnia – Głębinów Pętla,
- Linia nr 3 – Lipowa Pętla – Skorochów Parking,
- Linia nr 4 – Kępnicza Pętla II – Hanuszów,
- Linia nr 5 – Zajeżdźnia – Otmuchów Pętla,
- Linia nr 6 – Kubice Pętla – Rusocin,
- Linia nr 7 – Domaszkowice Pętla – Sękowice Pętla,
- Linia nr 8 – Iława Pętla – Aleja WP 4 Pętla,
- Linia nr 9 – Konradowa Pętla – Konradowa Pętla 1,
- Linia nr 12 – Iława Pętla – Aleja WP 4 Pętla,
- Linia nr 14 – Zajeżdźnia – Skorochów Parking.

Analizując przebieg linii komunikacyjnych obsługiwanych przez MZK Nysa Sp. z o.o., stwierdzić można, iż realizowany przez przedsiębiorstwo transport zbiorowy obejmuje głównie obszar miasta Nysa oraz gminy Otmuchów. Połączenia autobusowe realizowane przez MZK w Nysie Sp. z o.o. zostały przedstawione w sposób poglądowy na poniższej mapie.

Mapa 2. Połączenia komunikacyjne realizowane przez MZK w Nysie Sp. z o.o.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://mzk.nysa.pl/mapa/>

Oprócz opisanych powyżej podmiotów prowadzących działalność w zakresie komunikacji zbiorowej na terenie powiatu nyskiego występują również inne, mniejsze firmy przewozowe, które pełnią usługi transportowe przy wykorzystaniu busów i mini autobusów. Dzięki ich funkcjonowaniu istnieje możliwość bezpośredniego dostępu do każdego sołectwa w obrębie gminy Nysa oraz do sąsiednich miejscowości, takich jak między innymi: Otmuchów, Paczków, Głuchołazy, Prudnik, Korfantów, Grodków, a także: Kłodzko, Opole i Wrocław.

Prudnik

Na terenie miasta Prudnik funkcjonuje bezpłatna komunikacja autobusowa. W ramach dwóch funkcjonujących linii skorzystać można z 39 przystanków. W 2022 roku usługi bezpłatnego transportu zbiorowego realizowane były przez firmę „FOX” z Głogówka. Na terenie Prudnika funkcjonuje również komunikacja pozamiejska, która administrowana jest przez Związek Powiatowo-Gminny „Pogranicze”. Komunikacja pozamiejska obejmuje obszar dwóch powiatów (powiatu głubczyckiego i prudnickiego). Na terenie powiatu prudnickiego funkcjonują następujące linie komunikacyjne:

- 3003 Głuchołazy – Kędzierzyn Koźle – Raclawice Śląskie,
- 3008 Korfantów – Prudnik przez Rzymkowiec,



- 3009 Prudnik – Prudnik przez Gryżów,
- 3011 Głogówek – Głogówek przez Klisino,
- 3012 Głogówek – Kędzierzyn Koźle przez Wróblin, Biedrzychowice,
- 3016 Prudnik – Głuchołazy przez Skowronków,
- 3017 Nysa - Prudnik przez Rudziczkę,
- 3018 Prudnik - Krapkowice przez Moszna,
- 3020 Prudnik-Głuchołazy przez Pokrzywna,
- 3021 Głuchołazy – Prudnik przez Wierzbiec,
- 3023 Głuchołazy-Opole przez Wierzbiec, Prudnik, Dębina,
- 3024 Głuchołazy-Opole przez Pokrzywna, Prudnik, Dębina,
- 3025 Głuchołazy – Opole przez Górka Prudnicka,
- 3026 Prudnik - Prudnik przez Korfantów,
- 3101 Biała - Prudnik przez Prężynka,
- 3103 Prudnik-Prudnik przez Trzebina Czyżowice,
- 3104 Prudnik – Prudnik przez Mieszkowice,
- 3105 Prudnik – Wieszczyzna przez Dębowiec,
- 3106 Głogówek – Prudnik przez Wierzch, Krzyżkowice,
- 3107 Dobroszewice – Lubrza przez Słoków,
- 3108 Prudnik – Prudnik przez Trzebina, Dytmarów,
- 3109 Głogówek – Prudnik przez Gostomia,
- 3110 Prudnik – Biała przez Śmicz,
- 3112 Głogówek - Głogówek przez Solec, Zawada,
- 3113 Głogówek – Głogówek przez Mionów,
- 3114 Głogówek – Głogówek przez Zawada,
- 3116 Głogówek – Głogówek przez Głogowiec, Szonów, Kazimierz,
- 3117 Głogówek - Głogówek przez Kierpień, Mionów, Solec, Zawada,
- 3120 Dzierżysławice – Nowe Kotkowice przez Głogówek,
- 3121 Głogówek – Twardawa przez Biedrzychowice,
- 3122 Głogówek-Prudnik przez Wierzch,
- 3123 Prudnik – Prudnik przez Biała, Prężynka,
- 3124 Prudnik – Prudnik przez Szybowice,
- 3125 Górka Prudnicka – Prudnik przez Biała, Lubrza,
- 3126 Głogówek-Prudnik przez Raławice,
- 3127 Prudnik-Prudnik, Biała, Chrzelice,
- 3128 Głogówek- Prudnik przez Wilków, Biała.

Głubczyce

Na terenie miasta Głubczyce funkcjonuje PKS Głubczyce Sp. z o.o. Administruje on 5 przystanków: Głubczyce D.A., Baborów, Branice, Głogówek, Kietrz. Z przystanków tych można podróżować w kierunku poszczególnych gmin powiatu, a także gmin będących spoza jego obszaru, m.in. do takich ośrodków miejskich jak Opole czy Racibórz. W ramach transportu pozamiejskiego, którego organizatorem jest Związek Powiatowo-Gminny „Pogranicze”, na terenie powiatu głubczyckiego funkcjonują następujące linie komunikacyjne:

- 1008 Głubczyce – Głubczyce p. Kietrz, Pilszcz,
- 1009 Kietrz – Głubczyce p. Pilszcz, Włodzienin,
- 1016 Głubczyce – Nowy Rożnów przez Pomorzowice,
- 1021 Nasiedle – Głubczyce przez Dzbańce,
- 1024 Głubczyce – Opawica przez Równe,
- 1026 Głubczyce – Głubczyce przez Braciszów,
- 1030 Głubczyce – Głubczyce p. Grudynia Wielka,
- 1039 Dzierżkowice – Głubczyce przez Dzbańce,
- 1044 Kietrz – Głubczyce przez Czerwonków, Boguchwałów,
- 1050 Głubczyce – Dziećmarów przez Widok,
- 1056 Głubczyce – Bogdanów przez Nowa Wieś G.,
- 1062 Klisino – Głubczyce przez Lisięcice,
- 1101 Głubczyce – Racibórz, pl. Konstytucji przez Dzielów, Świetlica
- 1102 Głubczyce – Racibórz, pl. Konstytucji przez Boguchwałów, Kietrz
- 1103 Głubczyce – Racibórz, pl. Konstytucji przez Branice, Ludmierzyce, Kietrz
- 1104 Głubczyce – Głubczyce przez Pilszcz,
- 1107 Głubczyce – Kietrz przez Uciechowice,
- 1108 Głubczyce – Dzierżkowice przez Branice,
- 1109 Głubczyce – Głubczyce przez Opawica, Widok
- 2004 Wojnowice – Dzierżysław przez Kietrz,
- 2012 Dzierżkowice – Branice przez Wysoka.

Z uwagi na wspólnego administratora przejazdów pozamiejskich w powiecie głubczyckim i prudnickim, na terenie ww. powiatów funkcjonują również linie wspólne, umożliwiające przemieszczanie się pomiędzy poszczególnymi gminami w ich obrębie. Są to linie:

- 1019 Głubczyce – Wrocław przez Prudnik,
- 1033 Głogówek – Głubczyce przez Kazimierz,



- 1105 Kietrz – Opole przez Nowa Cerekwia,
- 1106 Kietrz – Opole przez Branice,
- 3022 Prudnik – Głubczyce przez Raławice.

Na terenie gminy Prudnik i Głubczyce usługi transportowe realizowane są także przez PKS Opole Sp. z o.o., PKS Głubczyce Sp. z o.o., PKS Nysa Sp. z o.o., PKS Strzelce Opolskie Sp. z o.o. Transport zbiorowy realizowany przez te podmioty dotyczy głównie połączenia miasta z pozostałymi gminami i miastami Subregionu Południowego, a także stolicy województwa – Opola.

V.1.1.2 Sieć kolejowa

Przez obszar Subregionu Południowego przebiega 10 linii kolejowych:

- nr 137 Legnica – Jawor – Jaworzyna Śląska – Świdnica – Kamieniec Żąbkowicki – Nysa – Prudnik – Kędzierzyn Koźle – Gliwice – Katowice,
- nr 177 Racibórz – Głubczyce (na odcinku od 24,5 km linia jest wyłączona z eksploatacji),
- nr 194 Pietrowice – Kietrz (nieczynna dla ruchu pasażerskiego, funkcjonujący ruch towarowy),
- nr 259 Otmuchów – Dziewiętlice (linia nieczynna, torowisko rozebrano),
- nr 287 Opole Zachodnie – Szydłów – Tułowice – Łambinowice – Nysa,
- nr 288 Nysa – Grodków – Brzeg,
- nr 294 Głubczyce – Raławice Śląskie (linia wyłączona z eksploatacji),
- nr 306 Krapkowice – Prudnik,
- nr 313 Otmuchów – Przeworno (linia nieczynna, torowisko rozebrano),
- nr 328 Nysa – Podkamień – Biała Nyska – Koperniki – Buków – Łąka.

Mapa 3. Sieć linii kolejowej na terenie Subregionu Południowego i gmin ościennych.



źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://mapa.plk-sa.pl/>

Transport publiczny – komunikacja kolejowa

Na terenie Subregionu Południowego pasażerskie połączenia kolejowe obsługiwane są przez spółkę Polregio S.A. Umowa określająca warunki współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem a Samorządem Województwa Opolskiego podpisana została dnia 13 grudnia 2020 roku i obowiązuje do 14 grudnia 2030 roku. Regionalna komunikacja kolejowa na terenie Subregionu Południowego odbywa się na trasach:

- Opole – Nysa, przebieg trasy: Opole Główne – Opole Zachodnie; Opole Chmielowice; Komprachcice; Szydłów; Tułowice; Sowin; Łambinowice; Budziszowice; Jasienica Dolna; Mańkowice; Kubice; Wyszaków Śląski; Nysa Wschodnia– Nysa,
- Kędzierzyn Koźle – Nysa, przebieg trasy: Kędzierzyn Koźle– Kędzierzyn Koźle Przystanek; Kędzierzyn Koźle Zachodnie; Pokrzywnica; Twardawa; Głogówek; Raclawice Śląskie; Dytmarów; Prudnik; Szybowice; Nowy Las; Nowy Świętów – Nysa,
- Nysa – Wrocław, przebieg trasy: Nysa – Myśliczyn; Pakosławice; Skoroszyce; Chróścina Nyska; Stary Grodków; Grodków Śląski; Lipowa Śląska; Czeska Wieś; Olszanka; Brzeg; Lipki – granica woj. Wrocław Główny,



- Nysa – Głuchołazy Miasto, przebieg trasy: Nysa – Nowy Świątów; Głuchołazy – Głuchołazy Miasto (Mikulovice),
- Nysa – Kłodzko Główne, przebieg trasy: Nysa – Goświnowice; Wójcice; Otmuchów; Otmuchów Jezioro; Paczków – granica woj. Kłodzko Główne.

Przebieg tras kolejowych obsługiwanych przez POLREGIO S.A. przedstawia poniższa mapa.

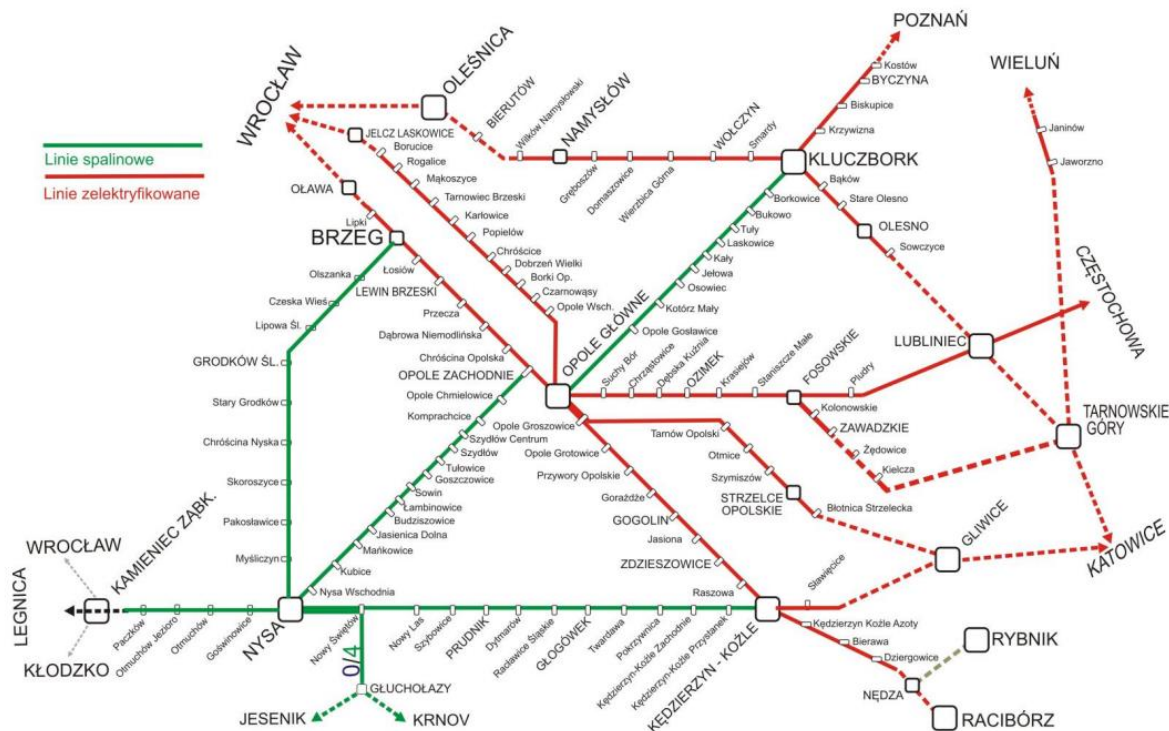
Mapa 4. Połączenia kolejowe POLREGIO S.A. w obrębie Subregionu Południowego.



źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://polregio.pl/pl/rozklad-jazdy-i-mapa-polaczen/mapa-polaczen/>

Na terenie Subregionu Południowego transport kolejowy odbywa się w oparciu o linie spalinowe, informacje na temat poszczególnych stacji oraz możliwości kontynuacji podróży poza obszar opisywanego Subregionu lub województwa przedstawia poniższa mapa.

Mapa 5. Regionalna komunikacja kolejowa na terenie Subregionu Południowego i województwa opolskiego.



źródło: POLREGIO S.A.

Podsumowanie

Na obszarze Południowego Subregionu działa rozbudowana sieć komunikacji zbiorowej, oparta głównie na środkach transportu autobusowego oraz kolejowym. Infrastruktura ta obejmuje zarówno węzły autobusowe, jak i stacje kolejowe, które obsługują podróże na skalę lokalną, regionalną oraz dalekobieżną. Jako dobrą praktykę zapobiegania wykluczeniu transportowemu należy wskazać funkcjonującą na terenie miasta Prudnika bezpłatną komunikację autobusową, w ramach której działają dwie funkcjonujące linie, obsługujące 39 przystanków.

Braki w infrastrukturze przystankowej oraz połączeniach komunikacyjnych w północnej części Subregionu Południowego (obszar gmin Biała, Głogówek, Korfantów, Łambinowice, Pakośćawice, Skoroszyce), a także na terenie gmin Paczków, Baborów i Kietrz, czyli obszarach poza Miejskimi Ośrodkami Funkcjonalnymi, stanowią istotne przeszkody, które znacząco wpływają na efektywność komunikacji publicznej i ogólnie na transport zbiorowy w tym obszarze.

Analizując wyniki badań ankietowych, które realizowane były na potrzeby opracowania niniejszej Strategii, można stwierdzić, iż aż 64% respondentów oceniło stan infrastruktury drogowej jako zły albo bardzo zły. Około 49% ankietowych wyraziło niezadowolenie z dostępności i ilości miejsc parkingowych, natomiast 50% respondentów oceniło skomunikowanie obszaru Subregionu Południowego jako niedostateczne. Niestety, aż 69% ankietowanych stwierdziło, iż infrastruktura rowerowa jest w złym lub bardzo złym stanie. Należy zaznaczyć, iż najwięcej negatywnych ocen wystawiły osoby zamieszkujące



takie gminy jak Biała, Głogówek, Korfantów, Łambinowice, Pakość i Skoroszyce. Zdiagnozowane obszary problemowe zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2 Obszary problemowe posiadające wpływ na potencjał infrastruktury transportowej⁸.

Lp.	Obszar problemowy	Uzasadnienie
1	Niedostateczna dostępność transportowa na obszarach wiejskich	Ograniczony dostęp do transportu, zwłaszcza w obszarach wiejskich, prowadzi do spadku zainteresowania mieszkańców komunikacją publiczną.
2	Niewystarczający stan istniejącej infrastruktury	Stan oraz jakość infrastruktury transportowej stanowią kluczowe wskaźniki oceny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Te elementy pełnią także istotną rolę w determinowaniu tempa wzrostu ekonomicznego, tworząc korzystne warunki dla procesów rozwojowych. Niemniej jednak, opóźnienia w realizacji inwestycji infrastrukturalnych, wynikające z ograniczeń finansowych, negatywnie wpływają na konkurencyjność oraz tempo wzrostu gospodarczego Subregionu Południowego. Mimo podejmowanych regularnie wysiłków w obszarze modernizacji, infrastruktura transportowa wciąż pozostaje narażona na procesy degradacji, charakteryzując się występowaniem luk oraz przerw w ciągłości sieci.
3	Brak obwodnic Nysy, Głogówka i Głubczyc	Budowa obwodnic umożliwi separację ruchu spoza terenów zabudowanych, prowadząc do zmniejszenia obciążenia związanego z ruchem tranzytowym. Ponadto, ta inicjatywa przyczyni się do poprawy jakości środowiska oraz stworzy korzystne warunki sprzyjające ograniczeniu liczby zdarzeń kolizyjnych na drogach.
4	Ryzyko wystąpienia powodzi	Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, zagrożenia powodziowe dotyczą takich gmin jak Branice, Głogówek, Głubczyce, Głuchołazy, Kietrz, Korfantów, Lubrza, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Prudnik, Skoroszyce – tj. 13 z 18 gmin należących do obszaru Subregionu Południowego. Główne priorytety rozwoju w obszarach narażonych na ryzyko powodzi powinny być skupione na kilku istotnych obszarach. Przede wszystkim, kluczowym celem jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa przestrzeni oraz mieszkańców. W celu osiągnięcia tego celu, konieczne jest podejmowanie działań skierowanych na ochronę przed powodzią oraz zachowanie integralności środowiska naturalnego. Jednocześnie, istotnym priorytetem jest dążenie do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju gospodarczego w tym obszarze.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PTWO 2030.

Zrealizowane inwestycje drogowe i kolejowe

Możliwość poprawy stanu infrastruktury transportowej oraz rozwinięcia mobilności w Subregionie Południowym związana jest z wyznaczeniem celów inwestycyjnych i ich efektywną realizacją. Obszar ten obecnie doświadcza wdrażania nowych rozwiązań i usprawnień, które przyczyniają się do zwiększenia mobilności. W ramach tych działań istotne inwestycje zostały zestawione w poniższej tabeli.

⁸ Na podstawie PTWO 2030.

Tabela 3 Kluczowe inwestycje drogowe zrealizowane do roku 2022.

Lp.	Realizator	Zakres realizacji	Źródło dofinansowania
1.	Powiat Nyski	Przebudowa drogi powiatowej nr 1680 O na odcinku Wyszków Śląski - Konradowa	RFRD
2.		Przebudowa odcinków dróg powiatowych nr 16680. 16530, 1654 O	RFRD
3.		Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1663 O na odcinku obwodnica Nysy - Radzikowice	RFRD
4.		Przebudowa drogi powiatowej 1632 O i przebudowa dróg gminnych 106970 O i 106974.	RPO WO
5.	Powiat Prudnicki	Przebudowa drogi powiatowej nr 1206 O relacji Biała - Sowin na odcinku km 0+000 wraz ze skrzyżowaniem z ul. Nyską w Białej do miejscowości Górka Prudnicka w km 5+530 wraz z infrastrukturą towarzyszącą	RFRD
6.		Przebudowa drogi powiatowej nr 1615 O zapewniającej bezpośredni dostęp do granicy państwa. Przewidziano przebudowę odcinka drogi o długości 5,65829 km.	RPO WO
7.		Budowa drogi gminnej nr 106821 O w ciągu ul. Kaczkowskiego i Brodzińskiego w Nysie, stanowiącej bezpośrednie połączenie z terenami inwestycyjnymi. Przewidziano budowę odcinka drogi o długości 1,0202 km.	RPO WO
8.		Budowa drogi gminnej nr 107262 O w ciągu ul. Przemysłowej w Prudniku, stanowiącej bezpośrednie połączenie z terenami inwestycyjnymi. Przewidziano budowę odcinka drogi o długości 0,513 km.	RPO WO
9.	Powiat Głubczycki	Przebudowa drogi powiatowej nr 12010 na odcinku Głubczyce - Bogdanowice (km 0+000 do km 4+440)	RPO WO
10.	Gmina Nysa	Budowa dróg i uzbrojenia podziemnego Regionalnego Parku Przemysłowego WSSE „Invest-Park” na terenie Gminy Nysa, w obrębach wsi Radzikowice i Goświnowice – Etap I	RPO WO
11.		Centrum Przesiadkowe w Nysie - przebudowa ulic: Kolejowa, Wrocławska, Rynek, Celna wraz z inteligentnym systemem transportu i zakupem taboru niskoemisyjnego.	RPO WO
		Budowa drogi na terenie po byłym poligonie przy ul. Orłąt Lwowskich	
12.	Gmina Głuchołazy	Wdrożenie kompleksowej Strategii Niskoemisyjnej w Subregionie Południowym	RPO WO

źródło: Opracowanie własne na podstawie MPTO 2030 i mapadotacji.gov.pl



Obok wyżej wymienionych projektów, które otrzymały wsparcie z funduszy Unii Europejskiej, poszczególne gminy wchodzące w skład Subregionu Południowego przeprowadzały liczne inwestycje drogowe na swoich obszarach. Te inicjatywy przyczyniły się do poprawy kondycji istniejącej infrastruktury, wprowadzenia nowych połączeń komunikacyjnych oraz stworzenia dodatkowych miejsc parkingowych. Efektem tych działań było także wprowadzenie zasad transportu o niskiej emisji.

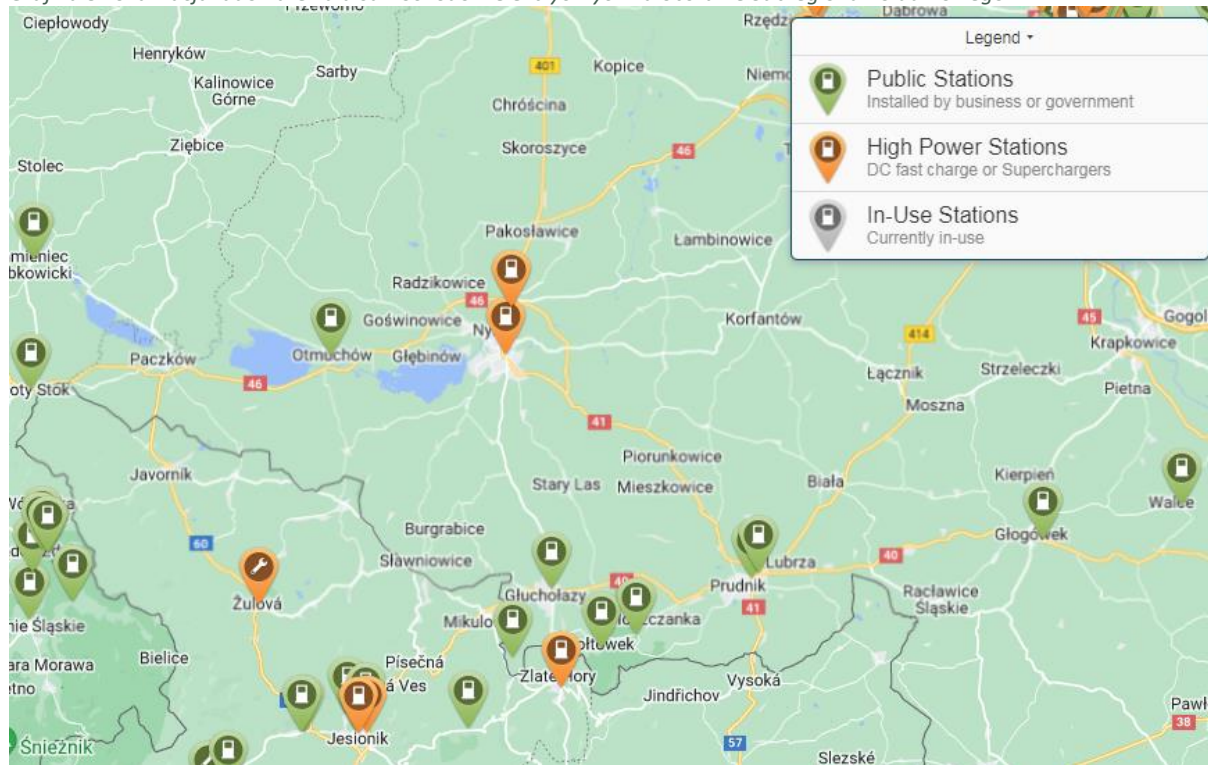
Elektromobilność

Biorąc pod uwagę stacje ładowania pojazdów o mocach pomiędzy 150-350 kW, stwierdzono, iż na terenie Subregionu Południowego znajduje się łącznie 12 punktów ładowania pojazdów elektrycznych.

W celu zminimalizowania negatywnych skutków transportu drogowego dla środowiska, konieczne jest podejmowanie działań mających na celu polepszenie dostępności ogólnodostępnej infrastruktury do ładowania pojazdów elektrycznych. Zgodnie z danymi z końca lipca 2022 roku, w Polsce było już zarejestrowanych ogółem 52 881 pojazdów osobowych i użytkowych z napędem elektrycznym. W ciągu pierwszych siedmiu miesięcy 2022 roku liczba ta wzrosła o 14 098 egzemplarzy, co stanowi aż 44% więcej niż w analogicznym okresie w roku 2021⁹. Te dane świadczą o dynamicznym tempie rozwoju rynku elektromobilności, co z kolei wymaga stworzenia odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego dla utrzymania tego trendu rozwojowego również na terenie Subregionu Południowego.

⁹ Licznik elektromobilności, PZPM i PSPA za: www.pspa.com.pl

Grafika 3 Lokalizacja ładowarek dla samochodów elektrycznych na obszarze Subregionu Południowego.



Źródło: www.elektrowoz.pl/ladowarki.

W celu maksymalnej efektywności wykorzystania pojazdów elektrycznych w komunikacji miejskiej, konieczne jest nie tylko ładowanie ich baterii podczas nocnego postoju w bazie transportowej, ale także umożliwienie błyskawicznego, wysokowydajnego doładowania w krótkich przerwach między kursami. Dlatego też, planowane inwestycje obejmują instalację dwustanowiskowych ładowarek do wolnego ładowania na istniejących placach postojowych w zajezdniach oraz ładowarek z pantografem odwróconym do szybkiego ładowania na specjalnych stanowiskach postojowych w obszarach pętli autobusowych.

Transport lotniczy

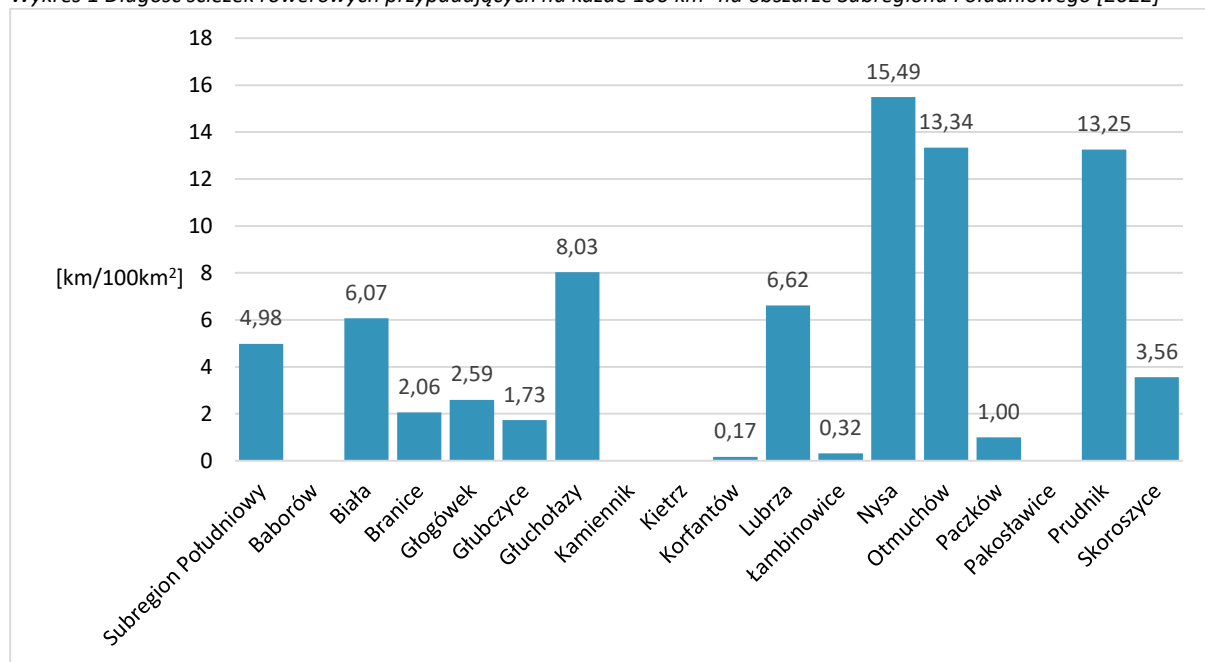
W zakresie transportu lotniczego w najmniejszej odległości znajduje się Port Lotniczy we Wrocławiu. Jest on oddalony od Nysy o 93 km. Na drugim miejscu jest Port Lotniczy w Pyrzowicach, oddalony o około 169 km. Odległość od warszawskiego Portu Lotniczego (Lotnisko Chopina) wynosi ponad 442 km.



Transport rowerowy

Długość dróg dla rowerów¹⁰ przypadających na każde 100 km² na obszarze Subregionu Południowego wynosi 4,98 km. Jest to wartość niższa niż średnia ogólnopolska, która wynosi 6,24 km na 100 km². Na omawianym terenie są rozproszone i koncentrują się głównie na obszarze gmin miejsko-wiejskich: Nysa, Otmuchów i Prudnik. Zagęszczenie ścieżkami rowerowymi w gminie Nysa wynosi 15,49 km na 100 km², w gminie Otmuchów 13,34 km/100 km², a w gminie Prudnik 13,25 km/100 km². W pozostałych gminach waha się od 0,17 do 8,03.

Wykres 1 Długość ścieżek rowerowych przypadających na każde 100 km² na obszarze Subregionu Południowego [2022]



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wspierając promocję istniejących szlaków rowerowych, Samorząd Województwa Opolskiego przygotował „Przewodnik rowerowy po wybitnych trasach rowerowych” w ramach inicjatywy o nazwie Opolskie na rowery. W zestawieniu najatrakcyjniejszych tras rowerowych uwzględniono trasy biegnące przez obszar gmin wchodzących w skład Subregionu Południowego.

Należą do nich trasa „Z Głubczyc do Kietrza”, której rozpoczęcie ma miejsce w centrum Głubczyc, następnie przebiega przez oddalony o 13,2 km Baborów i finalnie prowadzi do Kietrza. Długość odcinka między Baborowem i Kietrzem wynosi 14,1 km, a sama trasa określana jest mianem trudnej. Przebieg trasy obrazuje poniższa mapa.

¹⁰ Zgodnie z definicją GUS: Droga dla rowerów (ścieżka rowerowa) - droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi (ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450).

Mapa 6. Przebieg trasy rowerowej „Z Głubczyca do Kietrza”.



Źródło: <https://www.opolskie.pl/36897-2/przewodnik-rowerowy/>

Kolejną trasą rowerową, która przebiega przez teren Subregionu Południowego jest trasa o nazwie „Z Prudnika do Mosznej aleją lipową”. Trasa rozpoczyna się na prudnickim rynku, następnie, po 20,5 km dociera do Mosznej. Z uwagi na fakt, iż praktycznie na całej długości trasa biegnie drogami asfaltowymi, określona została jako bardzo łatwa. Jej przebieg przedstawiono poniżej.

Mapa 7. Przebieg trasy rowerowej „Z Prudnika do Mosznej”.



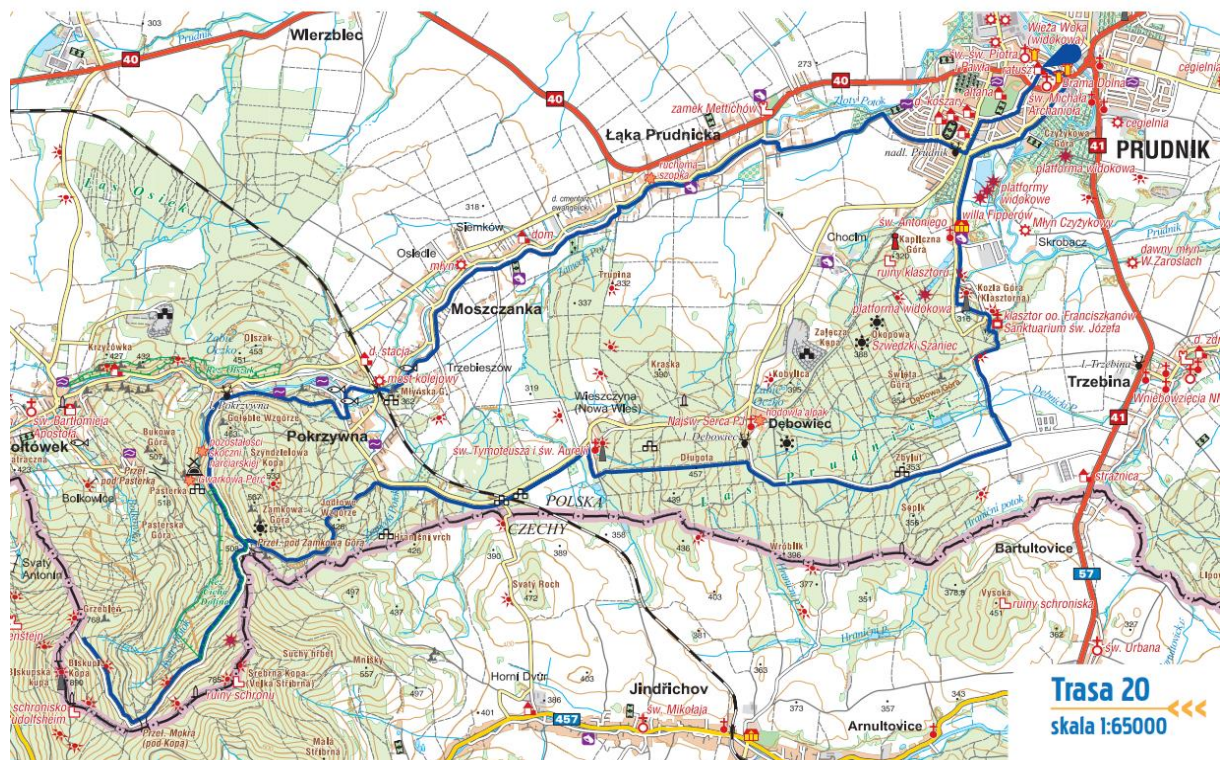
Źródło: <https://www.opolskie.pl/36897-2/przewodnik-rowerowy/>

Najbardziej górską trasą na terenie Subregionu Południowego jest trasa „Z Prudnika na Biskupią Kopę”. Bieg trasy rozpoczyna się na prudnickim rynku, następnie prowadzi na najwyższy szczyt polskich Gór



Opawskich, tj. Biskupią Kopę, której wysokość wynosi 890 m n.p.m.). Przebieg trasy przedstawiono poniżej.

Mapa 8. Przebieg trasy rowerowej „Z Prudnika na Biskupią Kopę”.



Źródło: <https://www.opolskie.pl/36897-2/przewodnik-rowerowy/>

Trasa rowerowa „Z Nysy do Głuchołaz przez rezerwat Przyłek” charakteryzuje się dużą malowniczością oraz estetyką. Przemierzając trasę z Nysy trafiamy do rezerwatu Przyłek, a następnie do Parku Zdrojowego w Głubczycach.

Mapa 9. Przebieg trasy rowerowej „Z Nysy do Głuchołaz przez rezerwat Przyłek”.

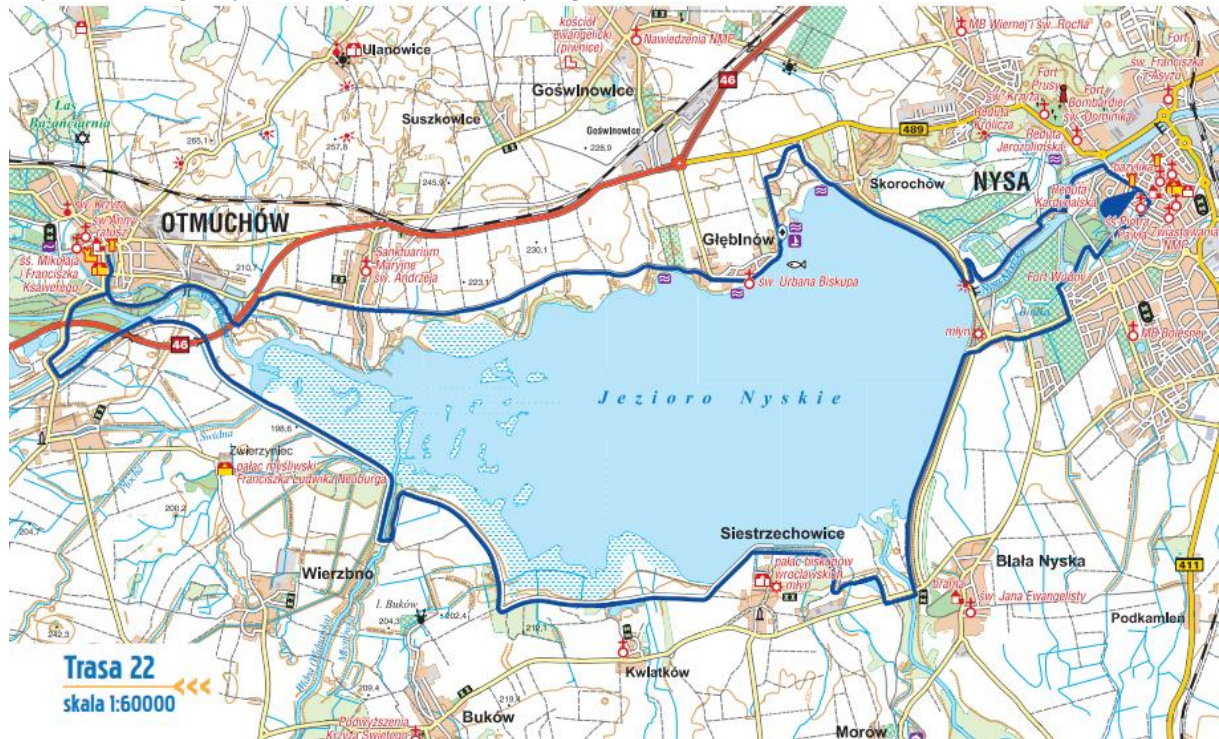


Źródło: <https://www.opolskie.pl/36897-2/przewodnik-rowerowy/>



Kolejną trasą rowerową przebiegającą przez teren Subregionu Południowego jest trasa „Wokół Jeziora Nyskiego”. Trasa ta jest doskonale znana zarówno mieszkańcom Nysy, jak i przyjeżdżającym do niej turystom. Trasa nie jest wymagająca, jej przebieg przedstawia poniższa mapa.

Mapa 10. Przebieg trasy rowerowej „Wokół Jeziora Nyskiego”.



Źródło: <https://www.opolskie.pl/36897-2/przewodnik-rowerowy/>

Przez omawiany obszar przebiega również trasa o nazwie „Z Otmuchowa do Paczkowa, Szlakiem Czarownic”. Trasa jest bardzo atrakcyjna i przystępna dla wszystkich użytkowników, niezależnie od umiejętności oraz posiadanej wiedzy. Jej przebieg przedstawia poniższa mapa.

Mapa 11. Przebieg trasy rowerowej „Z Otmuchowa do Paczkowa, Szlakiem Czarownic”.



Źródło: <https://www.opolskie.pl/36897-2/przewodnik-rowerowy/>

Wśród kluczowych aspektów związanych z infrastrukturą dla rowerzystów warto uwzględnić:

- najsilniejsze powiązania funkcjonalne z miastem rdzeniowym obserwuje się w gminach Otmuchów, Pakosławice, Korfantów, Głuchoczązy (powiat nyski), Lubrza i Biała (powiat prudnicki), Bobrów, Kietrz i Branice (powiat głubczycki),
- silne powiązania pomiędzy miastami będącymi centrum MOF, a miejscowościami przyległymi do jego obszaru,
- mniej zurbanizowane gminy zlokalizowane są poza MOF,
- niedostatecznie rozwinięta sieć dróg rowerowych występuje głównie na terenie gmin wiejskich,
- wyniki badań ankietowych wskazujących na brak zadowolenia z obecnej ilości i długości ścieżek rowerowych wśród mieszkańców.

Jak wynika z badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby opracowania niniejszej Strategii, jako obszar dotyczący Subregionu Południowego, który powinien zostać poprawiony w pierwszej kolejności respondenci wskazali niewystarczającą liczbę ścieżek rowerowych, brak dogodnego skomunikowania obszaru, a także zły stan dróg.

Wskazując na powyższe należy stwierdzić, iż dalszy rozwój infrastruktury rowerowej jest priorytetowym obszarem, gdzie planuje się kontynuację inwestycji w nadchodzących latach. Podczas prowadzenia prac związanych z projektowaniem i tworzeniem nowych szlaków rowerowych, należy brać po uwagę



uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne, społeczno-gospodarcze, komunikacyjne, a także cele Opolskiej Polityki Rowerowej¹¹. Umożliwi to uzyskanie dodatkowych korzyści w postaci:

- redukcji zatłoczenia na drogach, zmniejszenie zjawiska korków i poprawa płynności ruchu,
- wzrost bezpieczeństwa drogowego,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska, w tym powietrza,
- spadek emisji dwutlenku węgla,
- wzrost kondycji mieszkańców.

Stworzenie dogodnych i bezpiecznych warunków poruszania się stanowi istotny czynnik wpływający na jakość życia społeczności. Wyzwaniem o kluczowym znaczeniu dla systemu transportowego w miastach województwa opolskiego jest usprawnienie infrastruktury dla pieszych oraz rowerzystów, jednocześnie doskonaląc system transportu publicznego i łącząc go z aktywnymi formami mobilności. Niedostateczna sieć ścieżek rowerowych, zwłaszcza między gminami oraz w obrębie istniejących struktur miejskich, to główny czynnik ograniczający rozwój ruchu rowerowego.

W odpowiedzi na to wyzwanie, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego wdrożył projekt o nazwie "Opolskie na rowery i realizacja koncepcji rozwoju ścieżek rowerowych w województwie opolskim wraz z kampanią edukacyjną". W ramach realizacji tego projektu zaangażowane zostały liczne osoby i środowiska z całego regionu. W trakcie całego maja 2021 roku przeprowadzono intensywne konsultacje dotyczące istniejących tras rowerowych, które zaowocowały zbiorami blisko dwustu cennych uwag i sugestii.

W okresie letnim tego samego roku przeprowadzono inwentaryzację istniejących ścieżek rowerowych, podczas której uczestnicy pokonali niemal 2000 kilometrów. Dane zgromadzone podczas tych tras stały się istotnym materiałem wyjściowym do opracowania koncepcji projektu. W kolejnym etapie projektu, uczestnicy konsultacji aktywnie przyczynili się, zgłaszając ponad osiemdziesiąt uwag, które zostały uwzględnione w tworzonej koncepcji.

W wyniku prowadzonych prac powstała „Koncepcja przebiegu tras rowerowych w województwie opolskim”¹², w której zawarto między innymi informacje dotyczące:

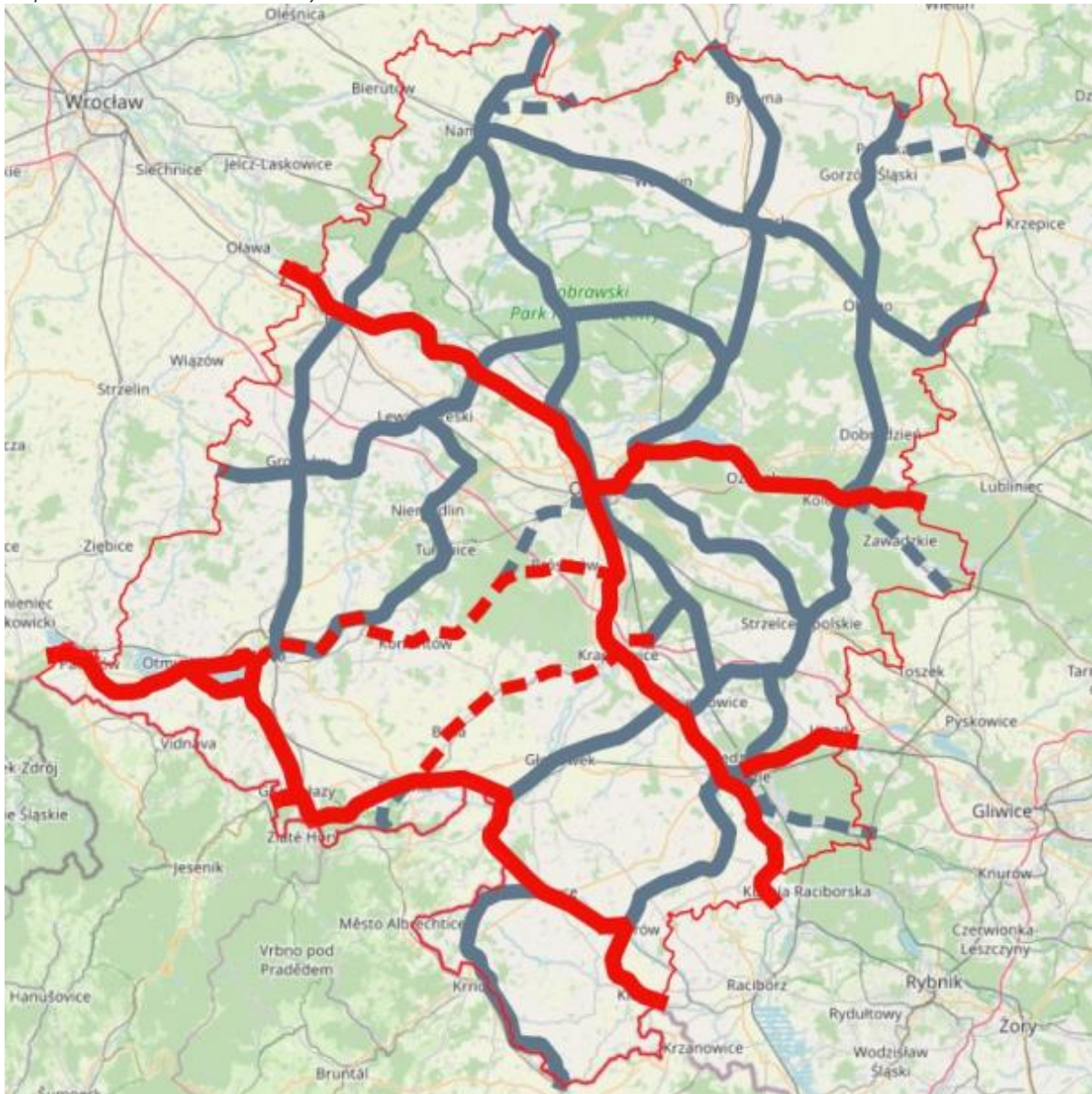
- wyników przeprowadzonej inwentaryzacji tras rowerowych,
- hierarchizacji sieci tras rowerowych,
- numeracji tras,
- proponowany przebieg nowych tras rowerowych,
- miejsc obsługi rowerzystów (MOR),

¹¹ Opolska Polityka Rowerowa, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, listopad 2018, Opole.

¹² <https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2022/05/koncepcja.opolskie.v.2.1.pdf>

- integracji planowanej sieci tras rowerowych z transportem zbiorowym,
- oznakowania tras,
- opisu zastosowanych rodzajów infrastruktury rowerowej,
- szacunkowych kosztów realizacji tras.

Mapa 12. Hierarchia tras rowerowych.



gdzie: Trasa główna: linia czerwona, trasa główna – łącznikowa: czerwona przerywana, trasy pozostałe: linia szara, trasy pozostałe współpracujące: linia szara przerywana.

Źródło: Koncepcja przebiegu tras rowerowych w województwie opolskim.

Stwierdza się, iż wyzwaniem stojącym przed Województwem Opolskim, a w tym także przed samym Subregionem Południowym, jest sprawne zintegrowanie istniejącej infrastruktury rowerowej, a także jej dalsza ekspansja oraz spójna promocja. Dobrze rozwinięta sieć tras rowerowych może pełnić



podwójną rolę: jako alternatywna opcja dla lokalnych podróży w stosunku do samochodów oraz jako uzupełnienie atrakcji turystycznych regionu.

Powiązania transportowe i mobilność mieszkańców

W obszarze komunikacyjnym Subregionu Południowego istnieje dostęp do dróg krajowych, które łączą się m.in. z najdłuższą autostradą w kraju, czyli autostradą A4, oraz z lokalnymi i regionalnymi trasami kolejowymi. Niestety, ze względu na obecną sytuację gospodarczą, zauważamy migrację ludności w celach zarobkowych zarówno z terenu, jak i na teren omawianego subregionu.

Analizując dostępne dane statystyczne udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny (GUS), stwierdza się, że konieczne jest skoncentrowanie się na rozwoju usług komunikacyjnych obejmujących cały badany obszar. Celem tych działań jest poprawa dostępności transportowej dla mieszkańców, umożliwiając im łatwiejszy dojazd do miejsc pracy. Istotnym aspektem jest wzmocnienie infrastruktury transportowej i zwiększenie liczby dróg lokalnych w celu skutecznego niwelowania ograniczeń związanych z dojazdem do pracy.

Ponadto, rozwój usług komunikacyjnych przyczyni się do zatrzymywania ludności w regionie, tworząc lepsze możliwości znalezienia pracy na miejscu. To z kolei może pomóc w zmniejszeniu migracji młodych i wykształconych osób do większych miast, takich jak Wrocław czy Opole. W efekcie, wzrost usług komunikacyjnych na terenie całego Subregionu Południowego ma kluczowe znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz zrównoważonego rozwoju regionu.

Największe przepływy ludności spoza Subregionu Południowego na jego teren, w związku z wykonywaną pracą zauważyć można w kierunku gminy Nysa, a w szczególności obszaru miejskiego (24,84% łącznie, w tym ponad 21% stanowi obszar miejski), a następnie gminy Głubczyce (12,32%). Najmniejsze przepływy występują w kierunku takich gmin jak gmina Kamiennik (2,33%) i gminy Biała (1,76%). Ogólna liczba osób dojeżdżających do pracy poza obszarem analizowanego subregionu na jego teren wynosi 16 382.

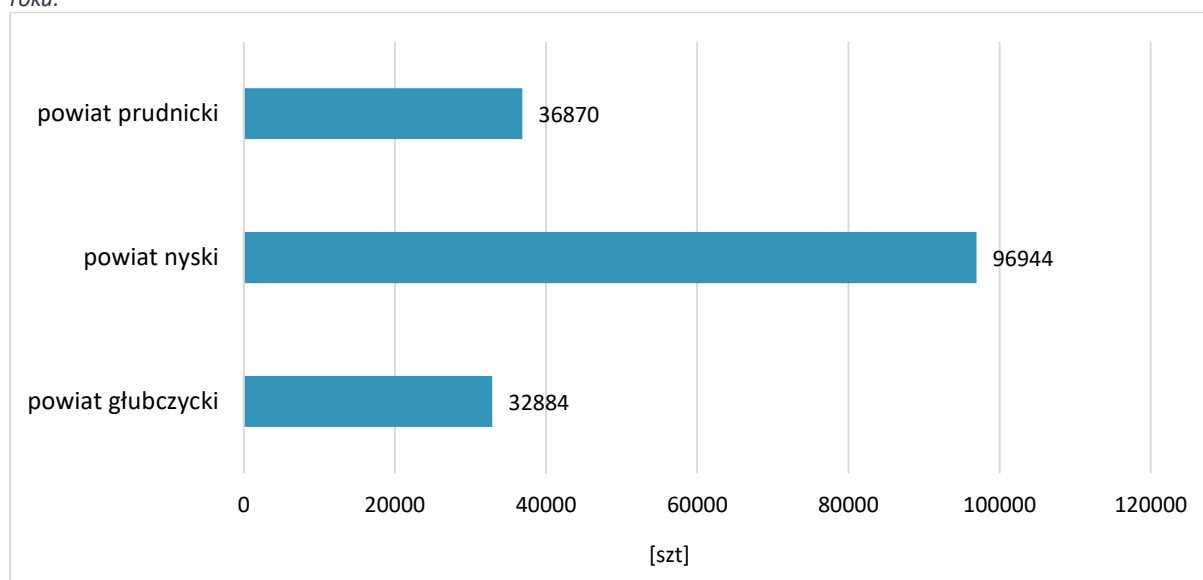
Patrząc na dane dotyczące przepływu ludności z terenu Subregionu Południowego do gmin i miast spoza jego obszaru, zauważyć można, iż jest on najbardziej nasilony z terenu gminy Nysa (19,33%). Mniejsza migracja ma miejsce w przypadku takich gmin jak gmina Prudnik (9,68%), gmina Głubczyce (9,53%) oraz gmina Głuchołazy (9,07%). W pozostałych gminach wartość waha się w granicach 1,70-6,58%. Sumaryczna liczba osób wyjeżdżających poza obszar Subregionu Południowego w celu pracy wynosi 22 375.

Analizując przepływy pracownicze można zauważyć, iż przepływ ludności z obszaru Subregionu Południowego w kierunku zewnętrznym, czyli do miast i gmin będących poza jego obszarem jest większa. Sytuacja ta spowodowana jest uwarunkowaniami wynikającymi z rynku pracy i generuje

konieczność korzystania z traktów i połączeń komunikacyjnych w kierunku większych ośrodków miejskich.

W zakresie uwarunkowań komunikacyjnych warto również przedstawić dane dotyczące liczby samochodów osobowych i innych pojazdów silnikowych zarejestrowanych na obszarze Subregionu Południowego.

Wykres 2 Liczba zarejestrowanych samochodów osobowych na terenie Subregionu Południowego wg. stanu na koniec 2021 roku.



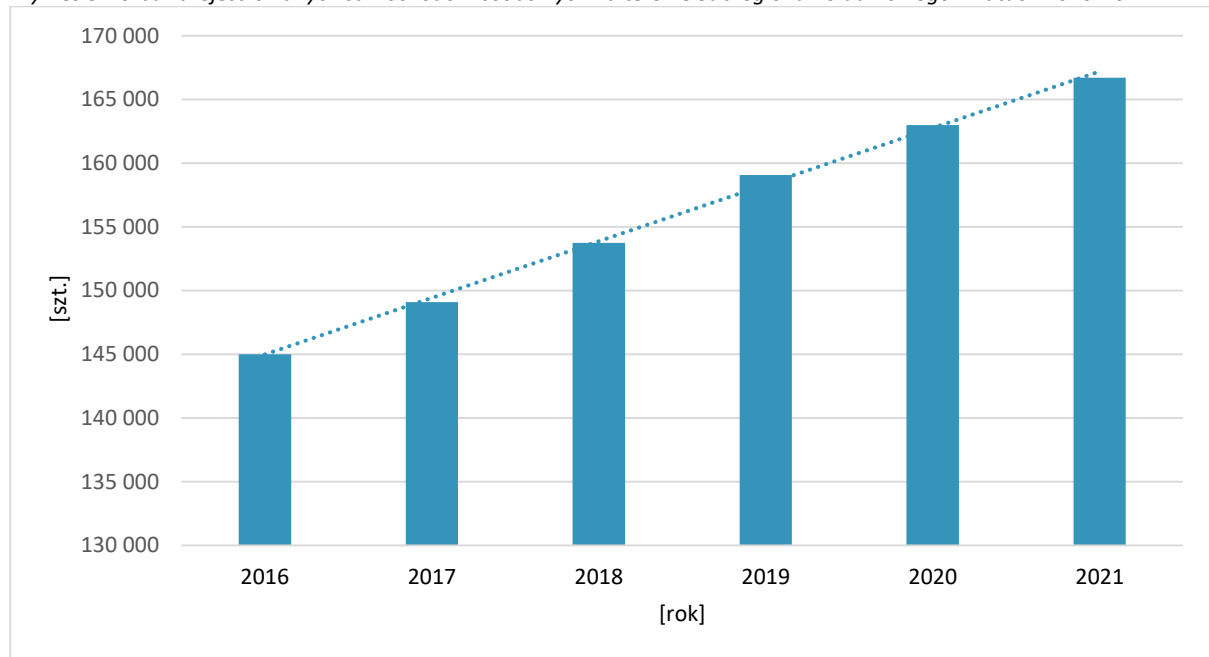
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Łączna liczba zarejestrowanych samochodów osobowych w Subregionie wynosi 166 698 szt., w tym ponad 58% występuje w powiecie nyskim. Biorąc ogólną liczbę zarejestrowanych samochodów na terenie Subregionu Południowego oraz liczbę mieszkańców analizowanego obszaru, możemy stwierdzić, iż na 1000 mieszkańców przypada 735 samochodów. Jest to wartość niższa od średniej krajowej, która wynosiła około 682 samochodów na 1000 mieszkańców.

W celu określenia trendu zmian ogólnej liczby zarejestrowanych pojazdów na terenie Subregionu Południowego, porównano dane z okresu od roku 2016 do roku 2021. Wyniki zebrano na poniższym wykresie.



Wykres 3 Liczba zarejestrowanych samochodów osobowych na terenie Subregionu Południowego w latach 2016-2021.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wynika z powyższego zestawienia, liczba zarejestrowanych pojazdów na analizowanym terenie systematycznie wzrasta, pomimo zmniejszającej się liczby ludności. Wpływ na to może mieć zarówno wzrost zamożności mieszkańców, jak i potrzeby komunikacyjne (szczególnie w przypadkach, gdzie transport zbiorowy jest słabo rozwinięty).

Poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego

Stan i poziom bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu drogowego określają wskaźniki brd. Wskaźniki te oblicza się poprzez podzielenie liczby ofiar śmiertelnych wypadków drogowych na danym obszarze przez liczbę mieszkańców zamieszkujących ten obszar, a wynik mierzony jest jako liczba zabitych na 100 tysięcy mieszkańców¹³.

Statystyki dotyczące wypadków drogowych na terenie Subregionu Południowego potwierdzają oczekiwania wynikające z Wizji Zero¹⁴. Szczególnie na terenie gminy Głuchołazy, Korfantów, odnotowano znaczący spadek liczby osób rannych i zabitych w wyniku zdarzeń drogowych, sięgający nawet 60%. W przypadku miasta Nysy spadek ten wynosił zaledwie 10%.

Mimo obserwowanego spadku liczby indywidualnych incydentów, te zjawiska wciąż mają miejsce. Z tego powodu zaleca się wdrożenie rozwiązań zrównoważonej mobilności miejskiej w Subregionie Południowym. Te rozwiązania mają na celu zwiększenie mobilności mieszkańców poprzez wzrost udziału podróży niezbędnych w obszarze pieszo, rowerem oraz środkami transportu zbiorowego, takimi

¹³ <https://www.krbrd.gov.pl/wp-content/uploads/2020/12/Uchwala-Nr-1-2015-KRBRD-ws.-przyjecia-sprawozdania-brd-2014.pdf>

¹⁴ Wizja Zero – dążenie do zmniejszenia liczby wypadków drogowych ze skutkiem śmiertelnym oraz osiągnięcia zerowej liczby ofiar śmiertelnych oraz ciężko rannych w nich.

jak autobusy i pociągi. W efekcie ma to prowadzić do ograniczenia wykorzystywania samochodów do minimum niezbędnego. Takie podejście może zaowocować osiągnięciem celów postawionych w Wizji Zero - czyli zmniejszenia liczby wypadków oraz ilości ofiar śmiertelnych do 2030 roku o co najmniej połowę w porównaniu z danymi z 2021 roku.

Podsumowanie:

1. Pomimo stopniowego spadku liczby ludności na analizowanym obszarze, ten trend nie powinien negatywnie wpłynąć na strategię rozwojową regionu. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej oraz systemu mobilności regionu może przyczynić się do przyciągnięcia nowych mieszkańców z większych ośrodków miejskich, takich jak Opole czy Wrocław.
2. Na podstawie przeprowadzonej analizy, konieczne staje się dokonanie modernizacji oraz poprawy jakości infrastruktury komunikacyjnej na terenie Subregionu Południowego, obejmującej zarówno trasy drogowe, jak i sieć kolejową. W perspektywie omawianego obszaru pojawiają się planowane inwestycje, takie jak budowa obwodnicy miasta Nysy i Głuchołaz oraz rewitalizacja obecnie nieużywanych linii kolejowych. Istotną szansą na rozwój regionu jest modernizacja istniejącej sieci transportowej, z wykorzystaniem środków zewnętrznych, które zostaną przeznaczone na ten cel.
3. Wyzwaniem o istotnym znaczeniu dla Subregionu Południowego jest rozbudowa istniejącej sieci tras rowerowych oraz potrzeba konsekwentnej promocji i integracji z wojewódzkim systemem tras rowerowych. Rozszerzona sieć ścieżek dla rowerzystów może pełnić podwójną funkcję. Z jednej strony, stanowi ona alternatywny środek transportu lokalnego, który redukuje potrzebę korzystania z samochodów. Z drugiej strony, znacząco wzbogaca atrakcyjność oferty turystycznej regionu.
4. Zgodnie z wynikami ankiet przeprowadzonych podczas tworzenia niniejszej Strategii, w pierwszej kolejności należy poprawić stan ilościowy i jakościowy tras rowerowych, następnie ciągów komunikacyjnych i możliwości sprawnego przemieszczania się po całym obszarze Subregionu Południowego.
5. Niewystarczająca oferta w zakresie transportu zbiorowego na terenach poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi przyczynia się do tego, że większość mieszkańców decyduje się na używanie samochodów osobowych jako głównego środka transportu. Taki stan rzeczy prowadzi do problemów związanych z zatorami na głównych trasach komunikacyjnych oraz pogorszeniem stanu środowiska naturalnego. Z tego powodu istnieje pilna potrzeba rozbudowy sieci dróg oraz infrastruktury wspierającej rowerzystów. Ponadto, inwestycje w nowoczesny tabor autobusowy, w tym pojazdy o niskiej lub zerowej emisji, stanowią element nieodzowny.



6. Kluczowym wyzwaniem, które wpływa na funkcjonowanie Subregionu Południowego oraz jego perspektywy rozwoju, stanowi problem wykluczenia komunikacyjnego obszarów o niskim stopniu zurbanizowania. Ten problem dotyczy zarówno kwestii lokalnych, jak i tych o znaczeniu ponadlokalnym. Wzmacnianie systemu komunikacji na poziomie lokalnym ma potencjał stać się głównym motorem rozwoju regionu, generując korzyści w wielu aspektach. Nawet pomimo pozornego wzrostu nakładów na transport publiczny, ta inicjatywa może przyczynić się do poprawy sytuacji obszaru. Brak wystarczającej ilości publicznych stacji ładowania pojazdów elektrycznych stanowi przeszkodę dla rozwoju elektromobilności w tym regionie.
7. Brak na terenie Subregionu Południowego odpowiedniej infrastruktury do ładowania autobusów elektrycznych, uniemożliwia ich pełne wykorzystanie na tym obszarze. Brak dostępnej infrastruktury ładowania stanowi istotną przeszkodę dla rozwoju ekologicznego transportu publicznego w regionie.

Interesariusze rynku transportowego na obszarze Subregionu Południowego

Przeprowadzona analiza roli interesariuszy umożliwiła przypisanie odpowiednich działań oraz potencjalnych efektów. Mieszkańcy obszaru funkcjonalnego, użytkownicy dróg, przedsiębiorcy, inwestorzy, turyści oraz organizatorzy transportu publicznego są bezpośrednimi interesariuszami znajdującymi się w bezpośrednim obszarze oddziaływania inwestycji określonych w niniejszym strategicznym dokumencie. Dodatkowo, wśród uczestniczących podmiotów, wymagają uwzględnienia instytucje różnych szczebli decyzyjnych, zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym. Poniższa tabela prezentuje podstawową charakterystykę interesariuszy rynku transportowego na obszarze Subregionu Południowego.

Tabela 4 Interesariusze rynku transportowego na obszarze Subregionu Południowego.

Interesariusze	Udział w realizacji polityki z zakresu transportu i komunikacji	Potencjalne efekty
Instytucje na szczeblu unijnym i krajowym, w tym Dyrekcja Generalna ds. Mobilności i Transportu przy Komisji Europejskiej, Ministerstwo Infrastruktury w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie strategii, zasad i regulacji polityki transportowej wspierających rozwój transportu multimodalnego • Planowanie funduszy i wspieranie inwestycji infrastrukturalnych i technologicznych mających na celu integrację gałęzi transportu • Kształtowanie świadomości i ustalanie wytycznych (standardów) dla kalkulacji zewnętrznych kosztów transportu i wdrożenia zasady „zanieczyszczający płaci” 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój konkurencyjnego systemu transportowego uwzględniający zrównoważony rozwój bazujący na filarach, takich jak: dekarbonizacja, cyfryzacja, innowacje i inwestycje
Instytucje na szczeblu regionalnym, np. Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Planowanie i wspieranie inwestycji infrastrukturalnych zgodnie z potrzebami transportowymi • Zwiększanie świadomości i promowanie wśród przedsiębiorstw transportu niskoemisyjnego • Rozwój elektromobilności • Rozpowszechnianie dostępu do narzędzi pomiaru emisji CO2 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zrównoważonego systemu transportowego w regionie
Samorządy Subregionu Południowego	<ul style="list-style-type: none"> • Planowanie i realizacja inwestycji infrastrukturalnych zgodnie z potrzebami transportowymi • Kształtowanie polityki komunikacyjnej na obszarze subregionu • Zwiększanie świadomości i promowanie wśród przedsiębiorstw transportu niskoemisyjnego • Rozwój elektromobilności 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zrównoważonego systemu transportowego w regionie • Realizacja założeń zgodnie z planami i dokumentami strategicznymi • Wzrost wydatków na infrastrukturę komunikacyjną
Uczestnicy rynku usług komunikacyjnych: przewoźnicy, firmy transportowe, spedycyjne, logistyczne, operatorzy terminali przeładunkowych i platform transportowych, właściciele i podmioty zarządzające infrastrukturą punktową i liniową	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój usług transportu dopasowanych do potrzeb klientów z różnych branż • Zastosowanie bodźców dla klientów do korzystania z usług transportu zbiorowego • Uwzględnianie kosztów zewnętrznych transportu w porównaniu atrakcyjności gałęzi i połączeń transportowych • Pogłębiona współpraca z wymianą informacji o ofertach, tworząca platformę dla intensywnego rozwoju usług przewozów 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój usług odpowiadających rynkowym potrzebom przewozowym • Zwiększenie dostępności i konkurencyjności przewozów kolejowych • Połączenie różnych gałęzi transportu w jeden spójny system • Wzrost częstotliwości i terminowości połączeń • Poprawa jakości i bezpieczeństwa połączeń
Przedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie i wdrażanie strategii logistycznych uwzględniających wymagania zrównoważonego rozwoju • Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi i technologii wspomagających zarządzanie transportem • Uwzględnianie kryteriów środowiskowych w wyborze tras i gałęzi transportu 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie efektywności transportu pod względem ekonomicznym i środowiskowym • Wzrost świadomości poziomu emisji w rezultacie procesów transportowych




Interesariusze	Udział w realizacji polityki z zakresu transportu i komunikacji	Potencjalne efekty
	<ul style="list-style-type: none">• Poszukiwanie efektów synergii z potrzebami transportowymi innych firm (także konkurentów)• Wdrożenie flot niskoemisyjnych opartych na samochodach elektrycznych lub napędzanych paliwami alternatywnymi	
Mieszkańcy jako ostateczni odbiorcy rezultatów prowadzonej polityki zarządzania mobilnością, w poszczególnych grupach osób korzystających z publicznego transportu zbiorowego, kierowców, rowerzystów i pieszych	<ul style="list-style-type: none">• Główni beneficjenci końcowi zmian w sektorze komunikacji i transportu• Wyrażanie opinii i sugerowanie zmian w zakresie struktury mobilności na obszarze	<ul style="list-style-type: none">• Poprawa jakości połączeń• Wzrost wykorzystania transportu zbiorowego w strukturze komunikacyjnej obszaru• Rozwój alternatywnych form transportu w stosunku do samochodu indywidualnego, w tym wzrost znaczenia aktywnych form poruszania (wykorzystania rowerów)
Inne podmioty (np. instytucje kultury, sportowo-rekreacyjne, świadczące usługi edukacyjne, szkoły, uczelnie, inkubatory przedsiębiorczości, etc.).	<ul style="list-style-type: none">• Aktywne uczestnictwo w tworzeniu siatki połączeń i częstotliwości kursów z uwzględnieniem miejsc i wydarzeń kluczowych dla obszaru	<ul style="list-style-type: none">• Możliwość wykorzystania transportu zbiorowego umożliwiającego dotarcie odbiorców na dane wydarzenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Barbara Ocicka, *Role interesariuszy w rozwoju transportu multimodalnego w świetle wyników badań w Projekcie ChemMultimodal, Warszawa 2020.*

Analiza SWOT

Celem przeprowadzenia analizy SWOT jest zidentyfikowanie kluczowych cech obszarów dotyczących zrównoważonej mobilności miejskiej w obrębie Subregionu Południowego. Proces ten koncentruje się na istotnych aspektach funkcjonowania tych obszarów oraz na roli, jaką pełnią w życiu mieszkańców regionu. W celu realizacji analizy wykorzystywane są dane i informacje dostarczone przez jednostki samorządu terytorialnego należące do Subregionu Południowego. Źródła danych obejmują instytucje takie jak Główny Urząd Statystyczny oraz Baza Danych Lokalnych, a także dokumenty branżowe przygotowane przez ekspertów.

	Mocne strony
	Remont, budowa oraz modernizacja traktów komunikacyjnych – transport kołowy.
	Rewitalizacja istniejącej infrastruktury kolejowej.
	Wdrożenie projektu „Opolskie na rowery”.
	Sporządzona inwentaryzacja dróg rowerowych na terenie województwa opolskiego, opracowana koncepcja nowych szlaków rowerowych.
	Wzrost aktywności mobilnej wśród mieszkańców województwa opolskiego (ruch pieszy i rowerowy)
	Funkcjonujące podmiotów obsługujących komunikację publiczną na terenie całego Subregionu Południowego – w tym bezpłatny transport na terenie miasta Prudnika
	Obszary cenne przyrodniczo, a także atrakcyjne turystycznie zachętą do aktywności rowerowej
	Doświadczenie w efektywnej realizacji projektów związanych z ulepszaniem mobilności, które były współfinansowane przez zewnętrzne źródła finansowania, w tym środki pochodzące z Unii Europejskiej
	Lokalizacja subregionu w pobliżu dużych ośrodków miejskich, tj. Opola i Wrocławia
	Dostęp do dróg krajowych, które łączą się z autostradą A4



↓	Słabe strony
	Występowanie nieczynnych traktów kolejowych, które częściowo zostały rozebrane
	Niezadawalająca jakość infrastruktury drogowej
	Niewystarczająca ilość i długość ścieżek rowerowych w szczególności na terenach wiejskich
	Słaba integracja planowania przestrzennego na obszarze Subregionu Południowego
	Ruch tranzytowy w miastach
	Zróznicowany dostęp do transportu zbiorowego, uzależniony od stopnia zurbanizowania gmin
	Niewystarczająca infrastruktura w zakresie elektromobilności
	Wzrastająca presja motoryzacyjna
	Wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza z sektora transportu
	Depopulacja regionu
	Spadające zainteresowanie transportem zbiorowym na obszarach wiejskich

+	Szanse
	Rozbudowa, budowa i modernizacja połączeń drogowych
	Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej, uwzględniającej wszystkie rodzaje transportu
	Rewitalizacja i modernizacja traktów kolejowych
	Wzrost świadomości konsumenckiej i ekologicznej mieszkańców
	Występowanie obszarów atrakcyjnych turystycznie, wysokie walory środowiskowe
	Przekazanie środków UE w ramach nowej perspektywy finansowej na rozwój sektora transportu i komunikacji
	Zmiany prawne sprzyjające rozwojowi mobilności
	Inwestycje w zakresie wymiany taboru na niskoemisyjny
	Konsultacje społeczne nowych rozwiązań komunikacyjnych

!	Zagrożenia
	Pandemia Covid-19, która negatywnie wpłynęła na przyzwyczajenia transportowe – preferowany transport indywidualny
	Starzenie się społeczeństwa – spadek mobilności

!	Zagrożenia
	Rywalizacja innych Subregionów o przyciągnięcie inwestorów
	Zwiększenie wydatków samorządów na świadczenie usług publicznych – brak środków na nowe inwestycje
	Brak adaptacji do zmian klimatu – nadzwyczajne zjawiska pogodowe powodujące komplikacje w sektorze transportu
	Brak kompleksowej modernizacji traktów komunikacyjnych
	Wysokie koszty inwestycji przy spadku dochodów JST
	Galopujący wzrost kosztów usług transportowych wynikający z wysokich kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw

Matryca logiczna

Wizja rozwoju transportu na obszarze Subregionu Południowego

Wizja rozwoju transportu na obszarze Subregionu Południowego
Subregion Południowy – obszar wdrażania efektywnych rozwiązań w komunikacji i transporcie.

Powyzsza wizja realizowana jest poprzez dwa główne cele strategiczne na poziomie Subregionu Południowego:

Cel strategiczny 1.	Konkurencyjny i innowacyjny system transportu publicznego
Cel strategiczny 2.	Integracja sektorów transportu i komunikacji na obszarze Subregionu Południowego



Cele strategiczne

Tabela 5 Matryca logiczna Planu Transportowego

Wymiar	Cel strategiczny Planu Transportowego	Cel szczegółowy Planu Transportowego	Analiza problemowa
Transport publiczny	Cel strategiczny 1. Konkurencyjny i innowacyjny system transportu publicznego	Cel szczegółowy 1.1 Budowa i modernizacja infrastruktury transportu publicznego	<ul style="list-style-type: none">• Niezadowalająca atrakcyjność oferty przewozowej• Brak pojazdów niskoemisyjnych• Wykluczenie komunikacyjne poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi,• Ograniczenie połączeń komunikacji zbiorowej na terenach wiejskich,• Brak integracji poszczególnych składowych transportu publicznego
		Cel szczegółowy 1.2 Zintegrowana infrastruktura parkingowo-przeładunkowa	
		Cel szczegółowy 1.3 Atrakcyjny transport publiczny	
		Cel szczegółowy 1.4 Cyfryzacja w transporcie publicznym	
		Cel szczegółowy 2.1 Tworzenie instytucjonalnych struktur wspierających integrację różnych sektorów transportowych.	
Sieć połączeń transportowych	Cel strategiczny 2. Integracja sektorów transportu i komunikacji na obszarze Subregionu Południowego	Cel szczegółowy 2.2 Rozwinięcie i budowa infrastruktury wspierającej transport rowerowy oraz wykorzystywanie pojazdów dojazdowych (UTO).	<ul style="list-style-type: none">• Brak dopasowania rozkładów jazdy w transporcie publicznym,• Niewystarczająca liczba stacji ładowania pojazdów elektrycznych,• Niewystarczająca sieć dróg rowerowych i brak ich skoordynowania,• Występowanie wypadków i incydentów drogowych
		Cel szczegółowy 2.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i efektywności ruchu drogowego.	
		Cel szczegółowy 2.4 Przesunięcie ruchu tranzytowego poza centrum obszarów miejskich	
		Cel szczegółowy 2.5 Rozwój elektromobilności	
		Cel szczegółowy 2.6 Rozwinięcie transportu kolejowego jako alternatywy dla transportu drogowego.	

Źródło: Opracowanie własne

Koncepcja dotycząca planów mobilności na obszarze Subregionu Południowego

Rozdział ten skupia się na istotnych działaniach oraz fundamentalnych założeniach, które należy wprowadzić w ramach systemu transportowego. Głównym celem tego systemu jest poszerzenie dostępności obszaru funkcjonalnego oraz zapewnienie wysokiej jakości mobilności i usług transportowych.

Rekomendowany model funkcjonowania publicznej komunikacji zbiorowej na terenie Subregionu Południowego

Głównym celem samorządów z Subregionu Południowego jest rozwijanie spójnej infrastruktury transportu publicznego, obejmującej zarówno transport autobusowy, jak i kolejowy, aby zapewnić mieszkańcom wysokiej jakości usługi komunikacyjne, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zalecenia te opierają się na analizie pięciu kluczowych aspektów, które określają charakterystykę rynku transportu i komunikacji w obszarze Subregionu Południowego:

I. Integracja różnych sektorów transportu i komunikacji

Subregion Południowy znajduje się w południowej części województwa opolskiego i charakteryzuje się obszarami cennymi przyrodniczo, często objętymi różnymi formami ochrony przyrody. Jego strategiczne położenie w pobliżu ośrodków miejskich, takich jak Opole i Wrocław, stwarza znaczący potencjał rozwojowy. Kluczowym wyzwaniem inwestycyjnym jest zatem rozwinięcie infrastruktury komunikacyjnej, w tym dróg, ścieżek rowerowych oraz rozbudowa sieci kolejowej.

Podmioty uczestniczące:

- Samorzady Subregionu Południowego,
- Województwo Opolskie.

II. Budowa obwodnicy Nysy i Głogówka

Do kluczowych inwestycji istotnych dla efektywnego funkcjonowania Subregionu Południowego zalicza się projektowane budowy obwodnicy Nysy (w ramach dróg wojewódzkich nr 411 i 489) oraz obwodnicy miejscowości Głogówek (w ramach drogi wojewódzkiej nr 416).

Podmioty uczestniczące:

- GDDKiA Oddział w Opolu,
- Miasto Nysa,
- Gmina Głogówek.



III. Rozwój oferty transportu publicznego

Strategia rozwoju komunikacji publicznej powinna zintegrować różnorodne aspekty, takie jak zapewnienie mieszkańcom obszaru łatwego dostępu do transportu, ułatwienie dojazdów do miejsc pracy, szkół i instytucji, usprawnienie przemieszczania się w ramach Subregionu Południowego, potencjał ograniczenia natężenia ruchu samochodowego oraz wspieranie wzrostu turystyki poprzez rozwijanie systemów transportowych.

Podmioty uczestniczące:

- Samorządy Subregionu Południowego,
- Województwo Opolskie,
- Przewoźnicy i organizatorzy transportu

IV. Konieczność rozwoju elektromobilności

W obliczu ciągłego wzrostu zapotrzebowania na samochody elektryczne, tworzenie infrastruktury umożliwiającej wydajne i bezpieczne korzystanie z nich staje się coraz bardziej kluczowym zagadnieniem. Możliwość szybkiego i bezpiecznego ładowania pojazdów w dowolnym miejscu i czasie przestaje być wyzwaniem, stając się standardem. Dlatego oprócz punktów ładowania dla elektrobusów, istotne jest rozwijanie sieci stacji ładowania samochodów elektrycznych, dostępnych dla mieszkańców i odwiedzających (do ładowania samochodów osobowych). W kontekście rozwoju ekologicznego transportu, kluczową rolę odgrywa progresywna modernizacja floty pojazdów komunikacji publicznej na modele o niskiej emisji lub bezemisyjne. Elektryczne autobusy nie tylko zapewniają wyższy komfort podróży w porównaniu do ich odpowiedników z silnikami diesla, ale także charakteryzują się cichą i płynną jazdą, pozbawioną emisji spalin. Poza zakupem pojazdów elektrycznych, warto również inwestować w pojazdy zasilane gazem CNG oraz rozbudowywać stacje tankowania pojazdów gazem ziemnym CNG, co stanowi dywersyfikację źródeł zasilania dla pojazdów komunikacji publicznej.

Podmioty uczestniczące:

- Samorządy Subregionu Południowego,
- Województwo Opolskie,
- Przewoźnicy i organizatorzy transportu,
- Przedsiębiorcy prywatni.

IV. Rozwój systemu ścieżek rowerowych

Wprowadzenie nowoczesnego i niskoemisyjnego systemu komunikacji publicznej powinno również obejmować rozwijanie infrastruktury wspierającej transport rowerowy, który może pełnić rolę alternatywnego środka transportu w miejskich podróżach oraz ułatwiać dojazdy do środków transportu

publicznego, takich jak autobusy i pociągi. W obecnej sytuacji w Subregionie Południowym rowery stosunkowo rzadko są wykorzystywane jako praktyczne środki dojazdu do pracy, szkoły lub punktów przesiadkowych. Częściej wykorzystywane są w celach rekreacyjnych, głównie z powodu braku odpowiedniej infrastruktury. Aby poprawić tę sytuację, istotne jest podjęcie działań mających na celu budowę dedykowanych tras rowerowych, tworzenie parkingów typu "bike&ride", rozwijanie systemów rowerów miejskich oraz ułatwianie korzystania z indywidualnych środków transportu osobistego (UTO). Rekomenduje się stosowanie wytycznych zawartych w Planie Transportowym Województwa Opolskiego 2030 (PTWO 2030) oraz Opolskiej Polityce Rowerowej podczas projektowania i rozwijania ścieżek rowerowych.

Podmioty uczestniczące:

- Samorzady Subregionu Południowego,
- Województwo Opolskie.

Podsumowanie

Podsumowując, kluczowym aspektem jest współpraca między jednostkami zarządzającymi infrastrukturą drogową, ruchem drogowym oraz systemem komunikacji zbiorowej. Ta współpraca powinna być skoncentrowana na integracji różnych środków transportu, z uwzględnieniem odległości i celu podróży. Konieczne jest również inwestowanie w infrastrukturę przesiadkową, szczególnie w rozbudowę parkingów i przystanków, które są niezbędne w Subregionie Południowym.

Skuteczny harmonogram podróży musi uwzględniać zarówno ruch pasażerski, jak i koordynację między transportem autobusowym a kolejowym, obejmując przewozy regionalne i dalekobieżne. Aby wdrożyć zmiany w harmonogramach i ich synchronizację, niezbędne jest zapewnienie dostępu do infrastruktury przystankowej oraz dworców dla organizatorów i operatorów zarówno w Nysie, jak i w pozostałych miastach i gminach Subregionu Południowego.

W kontekście modernizacji cyfrowej, zaleca się wprowadzenie jednolitego systemu publikacji rozkładów jazdy na stronach internetowych organizatorów. Taki system powinien umożliwiać łatwe wyszukiwanie połączeń zarówno według linii/tras, jak i przystanków, korzystając z interaktywnej mapy sieci komunikacyjnej. Warto również rozważyć wprowadzenie nowoczesnego systemu powiadamiania podróżnych za pośrednictwem aplikacji mobilnych lub powiadomień. Taki system powinien dostarczać bieżących informacji o czasie przyjazdu autobusu, uwzględniając aktualną lokalizację pojazdu i sytuację na drogach. Dodatkowo, istotne jest informowanie pasażerów o opóźnieniach i utrudnieniach za pomocą monitorów LCD na przystankach oraz w pojazdach.

Kolejnym ważnym krokiem jest umożliwienie zakupu biletów online lub za pomocą urządzeń mobilnych. W procesie rozwijania systemu płatności za przejazd, warto również wprowadzić opcję



płatności bezdotykowej za pomocą kart płatniczych oraz smartfonów wyposażonych w technologię NFC.

Najważniejsze działania inwestycyjne planowane do realizacji

Jednym z istotnych aspektów gwarantujących efektywne funkcjonowanie obszaru funkcjonalnego jest dostępność komunikacyjna. Aby zapewnić swobodne przemieszczanie się mieszkańców w Subregionie Południowym, konieczne jest dokonanie inwestycji zarówno w rozwój infrastruktury drogowej, jak i kolejowej, oraz zapewnienie skutecznego połączenia między nimi. Niezbędne są również działania mające na celu poprawę jakości i efektywności transportu publicznego.

Działania objęte instrumentem IIT i poza alokacją IIT

LP	Beneficjent	Działanie FEO 2021-2027	Rodzaj listy projektów	Przynależność	Tytuł przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty (PLN)	wartość dofinansowania (PLN)	% dofinansowania	Etap realizacji projektu	Okres realizacji projektu
1	Gmina Branice	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	podstawowa	Alokacja IIT	Budowa ścieżki rowerowej na trasie Boboluszki-Lewice	5 400 000,00	4 320 000,00	80%	koncepcja	2023-2025
2	Gmina Baborów	10.5 Rewitalizacja na obszarach innych niż miejskie	podstawowa	poza alokacją IIT	Utworzenie Centrum Rekreacji i Sportu – obiekty sportowe i rekreacyjne	2 500 000,00	2 000 000,00	80%	koncepcja	2022-2026
3	Gmina Baborów	4.2 Mobilność mieszkańców	podstawowa	Alokacja IIT	Mobilność mieszkańców – centrum przesiadkowe i zatoka autobusowa	2 000 000,00	1 600 000,00	80%	koncepcja	2022-2027
4	Gmina Baborów	4.2 Mobilność mieszkańców	podstawowa	Alokacja IIT	Mobilność mieszkańców – ścieżki rowerowe	1 000 000,00	800 000,00	80%	koncepcja	2022-2027
5	Gmina Głogówek	4.2 Mobilność mieszkańców	podstawowa	Alokacja IIT	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 416 na odcinku Tomice-Głogówek	4 500 000,00	3 600 000,00	80%	koncepcja	2022-2027
6	Gmina Głogówek	4.2 Mobilność mieszkańców	podstawowa	Alokacja IIT	Utworzenie strefy przesiadkowej przy dworcu kolejowym w Głogówku	1 700 000,00	1 360 000,00	80%	koncepcja	2022-2027
7	Gmina Głubczyce	4.1 Infrastruktura drogowa	podstawowa	poza alokacją IIT	Budowa drogi do terenów inwestycyjnych (obwodnice etap II) w Głubczycach	4 803 247,34	3 842 597,87	80%	koncepcja	2024-2025
8	Gmina Głubczyce	4.2 Mobilność mieszkańców	rezerwowa	Alokacja IIT	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Głubczyce	4 000 000,00	3 200 000,00	80%	koncepcja	2024-2025
9	Gmina Biała	4.2 Mobilność mieszkańców	podstawowa	Alokacja IIT	Budowa infrastruktury dla mobilności niezmotoryzowanej	7 300 000,00	5 840 000,00	80%	gotowy	2023-2025
10	Gmina Głuchołazy	4.1 Infrastruktura drogowa	rezerwowa	poza alokacją IIT	Budowa drogi średnicowej w Głuchołazach	10 000 000,00	8 000 000,00	80%	koncepcja	2022 - 2026
11	Gmina Głuchołazy	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	rezerwowa	Alokacja IIT	Zrównoważony transport publiczny w Gminie Głuchołazy	12 000 000,00	9 600 000,00	80%	w opracowaniu	2023-2026
12	Gmina Głuchołazy	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	podstawowa	Alokacja IIT	Budowa systemu ścieżek i tras rowerowych Głuchołazy - Nysa	16 000 000,00	12 800 000,00	80%	w opracowaniu	2022-2025
13	Gmina Korfantów	4.1 Infrastruktura drogowa	rezerwowa	poza alokacją IIT	Modernizacja i przebudowa dróg gminnych publicznych oraz transportu rolnego	10 000 000,00	8 000 000,00	80%	koncepcja	2021-2027
14	Gmina Lubrza	4.1 Infrastruktura drogowa	rezerwowa	poza alokacją IIT	Modernizacja i przebudowa dróg w Gminie Lubrza	4 900 000,00	3 920 000,00	80%	koncepcja	2022-2024



LP	Beneficjent	Działanie FEO 2021-2027	Rodzaj listy projektów	Przynależność	Tytuł przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty (PLN)	wartość dofinansowania (PLN)	% dofinansowania	Etap realizacji projektu	Okres realizacji projektu
15	Gmina Kietrz	4.2 Mobilność mieszkańców	podstawowa	Alokacja IIT	Budowa ścieżek rowerowych w wymiarze transgranicznym i ponadgminnym	14 000 000,00	11 200 000,00	80%	koncepcja	2022-2027
16	Gmina Kamiennik	4.1 Infrastruktura drogowa	rezerwowa	poza alokacją IIT	Budowa i przebudowa dróg gminnych publicznych oraz transportu rolnego w Gminie Kamiennik	5 000 000,00	4 000 000,00	80%	koncepcja	2023-2025
17	Gmina Paczków	4.1 Infrastruktura drogowa	rezerwowa	poza alokacją IIT	Przebudowa/ modernizacja dróg gminnych położonych w Paczkowie	20 000 000,00	16 000 000,00	80%	koncepcja	2021-2024
18	Gmina Paczków	4.2 Mobilność mieszkańców	podstawowa	Alokacja IIT	Infrastruktura ścieżek rowerowych na terenie Gminy Paczków	8 500 000,00	6 800 000,00	80%	koncepcja	2021-2025
19	Gmina Paczków	4.2 Mobilność mieszkańców	rezerwowa	Alokacja IIT	Elektromobilność w Gminie Paczków	3 500 000,00	2 800 000,00	80%	koncepcja	2023-2027
20	Gmina Prudnik	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	rezerwowa	Alokacja IIT	Zakup zeroemisyjnego taboru autobusowego dla Gminy Prudnik.	8 500 000,00	6 800 000,00	80%	koncepcja	2022-2027
21	Gmina Prudnik	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	podstawowa	Alokacja IIT	Budowa infrastruktury do ładowania pojazdów zeroemisyjnych w Prudniku.	3 000 000,00	2 400 000,00	80%	koncepcja	2022-2027
22	Gmina Otmuchów	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	podstawowa	Alokacja IIT	4.2 mobilność mieszkańców	1 346 543,00	1 077 234,40	80%	koncepcja	2023-2027
23	Powiat Głubczycki	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	rezerwowa	Alokacja IIT	Zakup autobusów niskoemisyjnych przeznaczonych na wykonywanie usług z zakresu transportu publicznego	4 000 000,00	3 200 000,00	80%	koncepcja	2021-2027
24	Powiat Głubczycki	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	podstawowa	Alokacja IIT	Budowa tras rowerowych na terenie powiatu głubczyckiego oraz przebudowa infrastruktury drogowej na infrastrukturę rowerową	2 816 135,00	2 252 908,00	80%	koncepcja	2021-2027
25	Powiat Głubczycki	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	rezerwowa	Alokacja IIT	Modernizacja infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w ciągu dróg pozostających w zarządzie Powiatu Głubczyckiego	6 673 018,00	5 338 414,40	80%	koncepcja	2021-2027
26	Powiat Nyski	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	podstawowa	Alokacja IIT	Zakup taboru niskoemisyjnego dla Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Nysie sp. z o.o.	8 340 000,00	6 672 000,00	80%	koncepcja	2021-2027

LP	Beneficjent	Działanie FEO 2021-2027	Rodzaj listy projektów	Przynależność	Tytuł przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty (PLN)	wartość dofinansowania (PLN)	% dofinansowania	Etap realizacji projektu	Okres realizacji projektu
27	Powiat Prudnicki	4.1 Infrastruktura drogowa	rezerwowa	poza alokacją IIT	Przebudowa dróg powiatowych nr 1618 O i 1617 O na odcinku Pokrzywna – Jarnońówek.	28 428 800,00	22 743 040,00	80%	koncepcja	2023-2024
28	Powiat Prudnicki	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	rezerwowa	Alokacja IIT	Zrównoważony transport publiczny Powiatu Prudnickiego	540 000,00	432 000,00	80%	koncepcja	2023-2024
29	Powiat Prudnicki	3.1 Niskoemisyjne Opolskie	rezerwowa	Alokacja IIT	Budowa ścieżek rowerowych, miejsc odpoczynku oraz parkingu na terenie Powiatu Prudnickiego	9 600 000,00	7 680 000,00	80%	koncepcja	2023-2025
30	Powiat Prudnicki	4.1 Infrastruktura drogowa	rezerwowa	poza alokacją IIT	Przebudowa dróg powiatowych nr 1206 O , 1522 O i 1523 O na odcinku Pogórze – Rzymkowice – Borek – Przechód, Sowin - Łambinowice	23 560 800,00	18 848 640,00	80%	koncepcja	2023-2025
31	Powiat Prudnicki	4.1 Infrastruktura drogowa	rezerwowa	poza alokacją IIT	Modernizacja dróg powiatowych	142 000 000,00	113 600 000,00	80%	koncepcja	2023-2026

źródło: Samorzędy wchodzące w skład Subregionu Południowego – ankietyzacja.



Komplementarność

Poniżej znajduje się przegląd zaplanowanych działań i inicjatyw, które mają zostać zrealizowane, opierając się na zawartości strategicznych dokumentów dotyczących obszarów transportu, komunikacji oraz dziedzin pokrewnych.

Plan Transportowy Województwa Opolskiego na lata 2021-2030

Plan Transportowy Województwa Opolskiego na lata 2021-2030 stanowi kluczowy dokument kształtujący politykę transportową na terenie województwa opolskiego. Jego głównym celem jest ustalenie strategicznych kierunków rozwoju regionalnego systemu transportowego w okresie programowania 2021–2027 oraz opracowanie długoterminowych planów działania do roku 2030. PTWO 2030 odgrywa istotną rolę jako narzędzie wspomagające podejmowanie spójnych i całościowych decyzji związanych z rozwojem transportu. Plan opiera się na solidnych analizach i identyfikacji kluczowych wyzwań, oddając rzeczywiste potrzeby regionu.

Ponadto, PTWO 2030 określa strategiczne cele i priorytety transportowe, odpowiadając na rosnące wyzwania związane z narastającą regionalną mobilnością. Dokument uwzględnia optymalną integrację pomiędzy różnymi gałęziami transportu, skupiając się na zapewnieniu spójności sieci, wzmacnianiu bezpieczeństwa oraz ograniczaniu wpływu transportu na środowisko w kontekście aspektów społecznych i ekonomicznych.

W procesie kształtowania PTWO 2030 kluczową rolę odgrywa współpraca pomiędzy wszystkimi interesariuszami. Jest to zarówno zapewnienie ciągłości działań infrastrukturalnych w obszarach transgranicznych, jak i uwzględnienie potrzeb zgłaszanych przez zainteresowane podmioty, gotowe do pokrycia kosztów utrzymania i eksploatacji przedsięwzięć realizowanych w ramach planu.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Baborów

Cel strategiczny: Ograniczenie zużycia energii końcowej, zmniejszenie emisji CO₂ oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym gminy Baborów
Wśród wyznaczonych zadań zaplanowano między innymi: przebudowę i remont dróg oraz prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących ekodźwigi (ECODRIVING), czyli zmiany przyzwyczajeń kierowców na bardziej ekologiczne.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Biała na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2024

Cel: Wsparcie działań na rzecz realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego do roku 2024

Wśród zadań wyznaczonych do realizacji zaplanowano tu między innymi: budowy ścieżek pieszo-rowerowych i rowerowych, remonty dróg gminnych, tworzenie warunków do wykorzystania komunikacji zbiorowej, modernizacja przystanków, reorganizację połączeń, wprowadzenie

i propagowania systemu przewozów kombinowanych, promowanie zachowań energooszczędnych w transporcie – ECODRIVING, wprowadzanie elementów uspakajania i płynności ruchu.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Branice

Cel: Przedstawienie Planu działań i uwarunkowań, służących redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem emisji pyłów i CO₂

Jednym z działań wyznaczonych w Planie jest ograniczenie zużycia energii – transport, w który wpisują się takie zadania jak budowa ścieżki rowerowej i przebudowa drogi gminnej.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Głogówek

Cel: Poprawa jakości życia na terenie Gminy Głogówek poprzez prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami i energią. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się takie jak: budowy ścieżek rowerowych, przebudowy i remonty dróg.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) dla Gminy Głubczyce

Cel: Ograniczenie zużycia energii końcowej, zmniejszenie emisji CO₂ oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym gminy Głubczyce.

Jednym z zadań wyznaczonych w powyższym Planie jest budowa ścieżek rowerowych oraz prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących transportu, w tym promocji stosowania komunikacji publicznej, rowerowej oraz wspólnego podróżowania w przypadku wykorzystania transportu prywatnego. Wyznaczono również zadanie: udzielanie (np. z wykorzystaniem strony internetowej gminy) informacji na temat działania komunikacji publicznej.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Obszaru Gminy Głuchołazy

Cel: Określenie, na podstawie analizy aktualnego stanu w zakresie zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych na obszarze miasta Głuchołazy, działań zmierzających do redukcji zużycia energii, zwiększenia wykorzystania źródeł odnawialnych oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych wraz z ekonomiczno-ekologiczną oceną ich efektywności.

Wśród celów szczegółowych w powyższym Planie wyznaczono takie cele jak: rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej wraz z poprawą sieci komunikacyjnej z innymi miastami Polski oraz Czechami, promocja transportu rowerowego, zbiorowego oraz ecodrivingu, rozbudowa ścieżek rowerowych, wspieranie proekologicznych rozwiązań wśród przewoźników transportu zbiorowego.



Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kietrz

Cel strategiczny: Stworzenie warunków przyjaznych człowiekowi i środowisku naturalnemu. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się: remonty, budowa i przebudowa dróg na terenie gminy, promowanie transportu publicznego, ruchu rowerowego i ruchu pieszego

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Korfantów

Cel strategiczny: Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, w sposób zapewniający zrównoważony rozwój Gminy Korfantów. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się takie zadania jak: poprawa parametrów technicznych dróg i zapewnienie szybkiego bezpośredniego połączenia z jej otoczeniem, wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla obszaru Gminy Lubrza

Cel strategiczny: Przeobrażenie polityki gminy Lubrza w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się takie jak: wsparcie działań na rzecz rozbudowy infrastruktury turystycznej, w szczególności rowerowej i wodnej, stworzenie spójnej infrastruktury pieszo-rowerowej, modernizacja taboru autobusowego oraz dróg i zachęcanie mieszkańców do korzystania ze środków komunikacji miejskiej, modernizacja taboru autobusowego oraz dróg i zachęcanie mieszkańców do korzystania ze środków komunikacji miejskiej.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Łambinowice

Cel strategiczny: Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, poprzez dążenie do utrzymania wzrostu gospodarczego w sposób zapewniający zrównoważony rozwój Gminy Łambinowice. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się takie zadania jak: przebudowy i modernizacje dróg, promowanie ruchu rowerowego.

Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Nysa

Cel: Określenie, na podstawie analizy aktualnego stanu w zakresie zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych na obszarze Gminy, działań zmierzających do redukcji zużycia energii, zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych wraz z ekonomiczno – ekologiczną oceną ich efektywności. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się: budowa ścieżek rowerowych, promocja komunikacji ekologicznej, wymiana taboru autobusowego na potrzeby transportu publicznego na nowy niskoemisyjny i bezemisyjny, spełniający normy euro VI, wymiana taboru autobusowego na potrzeby transportu publicznego na nowy niskoemisyjny i bezemisyjny, stacja ładowania pojazdów elektrycznych

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Otmuchów

Cel strategiczny: Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, poprzez dążenie do utrzymania wzrostu gospodarczego w sposób zapewniający zrównoważony rozwój Gminy Otmuchów. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się: przebudowa dróg gminnych, promowanie ruchu rowerowego, zakup nowych środków transportu komunikacji publicznej.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pakośćawice

Cel strategiczny: Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, w sposób zapewniający zrównoważony rozwój Gminy Pakośćawice. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się takie jak: poprawa parametrów technicznych dróg i zapewnienie szybkiego bezpośredniego połączenia z jej otoczeniem oraz zakup nowych środków transportu komunikacji publicznej dla PKS w Nysie.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Paczków

Cel strategiczny: Wskazanie możliwości redukcji niskiej emisji do 2020 roku na obszarze Gminy. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się takie jak: promocja wykorzystania środków transportu zbiorowego, oraz systemu podwozów, tzw. „carpooling”, zwiększenie roli transportu ekologicznego np. samochodów z ekologicznymi i ekonomicznymi źródłami napędu (silniki hybrydowe, silniki o niskiej charakterystyce zużycia paliwa), modernizacja nawierzchni dróg gminnych i powiatowych na terenie Gminy, sukcesywna poprawa stanu technicznego dróg już istniejących.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Skoroszyce

Cel strategiczny: Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, poprzez dążenie do utrzymania wzrostu gospodarczego w sposób zapewniający zrównoważony rozwój Gminy Skoroszyce. Wśród wyznaczonych zadań w Planie zalicza się takie jak: poprawa parametrów technicznych dróg i zapewnienie szybkiego bezpośredniego połączenia z jej otoczeniem oraz zakup nowych środków transportu komunikacji publicznej dla PKS w Nysie.